Budapest, 1903. Nyolcadik évfolyam. 83. szám. Szerda, március 25.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18. | Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. | Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. | Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Sehonnaiakról, spiclikről és egyebekről.

Budapest, március 24.

(v.) Ha ugy tetszik báró Kaas Ivornak és Bartha Miklósnak, beszéljünk hát a sehonnaiakról és a spiclikről. Isten látja lelkünket, mi nem kerestük ezt a thémát, de ha épp ezek az urak kinálnak meg vele, nincs mért kitérnünk előle. Bokányi Dezsőről, a szociáldemokraták egyik vezéréről, azt az adatot beszélte el Kaas Ivornak egy ultramontán ujságiró, hogy öt évvel ezelőtt látta egy nyugtáját — Rudnay Béla főkapitánynál. Ezt az adatot Kaas Ivor ma behozta a parlamentbe, ezzel akarva valószinüvé tenni azt az inszinuációját, hogy a rendőrség egy huron pendül a szocialistákkal. Nosza, kapott rajta a fekete sereg s üvöltötte egyre-másra, hogy ime spicliket hiv meg Széll Kálmán a gyermekvédelmi ankétra és spiclikkel tart a kormányhatalom nyilvánságos szövetséget. A fekete sereg egyik legfeketébbje pedig, Bartha Miklós azzal duplázott rá mindezekre, hogy a szociáldemokraták „sehonnai bitangok," akiket ki kellene az országból kergetni.

Hát ami Bokányi Dezsőnek állitólagos spicliségét illeti, csodáljuk Kaas Ivornak azt a bátorságát, amelylyel ezt az adatot a parlament szószékére vitte. Kapott-e erre nézve valamelyes bizonyitékot az ő informátorától? Ö maga bevallja, hogy nem. Az az ujságiró, akitől a hirt kapta, csak *állitotta*, hogy négy nyugtát látott Rudnaynál, ezek közül kettőnek az aláirására nem emlékszik, a másik kettő közül az egyiken — ugy állitja — a Bokányi manupropriáját látta. Másolatot e nyugtáról nem vett s nem is vehetett, tanura sem tud hivatkozni, mert hiszen kivüle és a főkapitányon kivül az esetnél senkisem volt jelen. Mire alapitja tehát vádját báró Kaas Ivor? *Valamire*, amit *valaki* állit. Ám hátha ez a valaki tévedett? Hátha ez a valaki tévesztett? Akkor a báró ur — az immunitás védett állapotában — egy védtelen ember becsületét támadta meg az ország szine előtt. Nem kérdezzük, hogyan fér ez meg a gentlemannek, a keresztény embernek s a törvényhozónak erkölcsi lelkiismeretével és felelősségével. De kérdezünk valami egyebet a báró urtól is, meg ama segitőtársaitól is, akik ma a szidalmak záporát zuditották a megvádolt munkásvezérre, s ezek közt elsősorban Rakovszky Istvántól és Bartha Miklóstól. Mondják meg ezek az urak, akik tombolva csapdosták a *spicli* jelzőt Bokányi Dezső fejéhez, milyen jelzővel kivánják megtisztelni a Kaas Ivor informátorát? Az az ember — Kaas Ivor elbeszélése szerint — elállott egy sajtópertől, mely a kormányra nézve kellemetlen volt, s ezért jutalmul valamely jól dotált állást kötött ki magának. Egymagában véve már ez is bizonyos foku óvatosságra inthette volna báró Kaast a tőle eredő adatok hihetősége tekintetében. Az ilyen embernek legalább is az önzetlensége bajosan mondható kifogástalannak. Ha tehát ilyen ember állit valakiről becsületbevágó dolgokat, akkor vaktában nem hihetni neki, hanem bizonyitékokat kell tőle követelni. Annál is inkább, mert egy ujabb sajtóper esetén ismét megteheti azt, hogy az utolsó percben megint beadja a derekát — megfelelő viszontszolgálat fejében.

Ámde ez inkább gyakorlati szempont, semmint a finyásság szempontja. Pedig azok az urak ma finyásak voltak. Megütköztek azon, hogy Széll Kálmán spiclit hivott az ankétra. Nos hát mi a neve annak, aki bizalmas beszélgetésre birja a főkapitányt, diskrét iratokba is betekint nála s aztán — évek mulva — elmondja az egész históriát — a főkapitány halálos ellenségeinek? Hát ez mi egyéb, mint spicliskedés? Lám, ezek az urak másokban kiméletlen, szinte brutális kegyetlenséggel rójják meg azt, amit saját maguk egész fesztelenül cselekednek. Pedig ez még az *enyhébbik* eset, mely azon a feltevésen épül fel, hogy Kaas Ivor hirforrása igazat mondott. Holott e sorok irásakor már tulhaladott álláspont ez a feltevés. Mert közben kiderült, hogy az az adat nemcsak denunciáció, hanem *rágalom* is. Fi donc, hogyan tudnak uri emberek ilyen dologba belemászni!

Ezekután pedig nézzük, mi jogon illetnek a kongregációk védői bárkit is a sehonnaiság vádjával. Azt a faktumot a néppárt sem tagadja, hogy az ország s kivált a főváros valósággal el van árasztva idegen kongregációkkal. Külföldi szerzetesek — apácák s barátok — tömegesen tódulnak ide, *megtelepszenek köztünk a hatóságok tudta s engedelme nélkül és egyre-másra nyitják az iskolákat.* Kaas Ivor ma ugy állitotta fel a kérdést, illenék-e a magyar nemzethez, ha honukból kiüldözött kongregációktól megtagadná a vendégszerető menedéket. Bocsánat, a kérdés igy nincs helyesen feltéve. Ha csakugyan *menedék* az, amit az idegen szerzetek nálunk keresnek, ám jelentkeznének a hatóságoknál s mondanák meg, hogy itt akarják magukat csöndesen meghuzni, mig hazájukba ismét visszatérhetnek. De ők leppal sompolyognak be Magyarországba, semmiféle hatóságnál nem jelentkeznek, hanem előre beküldik — *többnyire Párisból* — a pénzüket, azon megvásárolnak házat s földet és aztán egyenkint suttyomban bevonulnak az uj haj-

TÁRCA

Önvédelem.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Abonyi Árpád.*

Kedves barátném! Tegnap véletlenül ki talált röppenni a számon, hogy a rokonok között kötött házasságnak nem lehet se szine, se illata, sem főleg illuziója, ami nagyobb kincs minden másnál. Ugy éreztem, hogy igazam van, — lehet azonban, hogy egy csöpp igazam sincs. Te ezt felelted:

— Rokon, nem rokon, csak szeressék egymást! Az ilyen megkülönböztetés, mint a magáé, kedves ur . . . *ügyetlenség.*

Hm . . . Hát ez elég csipősen hangzott. Tehát — ügyetlen ember volnék, — de vajjon az vagyok-e? Védekeznem kellene, — de vajjon meg tudok-e győzni egy hozzád hasonló okos, fiatal asszonyt, ki velem szemben a cousine nagy előnyeit viheti harcba?

Nem bizonyos, de — talán — lássuk!

Bocsánat, ha kissé messziről kezdem az önvédelmet s a szellemes röppentyük pompájával sem foglak oly mértékben elkápráztatni, mint az a század egy ugynevezett modern tüneményéhez illik, de kérlek, ne veszitsd el a türelmedet. Előre tudom, hogy egész passzusokat fogsz keresztülugrani, s az is könnyen meglehet, hogy mindössze az elejéről és a végéről olvasol el futólag néhány sort, de viszont én is őszinte gonoszsággal vallom, hogy sem az érdekes fordulatokkal, sem a mulattatásoddal ebben az alázatos episztolában nem törődtem.

Ott kell kezdenem, hogy midőn egy alkalommal „Romeo és Julia" szerelmének fenséges balladáját hallgatta a Nemzeti Szinház közönsége, az előadáson én is jelenvoltam. A terem csupa szivárvány volt és csupa kellemes zsongás. Egyik-másik páholyból finom és alattomos persa-illat szivárgott le a parterre ama szintén fölötte vegyes összetételü közönsége felé, melynek minden este más-más elemekből alakul ki a természetrajza, általános jellemvonása azonban — főleg ha csillogóbb fényü főuri koronák vannak jelen — többnyire az, hogy a nyilvánosság előtt tüntetően republikánus.

A páholy-közönség egy része bölcsős arisztokrácia, más része kapaszkodó fél- és fertály-arisztokrácia, mindig anyai ágon, harmadik része bóditóan előkelő plutokrácia, részben a legspanyolabb etikett paragrafusai között, negyedik része „valami" e három között s valahogy ugy összerakva az észbontóan ruganyos lelkiismeret és a könnyü szerrel fölbillenthető erkölcsök töredékeiből, hogy alkalomadtán mindahárom nak hü vazallusa lehessen, végszükség esetén — ordóért, pénzért, hivatalért — még a republikánus hajlamot fitogtató parterrenek is.

Körülnéztem.

Borzas frizurák à la Sarah, „lehajazott" fülecskék à la Cleo-Pold, merészen kivágott szinházi toilettek, rizsporos, széles, meleg asszonyi vállak, fiatal leányarcok, tele — ártatlannak, sőt tudatlannak látszó — kiváncsisággal, és rendkivül ügyesen rekonstruált urasszonyok, büszke és okos szemekkel, a tudásnak és a tapasztalatnak bőséges birtokában. A kép rendszerint ugyanaz, a mozaik alapkockái szintén, csak az elhelyezkedés változik naponkint s a vonások frisseségéből kopik el minden huszonnégy órában annyi, amennyi a következő huszonnégy órának biztositja kikerülhetetlen folytatását a Kerepesi-temető csendes tájai felé...

Hallgattuk a szerelem legédesebb szavu gerjedését, de azért ráértünk szépen arra is, hogy egymást nézvén, megfigyeljük az emberi szenvedély e lánghimnuszának hatását, mely öröktől fogva való, mint a keletkező élet első fogamzásának rettentő problémája. Egyszerre természetesen nem igen biztat valami különösebb sikerrel ez a majom-munka. Lassanként azonban — lehetőleg az illendőség és a jó nevelés korlátai között — némi meghökkenéssel veszszük észre, hogy jócskán közönyös fülekkel hallgatjuk Rómeo szárnyas tirádáit s nem sok hatással van ránk Julia megdicsőülése a leányszerelem bájos gyönyörében, melyről az a kedves rajongás élt egykor bennünk, hogy csak ily nemes, ily mindent átfogó szenvedély méltó valóban hozzánk.

Előadás után otthagytuk a szinházat és mentünk. Künn esett az eső. A vizben uszó aszfalt csillámló játékkal verte vissza a gázlángok fényét, melyek nyugtalanul lebbentek ide-oda a szélben.

Kocsik jöttek-mentek, emberek taszigálták oldalba egymást az udvarias bocsánatkérés villámháritója alatt, egy-egy szisszenés hangzott a tolongásban, utána a szokásos ezer pardon. Amint lekanyarodtam a Népszinház-utcám felé, véletlenül magam is hozzáértem egy esernyő alatt haladó hölgyhöz s a következő pillanatban nekem is pontosan kijárt az ideges megjegyzés:

— Ügyetlen . . .

Nem mentegettem magam. Észrevehetted, drága cousine, hogy a te megjegyzésedet is mily csodás tökélyével az alázatnak vágtam zsebre. A manó tudja, miért, de annyira komikusnak tetszett, hogy az a haragos delnő, akinek gömbölyü bokáira egyébiránt a legeszményibb mályvaszin harisnya simult — éppen ez után a szinházi előadás után sujtott le ezzel a megszokott langyos villámmal, hogy akaratlanul is kacagnom kellett. Nini — gondoltam a legszégyenteljesebb cinizmussal — ugy látszik, hogy ennek a hölgynek rettenetesen igaza van! S igaza különösen ma, alig tizenöt perccel „Romeo és Julia" előadása után . . .

Bizony, nemcsak ügyetlenek *vagyunk*, de immár odáig sikerült emelkednünk, ahol Rómeónak,

Lapunk mai száma husz oldal.

lékba. S itt nem huzzák meg magukat csöndesen és szerényen, ahogy vendéglátást élvező menekültekhez illik, *hanem kisajátitják a lelkeket.* A magyar nemzet jövő generációjának lelkeit. Egyedül a fővárosban sok ezer számra megy ama gyermekek száma, akiknek nevelése az idegenből ideszakadt kongregációk hatalmába került.

És vizsgáljuk meg már most a *sehonnaiság* szempontjából ezt a berajzást. Azok a német és francia barátok és apácák elhozták-e ide magukkal német és francia nemzetiségüket? Vagyis: németek és franciák maradnak-e itt is? Avagy magával a megtelepedés tényével átalakulnak-e magyarokká? *Ha behozták magukkal idegen nemzetiségüket, akkor nem szabad nálunk iskolákat tartaniok.* A magyar törvény nem engedi meg idegeneknek a népnevelés terén való müködést. Aki ezen a földön tanit s aki a magyar ifjuság lelkére akarja kezét rátenni, annak a nemzeti közösségből kell az erkölcsi felelősség érzetét meritenie s a magyar állam honpolgári kötelékében kell élnie. Aki idegen létére menedéket keres nálunk, az ne akarjon ura lenni e nemzet jövőjének. Ám lehetséges, — legalább elméletileg — hogy a bevándorolt apácák és barátok utközben lerázták saruikról hazájuk porát s tanyát verve nálunk, tüstént magyarokká válnak nyelvben és érzésben. Nos hát! Ebben az esetben ezek a jövevények az igazi sehonnaiak. El tudtak szakadni hazájuktól? A kongregacionális köteléket szentebbnek és oldhatatlanabbnak tartották ama másik kötelékénél, mely honukhoz és nemzetükhöz füzte? Hát az a föld, amelyben apáink nyugszanak s amelyen bölcsőjük ringott, kevésbé drága nekik, mint a csuha, amelyet hordanak? Olyan könnyü volt nekik hazát és nemzetet váltani, akárcsak valamely ruhadarabot kellett volna cserélniök? És ide jövén, elégséges közöttünk fészket rakniok, hogy kidobják lelkükből a régi haza nyelvét, amelyen anyjuk szólitotta és dajkájuk dalolt, és kiirtani szivükből ama nemzet emlékét, amelynek gyermekei voltak, s a kegyelelet ama hon iránt, amely őket és az övéiket táplálta és melengette? Tudja-e szeretni az uj hazát, aki oly könnyü szerrel forditott hátat a réginek? S kit nevezhetni méltóbban kozmopolitának, mint azokat, akik egy fogadalom kedvéért szét tudták tépni az emberi sziv legdrágább kapcsolatait? A sehonnaiságnak valóban alig tudjuk elképzelni valamely elrettentőbb tipusát. A magyar közvélemény pedig jól teszi, ha le nem veszi szemét erről a fekete internacionáléről, amelynek puszta megjelenése demoralizálja a nemzeti érzést, mert eleven példákkal igazolja, hogy a hazaszeretet és a nemzeti hüség csak alárendelt fogalmak az ultramontán világfölfogás szemében, mely utálja a haladást, gyülöli a világosságot s a szabadságot és amelyre betü szerint ráillik egy magyar nacionalistának minapi meghatározása, hogy *élősdi, destruktiv, állambontó* és *nemzetellenes.*

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 24.

Egymásután a harmadik ülés *a latere.* Napirendről szó sem volt és ugyancsak halvány a reménység, hogy csütörtökön lesz szó róla. A napirend előtt feliratkozott *szemtanuk* még ma sem fogytak el; megmaradt magnak *Gabányi* Miklós, aki már előre fogadkozik, hogy a csütörtöki napot kibeszéli.

A mai tanuvallomások rendjén *Reich* Aladáré volt az első, utána *Molnár* Ákos következett; mindkettő ebben a szenvedelmes vitában példát adott arról, hogyan lehet a parlamenti tónust a legnagyobb indulatok közt is megőrizni. *Pap* Zoltán és *Zboray* Miklós ismét a rusztikusabb hangot ütötték meg, de különösebb botrányt ők sem csináltak. Az egésznek ma már nagyon sablonos volt a formája: egy-egy ur, aki elmondja azt, amit már előtte tizen-tizenöten elmondtak s egykettő, aki közbekiáltásokkal segit neki. Látszik, hogy mindez csak azért, mert amit egyszer elkezdtek, azt végig kell csinálni. Még *Molnár* Jenőnek volt egy kevés mondanivalója, de *Holló* Lajosra, aki ma félháromkor befejezte a *napirend előtt* cimü napirendet, csak nehány buzgó szomszédja hallgatott.

Ekkor át akart térni a Ház báró *Kaas* Ivornak tegnapról elhalasztott *sürgős* interpellációjára, amelyet tudvalevően az interpelláló tegnap ilyenkor nem talált sürgősnek, de ma reggel ujra sietett sürgősnek minősiteni. *Fichler* Győző azonban nem volt ebben a véleményben. Előbb ő akart beszélni személyes kérdés cimén — a rendőri atrocitásokról. Gróf *Apponyi* Albert erélyes közbelépése azonban utját szegte ennek a próbálkozásnak. Igy végre következhetett az interpelláció, amely sürgős is volt, nem is, de mindenesetre nagyon érdekesnek igérkezett. A vasárnapi szocialista-gyülésről szólt ugyanis *Kaas* Ivor, de előbb egy jókora vargabetüt csinált. Az volt tudniillik a célja, hogy bebizonyitsa a kormánynak a szociáldemokratákkal való szövetségét és hogy ezt tehesse, visszanyult egészen 1898-ig, amikor tudvalevőleg még nem *Széll* Kálmán volt a miniszterelnök. Hosszas bevezetés után, amelybe beleszőtt egy pár gyanusitást volt és aktiv képviselők ellen, elmondotta egy néppárti ujságiró esetét, akit állitólag 1898-ban, az akkori miniszterelnök a politikai rendőrség szolgálatába akart fogadni s akinek — állitólag — megmutatta *Rudnay* főkapitány egy függetlenségipárti volt képviselő és Bokányi Dezső szociálistavezér nyugtáját, mint akik szintén a rendőrséget szolgálják.

A pikáns leleplezés eléggé szórakoztatta a Házat, de senkisem értette, hogy ez az egész história micsoda összefüggésben van a vasárnapi gyüléssel? Báró Kaas iparkodott az összefüggést valamiképpen kimutatni, de sehogysem sikerült neki. Még a gyermekvédő-anketet is előrántotta, szemére hányva a miniszterelnöknek, hogy oda szocialista vezéreket is meghivott. És mindezekből arra a konzekvenciára jutott, hosszas és bonyodalmas kertelés után, hogy a szociáldemokraták a kormány és a rendőrség szolgálatában állanak, ezért tarthatták meg a vasárnapi gyülést minden háboritás nélkül.

Buzgón asszistált neki közbeszólásokkal *Rakovszky* István, *Trubinyi* János és *Bartha* Miklós, de az ellenzék komoly elemei részint fagyos nyugalommal, részint heves tiltakozással hallgatták a különös okoskodást. Az interpellációnak különben az volt a veleje, hogy szándékozik-e a kormány a vasárnapi antiklerikális tüntetésen történt izgatásokat törvényesen megtoroltatni?

Széll Kálmán nyomban felelt az interpellációra és először is határozottan visszautasitotta azt a gyanusitást, hogy bármiféle egyéb politikai összeköttetése van, mint amit nyilvánosan, az ország előtt vállal. Azután az egész szabadelvüpárt és az egész liberális ellenzék helyeslése közben jelentette ki, hogy a gyülekezés és véleménynyilvánitás szabadságát tiszteli és ebben a részben nem tesz különbséget politikai pártok és felekezetek közt. Általános, zajos tetszés mellett fejtette ki azt is, hogy miért hivta meg a gyer-

---

a tacskónak és Juliának a libának, gyönyörü esztelenségét többé nem értjük, nem hiszszük és nem érezzük s ahol a lelki balletekhez és a kockázat nélküli flirthöz szokott jó társaság résztvevő sajnálkozással, vagy sértő csodálkozással veszi tudomásul a Juliájában hivő tapasztalatlan ember borzalmas felsülését.

De azért — van még fiatalság ezen a bánatos világon. Van még legény, ki becsületes gyámoltalanságában még ma is azt képzeli, hogy az a heves szikra, melyet tüzének osztatlan teljességében ajánl föl annak, akit szeret: Juliájánál is ugyanolyan, mint az ő bolond szivében. Hogy ugyanaz a nyiltság, ugyanaz a komoly tisztelet fogan meg a ti közületek való Julia szivében is, mint az övében, holott mi — óriási többség, kik egész csontvelőnk legbensejéig méltó gyermekei vagyunk a századnak, mely saját képére formált — már az ébredő fiatalság első hősies korában is tudtuk, hogy nem egészen igy áll a dolog. Megtanultuk, hogy a levendulaszagu, ódon naivitások helyét hasznos tanácsok foglalták el s nagyon megüti magát, ki a gyakorlati számitások e sima parkettjén — bár csak egy haszontalan narancshéjon is — el talál csuszni.

Mi tudjuk, hogy nem kell hinni sem a pásztormesékben, sem az ideálokban, sem az isteni gondviselésben. Az első oly elvirult egyéniségeknek való, akik egy hosszu és egész az aljáig kihasznált élet után ugynevezett tisztességes magányba huzódnak vissza. A második senkinek sem való. A harmadikban viszont legfölebb egy-egy elkeseredett szobaleány bizakodik, akit imádott katonája faképnél hagyott.

Mi ahhoz ragaszkodunk, még pedig öntudatosan, nagy józansággal, vagy akár a legcudarabb hidegvérrel, melyhez alkalmilag egy kis enyhe szemtelenséget is hozzákeverünk: ami kézzel is megtapintható lévén, reális létezése és becse kétségtelen. Mert minket arra tanitottak megfigyeléseink az életben, hogy főleg az becses, ami megmarkolható. És minél jobban meg lehet markolni, annál becsesebb. Tudjuk, hogy éppen ugy bánunk egymással, mint az okos kupec, aki hosszasan és gondosan tapogat, mig megköti az alkut — nehogy becsapják.

Fuj, be nehéz vasbuzogányos Toldi Miklósnak érzem magam, hogy ezt a gyülöletes igazságot hangosan is ki merem mondani! Ossze tudnék kapni még a krétai bikával is... Holott, lassan! Mert mi az én bátorságom azon fiu hősiességéhez képest, ki még ma is komolyan, őszinte vonzalommal közeledik a mai leányhoz, és micsoda azon leány heroizmusa mellett, aki eltüri, hogy vásár előtt gondosan megtapogassák, nehogy becsapja a vevőt.

Jövel, tudásunk nagyfejü baglya és magyarázd meg az ügyetlen fiatalságnak, amely még *nem* hasonlit hozzánk, hogy méltóságos emelkedésünk a morálban és kulturában ugy összekonfundálta immár a tisztaságot az ámitással, hogy azt mibennünk csak a legritkább esetben, egy-egy porig alázó csapás gyötrelmes óráiban lehet kettéválasztani. A rossz és a jó, a becsület és a becstelenség, a glória és a Kain-bélyeg nem ül ki ismertetőjel gyanánt arcainkra, a szigoruan fegyelmezett ajak semmiféle áruló igét ki nem bocsát s a vonásokra patinázott kimondhatatlanul üres és semmitmondó mosoly egyformán eltakar mindent. A *mi* Romeóinkon csak az okosság, a dresszura és a kétszerkettő hideg biztossága látható. — Juliáink arcán csak finom, kerek és puha vonalak olvadnak érzéki harmóniába, szemeikből az öntudatos élet ragyogása tündöklik felénk s a szavak visszhangra csábitó, dallamos zenéjében csak a *kompanistát* kereső asszony kétségbeejtő józansága nyilatkozik meg. Be jó dolga is vagyon, teringettét, a hülyének, ki mindezeken a szomoruságokon édes bambasággal röhögni tud...

A vendéglő tágas terraszán, melynek vászonponyvái alá előadás után vacsorázni megyünk, egykedvüen nézegetjük egymást.

Sem arra nem reflektálunk, ami a szinházban egy pillanatra szinte be tudott csapni, sem arra, amit itten látunk. Nem is nézegetjük sokáig egymást, mert hisz oly rémes biztossággal sejtjük, hogy nem érdemes. Megrendelem ellenben a sört kevés habbal és a marhapecsenyét sok krumplival, zsirban kisütve.

És lásd, kedves barátnőm, nekem mégis ebben a banális, ebben a hallatlanul ismeretes környezetben jutott eszembe egy méla akkord... Nem minden szégyenkezés nélkül, de biz én egyszer csak azon kaptam rajta magamat, hogy variációkat próbálgatok azon a bizonyos „g" huron, melyet a század minden igaz gyermeke megbotránkozva utasit el magától, akár csak a krumplit, ha nincsen kisütve zsirban. Eltünődtem rajta, mig megjött (persze sok habbal) a sörön, hogy ha kevesebb józansággal, kevesebb müvészettel „kezelt" volna a nagyságos élet, talán megmaradt volna gyerekes bizodalmunk a jóban s nem éreznők magunkat oly földsüketnek, midőn a nagy brit poéta Juliájának szavait kellene megértenünk. Elvégre mi nem kompanistát, hanem hősnőt szeretnénk találni a közös életutra. Hősnőt, drága cousine, Hősnőt, nagy *H*-val, ki emelt homlokkal, büszkén hordozza mindazt a csodálatot és fényt, amelylyel elárasztjuk. Micsoda kegyetlen tréfa, ha aztán végre is észre kell vennünk, hogy kiválasztott

EMPIRISMUS

A világbölcsészet rendszerében egyedül az **empirismus** az, melyet a józan észszel követni lehet és követni kell. Minden emberi dologban csupán a tapasztalás volt és lesz a mester, igy a physiologiában is. Vajjon van-e hires orvos a világon, a ki gyógykezelése közben tapasztalataira ne hivatkoznék? **A Dr. Brok főfájás elleni porát is** számos elismerő levél ajánlja a szenvedő emberiségnek. Idegességtől, szellemi erőltetéstől, álmatlanságtól, gyomorbajtól, meghülésből eredt főfájást röglön megszüntet a **Dr. Brok-féle por** (11 por 1 frt) kapható a Diana-gyógyszertárban, Károly-körut 5. (Megrendelések forduló postával eszközöltetnek.) Ártalmatlan növényi részeket tartalmaz, miáltal a nagy közönség mint házi cikket vásárolja a gyógyszertárakban. Vigyázzunk, mert az eredeti angol készitmény csak üvegekben kapható.

mekvédő-ankétre a szocialistákat, akik mint a munkáselem bizalmi emberei és mint egyesületek vezetői kaptak meghivást. A miniszterelnöknek igazi nemes, demokratikus szabadelvüségtől és törvénytisztelettől áthatott szavai percekig tartó tapsot és helyeslést váltottak ki a Ház minden oldalán.

Most *Werner* Gyula állott fel, akinek a nevét minden ok nélkül, gyanusító módon belekeverte Kaas Ivor egy rendjel-üzletbe, amelyet az interpelláció bevezetésében ismertetett. *Werner* Gyula önérzettel tiltakozott a gyanusitás ellen, amelyet erre Kaas Ivor — ős jezsuita szokás szerint — sietett visszaszivni.

Bartha Miklós ur is beszélt ezután személyes kérdésben, még pedig jó hosszasan. Az adott neki erre alkalmat, hogy két közbeszólását a miniszterelnök válaszra méltatta. Bartha ur ezt azzal hálálta meg, hogy hosszu, szenvedélyes szónoklatot mondott a szocialisták ellen, akiket hazátlan bitangoknak nevezett, *Rakovszky* István ur zajos helyeslése mellett. Bartha ur helyénvalónak látta ezenkivül némi erkölcsprédikációt mondani a becsületes munkáról, az élősködésről, a spicliskedésről. Ezt a kiváló pikantériát az egész Ház a maga értéke szerint honorálta. Báró Kaas viszonválasza után a Ház tudomásul vette a miniszterelnök válaszát.

A képviselőház ülése március 24-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Láng* Lajos, *Darányi* Ignác.

Elnök: Megnyitván az ülést, felolvassák és hitelesitik a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Jelenti, hogy báró Kaas Ivor sürgős interpellációt jelentett be a vasárnapi szociálista-gyülés tárgyában. Az interpellációra két órakor térünk át. (Helyeslés.)

(A tüntetések.)

Egry Béla: A függetlenségi kör ablakából nézte a dolgot. Mint szem- és fültanu fog beszélni. Sértő a miniszterelnöknek az a kfjelentése, hogy jóhiszemüleg adjuk elő a látottakat. Hiven, tisztán a tényeket adjuk elő, ezt fogadtuk meg szavunkra. Visszautasitja a miniszterelnök ez inszinuációját. (Helyeslés a szélsőbalon.) A rendőri állitásoknak semmi értéket nem tulajdonit, mert hisz ők a vádlottak.

Papp Zoltán: Mi lesz Rudnayval?

Leszkay Gyula: Udvari tanácsos! (Zaj.)

Egry Béla: Nem is láttunk mindent, azért nem is adhatunk elő mindent. Pl. az Eötvös által felhozott eseteket sem láttuk. A lapokban is jelentek meg oly szemtanu által leirt esetek, amiket szintén nem láttunk. Felolvas a lapokból egy-két esetet. A függetlenségi párkörben általa látottak megrendiitették abban a hitben, hogy jogállamban élünk. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Jog helyett joglalanságot, igazság helyett igazságtalanságot tapasztaltam. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Az általa látottakat adja elő. Mikor a pártkörben megjelent, ott volt az ifjuság nagy küldöttsége. Ekkor hallották az első jajgatást, lármát az utcáról. A rendőrség az első attakot intézte a békés polgárok ellen, minden előzetes felszólitás nélkül. Az ablakból nézték a történteket. A rendőrség egyszer sem szólitotta fel a közönséget az oszlásra. A menekülőket az üzletekből kihuzták. Egy pnpos szabóflut még akkor is vertek, mikor már a földön hevert. Kódobálás nem volt a pártkör előtt. Mégis a rendőrök a kavicsot felszedték, hogy eljárásukat menthessék feljebbvalóik előtt.

Molnár Jenő: Négy rendőr is szaladt egy kavicsért, hogy corpus delictit kapjon.

Egry Béla: Az ifjuságot kettesével, hármasával engedte ki a kapun, hogy hazamehessenek. Mikor azután az egyetemi ifjak a Dob-utcába befordultak, a rendőrök attakot intéztek a kis csoportok ellen.

Kubik Béla: Szégyen! Gyalázat!

Egry Béla: A rendőrség azon állitása, hogy a zajongó tömeget feloszlásra szólitotta, nem igaz. Zajongás ott nem volt, hanem békésen néző közönség. A függetlenségi körből nem dobtak köveket, szódásüvegeket, ez nem igaz. Egy egyetemi hallgató már az ötödik attak után két gyulatartót dobott a lovasrendőrökre, de ezek sem találtak. A sebesült rendőrök társaiktól, a lovasrendőröktől sebesültek meg. A miniszterelnök által tegnap felolvasott vallomások valódiságát kétségbevonja. Ki vette fel a vallomásokat?

Széll Kálmán miniszterelnök: Saját vallomásuk! (Zaj.)

Felkiáltások a szélsőbalon: Ki vette fel a vallomást. Erre feleljen! (Zaj.)

Egry Béla: Csak akkor fog hinni és bizni a vizsgálat pártatlanságában, ha a vizsgálatot egy pártatlan, független biróság ejti meg. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Reich Aladár: Szintén tanuja volt azoknak a véres botrányoknak. (Zaj a baloldalon.)

Kubik Béla: Halljuk! Ne beszélj! Várjuk meg, mig elvégzik az üzletet!

Elnök: (Szüntelen csenget.) Csendet kérek!

Reich Aladár: Előadja a pártkör előtt történteket. Ő az utca közepén egy magasabbrangu rendőrtisztviselőt keresett, amikor egy galoppirozó rendőrcsapat támadta meg az utca közepén, pedig ő ott egyedül állott és az egyik rendőr kardjával végigvágott a hátán. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Erdélyi Sándor: Helyes volt! (Nagy zaj a baloldalon.)

Zboray Miklós: A volt miniszter ur is a nevetők közé tartozik!

Széll Kálmán miniszterelnök: Mit akarnak velem?

Zboray Miklós: Nem a miniszterelnök urról van szó.

Reich Aladár: Az a meggyőződése, hogy a válságos időkben érdemeket akart a brutalitásokkal valaki magának szerezni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az egyetemi ifjuságnak a politikai életben való szereplésére felolvassa Kossuth Lajos egy levelét. Kéri a miniszterelnököt, hogy az elégtétel minél hamarább bekövetkezzék és minél erősebb legyen. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Molnár Ákos: Megdöbbentő nyilatkozat hangzott el tegnap a miniszterelnök részéről, amelyért kötelessége bizalmatlanságát kifejezni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Visszautasitja azt hogy csak vizsgálat alapján lehet elégtételt adni. Ha a miniszterelnök semmibe sem veszi a függetlenségi képviselők véleményét, akkor ő nem hozzá, hanem a nemzethez, az ország népéhez beszél, mert ettől várja az elégtételt. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Elbeszéli a Magyar Szinház előadása után történteket. Alattomosan támadta meg a rendőrség a békés közönséget. Ő ekkor torkon ragadott két rendőrt és felvilágositást kért a felügyelőktől. A rendőri készenlét az ifjuságnak volt szánva, de a szinházi publikumra támadtak. A Kossuth-gyásznap miatt történt az egész dolog. Délelőtt megtámadták az egyetemen az ifjuságot.

Széll Kálmán miniszterelnök: Megdobták kővel a felügyelőt! (Zaj és ellentmondások a baloldalon.)

Molnár Ákos: Délután a temetőből jövet támadták az ifjuságot.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ki kezdte? (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: A rendőrség!)

Molnár Ákos: Elitéli a kormányzati rendszert, mert már a többség hatalmának tulkapását látja. A rendőrség pénteken a magyar közszabadságnak állitotta fel ravatalát. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök nem hisz a függetlenségi képviselőknek, csak rendőri jelentéseknek. (Nagy zaj a baloldalon: Azok nem érnek semmit! Mi lesz Rudnayval!)

Kubik Béla: Aki vád alatt van, annak jelentése semmit sem ér.

Molnár Ákos: Mig a brutalitásokért elégtételt nem adnak, addig higgadt, parlamentáris tanácskozás nem lesz. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Pap Zoltán: A bécsi szörös kéznek munkáját látja a rendőri vérengzésekben. Az ifjuság cselekedete nem volt erőszak, amikor a fekete zászló kitüzését követelte Kossuth halálának évfordulóján. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Wekerle Sándornak miniszterelnöksége idejében drága volt az ifjuság élete és kitétette a Nemzeti Szinházra a gyászlobogót. Elbeszéli, hogy mi történt a Kerepesi-uton és az egyetem előtt. Rudnay felelőssége politikai és büntetőjogi. Ha a főkapitány éretlen embernek bizonyult politikailag, akkor a belügyminiszternek joga van arra, hogy fegyelmi nélkül is elcsaphassa. (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Hohó! Hohó!) Rudnaynak buknia kell! (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) A büntetőjogi felelősség alól sem térhet ki a főkapitány, meg kell ellene tenni a feljelentést tulyos testisértés miatt. A kérdésben független biróságnak kellene itélnie. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ballagi Géza: Ez már helyes és korrekt!

Zboray Miklós: Nem mint szemtanu beszél. A nálunk szokásos tüntetéseknél nem lehet azt megengedni, hogy a rendőrség letiporja a védtelen, szinházból hazasiető embereket. A rendőrség akkor viselkedik helyesen, ha igyekszik a békés tüntetőket elsáncolni a provokativ elemektől és arra kell törekednie, hogy az lehető csendesen folyjék le. A Holló Lajos által rendezett népgyülésre a miniszterelnök azt mondotta, hogy felelősséget vállal. Ha vérontás történt volna, milyen elégtételt adott volna a miniszterelnök? (Zaj a baloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Megtettem az intézkedéseket! (Zaj a baloldalon.)

Zboray Miklós: Nem tette meg. Holló vezette el

Juliánk annyira *hasonlit* hozzánk, hogy nem is képes, de nem is akar hősnőnk lenni, hanem csak kedvesen vidám ... *és Társa* a közös cégnek, egész a csődig.

Elfogadja ugyan a vonzalmat, de nem azt látja benne, amit a dráma Juliája, hanem azt, amit társaságunk szinházban, bálokon, estélyeken, vagy a kocsmában egymásban keresni szokott és többnyire meg is talál.

Csoda-e, ha erre a fölfedezésre a póruljárt Romeo visszazuhan a mi soraink közé és ő is áláz szemfényvesztésre adja magát? S ha Juliája is követi e frivol müvészetben?

Oh, a kettő majdnem mindig követi egymást s csakhamar rendkivül épületes verseny indul az egymás kijátszására, tele vergődéssel, gunynyal, kétségbeeséssel, léhasággal és pokoli eredménynyel. Gondolom, ez a verseny okozza Lucifer pribékjei között a legfalrengetőbb hahotát. Gondolom, meg is pukkad egynehány a pazar élvezettől.

Fényes mulatság is a kölcsönös hazudozások e széditő játéka, mely a két versenyző fél közt ilyenkor meg szokott indulni; szinte részegit, mint a jó nehéz szesz. Romeót megremegteti a kilátásban levő paradicsom, de dühbe jön, ha azt gyanitja, hogy Juliája fellengző kakadunak tekinti, akinek ama kéktáblás folians nagybecsü A és C lapjairól fogalma sincs. Amitja tehát a leányt és hazudik, mint egy szinházi ágens. De övé a meghasonlás és övé lesz lassanként ezen a csunya uton a bünhődés is, mert ebben a tornában, miképpen rohanó áradatban a kő, ugy az önbecsülés is mindennap elveszti tiszta éle egy darabkáját. Ereznie kell, mint rombolja össze lassankint lényének legbecsesebb tartalmát ez a méltatlan játék. Kihamvad lelke mélységében az egykori szent tüz és tudja, mert látja, ott van ezernyi példában a szeme előtt, hogy nemsokára rá fog lépni arra az utra, melyen nincs visszafelé lábnyom: de nem menekül, nem tiltakozik, nem utasitja el magától a mindenki által használt fegyvereket, hanem tovább vándorol ő is, mint mindnyájan, kik a természet akaratának ellenére a század modern társadalmának komédiás-házában alakultunk át öntudatlan jóságunkból — öntudatos roszszá.

Valamennyiünket ugyanaz a gondolat hajt előre ezen az uton. Ugyanaz a bestiális ösztön és ugyanaz a poltron vágya a megtorlásnak:

— Romeód akartam lenni, de igy nem kellettem. Jól van, — meg foglak csalni...

Hajhó, mi régi dal! Szinte unjuk...

Juliáink okosan kinálják a boldogságot és tisztában akarnak lenni a szerződés minden pontjával jó előre, — Romeo tehát virtuóz tökélylyel hazudik és megcsalja Juliát. Ennyi. Nem történik itt semmi különös. Egy becsapott kompanitával több: ez a hitves, és egy jó emberrel kevesebb: ez a férj. Schluss. Valóban nem több.

A házasság komédiájának ez utolsó (vagy *első?*) felvonása után még tökéletesebb józanság veszi át a rémuralmat s egy pillanat alatt váratlanul, a villám ijesztő erejével tárul föl Romeo tágra nyilt tekintete előtt házasságának valódi értéke, melyet ily előzmények után megkötni jónak látott. Ettől a szerencsétlen perctől kezdve aztán el is veszett számára méze az ifjuságnak; fanyar iz marad utána és késő bánat. Az elkeseredés első, tövises utja: az önvád, a becsületes ideálok temetkezőhelyén, a szivben. Ez marad utravalóul a jövendőre. Azon a rózsabokron, melyen *ügyetlen* ember korában neki nyilt minden virág, most — mióta hozzánk hasonlit — egyetlenegy virág sem az övé. Letörheti a bokor legvastagabbik ágát és magával viheti a vándorutra: jó lesz neki is, mint nekünk, ez a meghántott rózsság — koldusbotnak.

Haj, bárcsak még tudnánk ügyetlenek lenni! Ennek azonban vége.

Ne is fáraszd hát magad, nemes Romeo, — egy szót sem hiszünk abból, amiért te meg tudtál halni. Mi már jóformán nem is értünk azon a becsületes szivbeli nyelven, melyen te szólasz hozzánk. Mi csalunk és megcsalatunk s szellemes társaságunk szánakozó mosolylyal bünteti meg közülünk azt a vigyázatlant, aki elárulja, hogy a modern szerelem elegáns kockajátékában vakot vetett s a játszmát elvesztette. A mi utunk kellemes és kényelmes, mert nem jár tulságos izgalommal, nem zavarja az emésztést s az egymásközt folyó szerelmi komédiában elvégre is csak a férfi önérzete és a női szemérem megy tönkre, — egyéb semmi. Már pedig ki az ördög törődik effféle csekélységgel? S meg is van magyarázva, hogy miért lettünk ennyire óvatos, gyanakvó és mindenekfölött józan kupecekké. Azért, jó veronai, te eleven testbe formált zengő gitár, mert sohasem vagyunk benne egészen bizonyosak, hogy a te Juliád beszél-e hozzánk, vagy más névvel ugyan és más alakban, de talán *ugyanaz* az okos kompanista, akit már megcsaltunk egyszer...

És ide pontot teszek, kedves barátném: nincs tovább. *Ez* lett volna önvédelmem akkor is, ha azt a haragos asszonyságot, aki ügyetlennek nevezett, irásban kell vala kiengesztelnem. De vajjon meggyőztelek-e téged? Helyes-e ez a védelem a te vádad ellen? Miképpen bizonyitsam be, hogy erre a kitüntető „ügyetlen“ jelzőre — fájdalom — *nem* vagyok méltó. Erre szeretnék töled választ kapni. Jelöld ki a bizonyitásnak bármely elképzelhető utját és meg lehetsz róla győződve, hogy minden habozás nélkül rá fog lépni alázatos hived és jobbágyod.

MOLL SEIDLITZ POR felülmulhatatlan **háziszer** mindama **gyomorbajoknál**, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszertárakban **MOLL** készitménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ÉS SO Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csuz, köszvény és egyébb meghülési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. **MOLL** készitmény kérendő.

a népgyülést, nehogy vérengzés történjék. A szabadelvü pártkör előtt akkor Tóth kapitány bele akart lovagoltatni a tömegbe és amiért Holló Lajos felszólitására ettől elállott, fegyelmi eljárást akasztottak a nyakába. Ezt a „hibáját“ akarta most jóváttenni a pénteki vérengzésével és vérrózsák keletkeztek a kövezeten az ő erélye után (Zaj a jobboldalon. Egy hang: Frázis.) Ő nem tartja frázisnak azt, ha békés polgárok megsebesülnek. Szeretné tudni, hogy ha a közbeszóló képviselő családtagjai között szenvedtek volna sérülést, akkor is frázisnak tartaná-e azt. Akkor talpra állana a kaszinó és első volna, aki elégtételt követelne, (Élénk helyeslés, éljenzés, taps a szélsőbaloldalon.) és felelősségre vonná a rendőrt és azt a kapitányt, akik abban excellálnak, hogy önöknek mulatságot szerezzenek razziákkal. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő: Véget kell vetni az ilyen razziáknak. (Zaj.)

Rakovszky István: Amit mi itt mondunk, az önöknek csak tréfa.

Zboray Miklós: Polgárok adták elő nekik, hogy egy 12—13 éves leányra, mikor térdre esett, rárontott egy rendőr és kardjával a fejére vágott. Ot az a rendszer érdekli, amely csekély kódobálásra nekiront a közönségnek és véresre veri azt. Elhiszi, hogy nem a miniszterelnök tudtával, de jóváhagyásával és akarata ellenére, külső elemek bevonásával csinálta Rudnay.

Rudnay nógrádi főispán korában is szembeállitotta a polgárokat, hogy ő tündökölhessen és hatalmát mutathassa. Tekintélyes nevek nyilatkoztak arról, hogy két hónap alatt sikerült neki a békét alaposan felforgatni. Most is, midőn a miniszterelnök intézkedik, hogy humánusan bánjanak el, azt nem hajtja végre. A vizsgálat inditásával nem lehet megelégedve, mert a rendőrség csinálja és veszi fel a jegyzőkönyveket. A főkapitány egyes egyéneknek tesz sok szivességet.

Rakovszky István: Ezek családi ügyek.

Zboray Miklós: A miniszterelnök ne dobáljon frázisokat, hogy konventet nem akar, hanem akarja az igazságot. (Taps és éljenzés a szélsőbaloldalon.) A kiegyezéscsinálásra a felelősségre való hivatkozással olyanokat követtek el, amelyekért ki kellene őket korbácsolni az országból. (Nagy zaj.)

Elnök: Kéri a szónokot, hogy tartózkodjék az ilyen kifejezésektől.

Zboray Miklós: Hivatkozhatik az államadósságok ügyére, a 80 milliós banküggyre. Az Ipar és Gazdasági bank megalapitásánál is vállalták a miniszterek a felelősséget, mégis, mikor milliók elusztak, összehuzzák a felelősség köpenyét s azt mondják, hogy a hatóság majd meginditja a vizsgálatot. (Tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök ur ne hagyja magát félrevezetni, hanem tanitsa meg tisztességre azokat az embereket, de ha nem akarják megtanulni, forraszsza torkára azoknak az embereknek, hogy nem brávók kellenek itt az országban. (Élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Mert lehet valaki bármiféle nagy államférfi, de ha türi, hogy ártatlan polgárok vére, bizonyos szempontból és politikai tekintetekből kiomoljon, az lehet nagy államférfi, de hőhér. (Élénk tetszés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő: Igaza volt annak a rendőrnek, aki azt kiáltotta fel a függetlenségi pártkörbe, hogy majd ad nektek Széll Kálmán. (Derültség.) A 67-es alapnak jobb védelmezőt, Kossuth emlékének pedig nagyobb tisztelőt kiván a miniszterelnöknél. (Tetszés a jobboldalon.) Hiába hivatkozik a miniszterelnök már 25 éves multjára, (Egy hang a szélsőbaloldalon: Huszonötöt reá! — Derültség.) mert a Budapest utcáin folyt vér eltakarja azokat az érdemeket. A miniszterelnök kaviesnak nevezte a függetlenségi párt munkáját, amelytől kisiklik a vonat. A kormány pedig egy kőszikláit rakott a nemzetre a katonai javaslatokkal. (Helyeslés a baloldalon.) Széll Kálmán már elvesztette hitelét; eddig minden betegségére megtaláita az irt a patikában, (a szélsőbaloldalra mutat) de több orvosságot nem fog kapni ebben a függetlenségi patikában. (Zajos éljenzés és tetszés a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Szép temetést fog kapni!) A miniszterelnök olyan tanuvallomásokat olvas fel, amelyekről még azt sem mondja meg, hogy ki vette fel. (Zaj a baloldalon.) Ha valakit a balkonról szénnel megdobálnak, az nem ok arra, hogy egy harmadik személyt, aki semmit sem csinált, éles karddal megvágnak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert a rendőrségnek nem a bosszuállás a feladata. Felmutatja Verbovszkynak, akire a miniszterelnök hivatkozott, a kalapját. A kalap előlről és hátulról be van vágva karddal. (Leteszi az összeszabdalt, véres kalapot a Ház asztalára.) Felolvassa egy szemtanunak a levelét, akit a Barcsay-utcában, mikor csendesen haladt haza, vágtató lovasrendőrök fogtak körül és véresre vertek. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) A levél irója a rendőrséget csőcselék, csürhe, csirkefogó bandának nevezi. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Csak levelet olvas fel! 19 sebből vérzett az illető, hát mindez igaz! Nagy zaj.) egy intézményről azt nem lehet mondani. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő: A szélbali inzultus nagyon távol áll az ilyen sulyos testi sérülésektől. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Igyekezzenek az ilyet megakadályozni és akkor nem lesz ok, hogy ilyen leveleket keiljen itt felolvasni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök a rendőrséggel amely valóságos hatalmi örjöngést vitt végbe, akarja az ő ingó pozicióját megerősiteni. A miniszterelnök halott már, Szoliman már, nem lehet feltámasztani. Ezeket kivánta elmondani. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az ülést tiz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Holló Lajos jogtalannak tartja a rendőrség brutális fellépését. Lehetséges, hogy a tüntetéseket meg kell akadályozni, de viszont nem lett volna szabad megengedni, hogy a rendőrség az egyetemre betörjön. Jogellenes volt az ifjuság szétverése a temetőnél is. Lehetséges, hogy mind a két helyen megdobáták a rendőrséget, de ez nem ok volt, hanem következmény. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Este az Erzsébet-körúton előfordult események pedig azt bizonyitják, hogy a rendőrségnek nincs érzéke a jogtisztelet iránt. Botrányos, hogy a véres eseményeket Kossuth halála napján követte el a rendőrség. Felsorol eseteket s okmányokkal bizonyitja, hogy a rendőrség betört egy magánházba.

Ugron Gábor: Gazság!

Holló Lajos felhozza, hogy egy polgárt minden ok nélkül elvertek. A rendőrségnek természetesen nem voltak számjaik. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Gyávaság ez!

Holló Lajos: Ilyesmi nem történhet egy jogállamban.

Kaas Ivor: Szabadelvüség ez? (Zaj.)

Holló Lajos elmondja, hogy Tóth Lajos rendőrkapitány már a multkori tüntető menet alkalmával is erőszakoskodott. Már akkor megmondotta, hogy a rendőrség türelmetlenségének a legsulyosabb következményei lesznek. A preventiv intézkedések megtételének elmulasztását nem rójja fel hibául a miniszterelnöknek, de az bizonyos, hogy már délelőtt tudott a forrongásról. A rendőrség behatolt az egyetemre is.

Széll Kálmán miniszterelnök: Mikor Schmidt rendőrtelügyelőt megdobálták kővel! (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Holló Lajos: Pár kődarabért nem szabad betörni az ifjuság otthonába. Az egész dolgot szigoru vizsgálat tárgyává kell tenni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Hisz vizsgálják! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Szép vizsgálat! Ki a vizsgáló? Zaj.)

Holló Lajos: Egy rendőrfogalmazó vizsgálja az ügyet. Felolvas egy levelet, melyben egy megvagdalt fint becsukással fenyegettek a rendőrségen, mert panaszával oda ment. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Oly közegek kezében hagyni a vizsgálatot, mely leveszi a számát, hogy a közönséget megtorlatlanul vagdalhassa, nem szabad. Jogos az a feltevés, hogy a Kossuth-kultuszt akarta megakadályozni Rudnay, kit a miniszterelnök elmozditani nem képes. Elégtételt kell kérnie az ellenzéknek s sürgős megtorlást. Mert egy kapitány elhelyezése másik kerületbe nem elégtétel. El kell csapni a főkapitányt, mint ahogy azt Párisban tették.

Vázsonyi Vilmos: Ott nem tesznek szerelmi szolgálatot a főkapitánynak! (Zaj.)

Bartha Miklós: Hogy van az? Szerelmi szolgálat?

Vázsonyi Vilmos: Megmondtam!

Holló Lajos ismételten elégtételt kér. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A kisebbség mostani harca a nemzet önvédelmi harca. Állandóan a kopott, gyürött császári hatalommal állunk szembe.

Elnök: Ilyen kitételeket nem enged meg.

Holló Lajos: A miniszterelnök helyeselte a küzdelmet az elődje ellen!

Széll Kálmán miniszterelnök: Én nem küzdöttem, nem helyeseltem.

Holló Lajos: Hisz éppen e küzdelem alapján lett kormányelnök!

Széll Kálmán miniszterelnök: Áldozat lettem!

Holló Lajos: Kéri a kormányt, hogy a rendőri visszaéléseket azonnal torolja meg.

Elnök: Megállapitja a csütörtöki ülés napirendjét.

Pichler Győző: A napirendhez szól és kéri a Házat, mivel holnap, szerdán interpellációs nap lenne, tekintettel az ünnepre, csütörtökön, a legközelebbi ülésnapon lehessen a szerdáról elmaradó interpellációkat megtenni. (Helyeslés.)

Elnök: Ekként megoldva a napirendet, fél három órakor báró Kaas Ivort sürgős interpellációjának megtartására hivja fel.

Az elnöki széket **Daniel Gábor** alelnök foglalja el.

(A szocialisták és a klerikálisok.)

Kaas Ivor: T. Ház! Sürgősen kértem interpellációm előterjeszthetését, mert a szocialista gyülés megbeszélése nem maradhat a mostani izgalmak között a jövőre; azonkivül erre indittatnak más körülmények is. (Halljuk! Halljuk!) A napokban ugyanis egy közbeszólásomra, amely igy hangzik: a szocialistákkal nem bánnak igy, azok a rendőrség ügynökei, bebizonyithatom! — azt felelte Széll Kálmán miniszterelnök ur: „Kicsinyes gyanusitás.“

Rakovszky István: Majd meglátjuk most mindjárt!

Báró **Kaas Ivor:** E szerint én két dologra vagyok kötelezve: először bebizonyitani azt hogy ha én itt, ebben a parlamentben va amit állitok, hát az nem kicsinyes gyanusitás, vagyis a magam szavahihetőségét kell bebizonyitanom, azután pedig magát a tényt, a szociálista gyülés lefolyását. Engedelmet kérek, ha hosszadalmas leszek, de Rudnay főkapitány szereplése Budapesten már régebbi keletü. Hát van itt egy ügynökség, Mautner és Herczeg. Ez az ügynökség többek közt foglalkozott kiállitási ügyekkelés ilyenekből kifolyólag az iparosokat megzsarolta. Ugyanaz az ügynökség a kormány protekciójából a kiállitások alkalmával mindenféle szolgálatokat tett neki. Annak az ügynökségnek pere támadt egy vidéki lappal, amely őt meggyanusitotta, hogy nemcsak kiállitásokon dolgozik, de rendjeleket is árusit. Ezt a pert a cég elvesztette. Hogy pedig ez a vád nem volt egészen alaptalan, erre nézve a következő régi távsürgönyt olvasom fel, amely egy Novák nevezetü hentesmesternek szól Pécsett. (Olvassa): „Novák, Fleischhauer, Pécs Bis Mittag Telegramm entbehrt. Müssen feine Selchwaren einschaffen, worauf Ehrendiplom, Kreuz, Goldmedaille prämiirt. Drahtantwort stb. ez már nem tartozik ide. Szóval, ő a pécsi hentesnek megigérte a kiállitási érdemekért az arany érdemkeresztet és az Ehrendiplomát. Küldötte Herczeg, a cég egyig tagja. Ahhoz a Herczeghez felment egy teljesen szavahihető férfiu, majd a szavahihetőségét is bizonyitom, és valami más ügyben szóba álván, ez azt hitte róla, hogy ő Höffler bőrgyáros rendjel-ügyében közbenjár és azt mondotta, hogy ő megszerzi Höffler bőrgyárosnak a Ferenc József-rendet 6000 forintért. Ugyanezzel a rendjellel meg lett kinálva Littke nevü gyáros is, aki megkapta azt, aminthogy a millennáris kiállitás után talán négyszázan is különböző ilyen rendjeleket és kitüntetéseket kaptak. Hát az az én megbizható emberem annak idején szóbahozta ezt a választások után a Pécsi Figyelőben és előadta, hogy akik nem részesültek efféle dekorációban, élelmes, mozgó ügynökök által föl lettek szólitva, hogy ha éppen vágyakozásuk van egy kis gomblyukszalagra, hat jó pénzért, kinek-kinek vagyonához mért tarifa szerint szerezhetnek.

Hogy ezek az ágensek milyen nagy proviziót szereztek maguknak, arra következtetést lehet vonni azon óriási összegből, amely a kitüntetések fejében befolyt, nem ugyan az állampénztárba, hanem a választási kasszába.

Ezen cikk folytán az állam ugyan sajtópört inditott az illető cikkiró ellen. Helyes; a pör folyik. Sokáig tartott az egész, mert csak 1898 junius havában került volna a sor a végtárgyalásra. Akkor a következő levél érkezett az illető vádlothoz: (Olvassa.) „Tisztelt ur! E pillanatban — 1898 junius 29-ről van keltezve a levél, tehát két héttel a tárgyalás megtartása előtt kelt — vettem kézhez Werner Gyula országgyü ési képviselő ur levelét, akit, mintán magam nem tehettem, felkértem az ügyében való közvetitésre, amelyben arról tudósit, hogy az átala tett propoziciót ő nagyméltósága hajlandó elfogadni“ — t. i. hogy a Werner ur által tett propoziciót hajlandó ő nagyméltósága elfogadni, vagyis, hogy szó szerint idézzem a Werner levele tartalmát „elvben hozzájárult ő nagyméltósága.“ „Sziveskedjék tehát jövő hétfőn, 27-től kezdve valamelyik napon Budapestre fáradni és jelentkezni ónagyméltóságánál. Jelentkezése alkalmával azonban tessen énreám hivatkozni azzal, hogy én... De figyelmeztetem, hogy ez ügyben mással, mint a miniszterelnök urral ne konferáljon. Ónagyméltósága tudja az egész dolgot és ugy látszik, hogy személyesen kivánja azt elintézni. A legnagyobb eredményt kivánva, tisztelettel Aidinger János képviselő.“

Széll Kálmán miniszterelnök: Mikor volt az?

Báró **Kaas Ivor:** 1898-ban. Hanem az mind csak előzmény, de a bizonyitáshoz szükséges, hogy megértsük.

Az én barátom, aki a cikket irta — akkor nem ismertem — felment a miniszterelnök urhoz és ott először Bánffy fogadta. Megállapodtak, hogy a sajtóirodában ad neki alkalmazást 150 forint havifizetésért. Azután következtek a további eljárások. A sajtópört azon időben elhalasztották, 1898. november 5-ére. Azután folytak, nem tudom micsoda tárgyalások. Leküldött a miniszterelnökség egy nyilatkozatot, amelyet az illető cikk irója, — mert ezen a végtárgyaláson bizonyitásnak helye volt, az itt felsorolt, nem tudom, 20—30 egyén, akik kitüntetést kaptak, azok is beidézhetők voltak, birólag kihallgathatók, azonkivül amint tetszik látni, bizonyitékai is voltak a a tényállásra vonatkozók, de ha nem is lettek volna, itt van Aidinger levele, amely világos bizonyitéka annak, hogy ezt a sajtópört pedig a miniszterelnök ur semmi szin alatt nem akarta, hogy törvényes uton végtárgyalással megtartassék...

Rakovszky István: Régi fekély! (Mozgás.)

Báró **Kaas Ivor:** ...aminek módját eltenni egy szegény hirlapiróval szemben nem oly nehéz, ha annak egy rendes hivatalos állást igérnek, amelyet tisztességesen elfoglalhat. A nyilatkozatot, amelyben nem áll egyéb mint az, hogy ő ott a végtárgyaláson nyilatkoztassa ki, hogy ő bizonyitékokkal nem bir és hogy a cikket visszavonja és sajnálja. (Mozgás a néppárton és a szélsőbaloldalon) Ez megtörtént november 6-ikán. Erre azután állását elhagyva az a hirlapiró feljött Pestre és jelentkezett a miniszterelnökségnél. (Egy hang a szélsőbaloldalon: És ott kidobták! Derültség.) Nem dobták ki, hanem Jeszenszky miniszteri tanácsos ur szivesen látta magánál...

Rakovszky István: Közigazgatási biró! (Mozgás a néppárton és a szélsőbaloldalon.)

Kaas Ivor... és azt mondta neki, hogy a sajtóosztálynál egyelőre állás nincsen, hanem menjen a rendőrséghez (Mozgás a néppárton és a szélsőbalon) és itt most már közeledünk a témához. (Halljuk! Halljuk!) Jelentkezett Rudnaynál azzal, hogy a kegyelmes ur küldte. Rudnay azt felelte, hogy már telefon utján értesitette erről. (Mozgás a néppárton és a szélsőbaloldalon.) „Ón a politikai rendőrségnek lesz tagja, ugymond. (Mozgás a néppárton és a szélsőbalon.) és megkapja azt a 150 forint fizetést, lépjen be a „Magyarország“ szerkesztőségébe.“ (Mozgás jobbfelől. Halljuk! Halljuk! balfelől.)

Rakovszky István: Kérem, a türelem rózsát terem!

Kaas Ivor: Bár ideiglenesen fizetés nélkül!

Bartha Miklós: Spiclinek!

Kaas Ivor:... és majd megmondja neki Rudnay, hogy miről adjon értesitést. (Nagy mozgás a néppárton és a szélsőbaloldalon.) Mikor az illető ujságiró vonakodott ezt az ajánlatot elfogadni és mindenféle rábeszélés után egynapi gondolkozási időt kért, egy nap multva ismét elment Rudnayhoz és tagadó választ adott neki. (Helyeslés a szélsőbaloldalon és a néppárton.)

Rakovszky István: Ki volt becsületesebb?

Kaas Ivor: És mi történt ekkor? Mondom, elment Rudnayhoz és kijelentette neki, hogy nem ez az állás lett neki igérve, ő tehát erre az állásra nem reflektál. Állás nélkül van, családos ember, két gyvrmeknek az apja. Akkor Rudnay őt rábeszélendő, egy fiókot huz ki és azt

mondja: (Halljuk! Halljuk!) „Vannak itt magánál különb emberek alkalmazva.“ Erre egy belső szobából kihozott egy iratcsomót s kivett abból négy nyugtát. Az egyik — nem fogom megnevezni — egy volt függetlenségi párti képviselőé . . .

Csávolszky Lajos Halljuk! Halljuk!:

Barta Ödön: Kérem, csak nevezze meg! (Felkiáltások a szélsőbalon: Csak nevezze meg!)

Kaas Ivor: Bocsánatot kérek, nincsen jelen, nem is tagja a Háznak, nem nevezhetem meg.

Rakovszky István: Nem tagja a Háznak! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Akkor helyes!)

Pichler Győző: Azt körülbelül mindenki tudja, hogy kicsoda.

Kaas Ivor: Megmutatta — mondom — ennek a nyugtáját, megmutatta azután Bokányi Dezső szocialista vezér nyugtáját . . .

Rakovszky István: Éljen!

Vázsonyi Vilmos: Ez sincs ám jelen!

Bartha Miklós: Ez volt az ankétre meghiva?

Kaas Ivor: Megmutatta ezenkívül még két szocialista vezér nyugtáját. Bokányi Dezső 150 forint hováfizetéssel van ott állandóan alkalmazva. Megnevezett ujságiró-kollégám még másik két nevet is, de azért nem emlitem fel őket, mert a másik két névre nem emlékszik oly határozottan, hogy arra eskü t merjen tenni a biróság előtt. Ezért kért: hogy azt a két nevet, amelyet én tudok, mint bizonytalant elhallgassam. De hát hiszen a miniszterelnök ur előtt ez nem egészen ismeretlen dolog, nem mondok neki ezzel ujat. Ott van Jeszenszky, ott van Berczik Árpád, ott van maga Rudnay: utóvégre Rudnay és az illető barátom között négyszem között történt dologról van szó.

Bizonyitékul én csak Aidinger levelét és azt a bizonyos táviratot hozhatom fel, de nekem ez elég erkölcsi erőt adott arra, hogy magamat az igen t. miniszterelnök ur és a Ház előtt igazoljam azon felkiáltásra nézve, hogy bebizonyitsam, hogy a szocialistavezérek a rendőrségnek . . .

Rakovszky István: No hát, miniszterelnök ur, gyanusitott-e Kaas Ivor? És Vészi ur, kérem, gyanusitott-e Kaas Ivor?

Vészi József: Audiatur et altera pars!

Széll Kálmán miniszterelnök: Szövetségről hallottam ott beszélni!

Benedek János: Mindez magába véve még nem bizonyitók!

Pichler Győző! Esküszöm arra, hogy Werner nem csinál ilyent!

Kaas Ivor: Amiket előadtam, . . . (Zaj a balközépen. Egy hang: Mit szól ehhez Vészi ur?)

Vészi József: En nem tárgyaltam velük soha!

Rakovszky István: De védi őket folyton, támogatja őket az ujságban!

Kaas Ivor: Engem ezek előadására az biztatott, hogy az utolsó napok eseményeiben a szocialisták igen nagy és pedig nemzetellenes szerepet játszottak. (Igaz! Ugy van! a balközépen.) Az biztatott, hogy a miniszterelnök ur, midőn itt közbeszólásképpen azt mondottam, hogy Bokányi és Goldner a gyermekvédelem iránti ankéten a belügyminisztériumban a miniszterelnök ur elnöklete alatt tárgyaltak, azt felelte nekem: Hát ez is hiba?

Bartha Miklós: Az összeköttetés a hiba!

Kaas Ivor: Hát hogy a meghivás hiba-e, az fellogás dolga, de én titkos rendőrökkel — nem mondom, hogy a miniszterelnök ur tudott erről — titkos rendőrökkel . . .

Rakovszky István: Titkos rendőrökkel, megvett spiclikkel!

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt hiszik, hogy tudtam erről?

Kaas Ivor: Országgyülési képviselők, elismert jeles férfiak egy asztalnál ülnek, hogy azokkal az urakkal kezet szoritanak, ez már mégis csak egy kissé kü önös. (Mozgás és zaj a baloldalon.)

Rakovszky István: Ezt tudnia kellett volna!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát ön tudta?

Rakovszky István: De a miniszterelnöknek, mint belügyminisztternek tudnia kell! (Nagy zaj.)

Zboray Miklós: Miért nem mondja meg Rudnay? Miért hagyja, hogy azokkal az uriemberekkel érintkezzenek? (Zaj. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.)

Kaas Ivor: Ez, ha nem egyéb hiba, hát legalább szépséghiba. Es most, miután az összeköttetést a rendőrség között s a szocialisták népgyülését rendező Bokányi között ilyen módon megállapitottam, áttérek magára a tárgyra. (Halljuk! Halljuk! a balés szélsőbaloldalon.)

Benedek János: Én nem hiszem a dolgot!

Vázsonyi Vilmos: En sem hiszem! Most már hárman vagyunk, akik nem hiszszük! (Mozgás!) Nem hiszem mert nem őrült meg, hogy nyugtát adjon!

Rakovszky István: Csak azért?

Vázsonyi Vilmos: Azért sem, mert józan ember nem teszi azt, ha tisztességes! (Zaj. Halljuk! Halljuk! balfelől.)

Kaas Ivor: Mi hallottuk itt a szocialisták védelmét Vázsonyi Vilmos és Visontai Soma képviselő uraktól. Szivesen fogadtuk azt, hogy emberi jogaikért sikra szálltak. (Helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) De az, hogy a rendőrség akkor, amidőn ilyen embereket fellogad, azoktól nyugtákat vesz, amelyeket titokban megőriz, nem olyan csodálatos, mert hiszen bolond volna, ha nem venne, mert ezzel tartja őket a kezében.

Rakovszky István: Ezzel tartja a „vezér“-t a kezében; tőlem nem mutathat nyugtát! (Derültség balfelől.)

Kaas Ivor: De térjünk a dologra, t. i. a szocialisták tegnapelőtti gyülésének napirendjére. Az a gyülés két programmból állott. (Halljuk! Halljuk! a bal- és szélsőbaloldalon.) és két részre oszlott. Az egyik része szólt az ellenzéki pártoknak; megtámadta az ellenzéki pártokat parlamenti viselkedésük miatt, azt mondván, hogy az nem elég erős, hogy annak a kormányelnök ellen sokkal hevesebbnek kellett volna lennie, hogy meg kell tagadni az indemnitást és hogy az obstrukciónak maximumáig kell menni vele szemben.

Holló Lajos: Vészi ur védelmezte őket velünk szemben! Azt követelték, hogy obstruáljuk az indemnitást! (Mozgás jobbfelől.)

Kaas Ivor: A néppártról azt mondja, hogy ha nem volnának is a nemzettel szemben mulasztásai, a néppárt a népnek árulója azért, mert nem védi eléggé a katonai törvényekkel szemben a nép jogait. És szerintük a másik párt is áruló és akkor azután összeköttetésbe hozott bennünket a függetlenségi párttal és azt mondotta, hogy mi az obstrukcióban teljesen szolidárisak vagyunk a függetlenségi párttal; minket együttesen kell venni és együttesen kell elitélni. Nem állitom, hogy Rudnay tanácsára történt ez a felszólalás; lehet, hogy kizárólag Weltnernek a felfogása volt, de én nem hiszem, hogy Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt elnöke, szolidaritást vállalna a néppárttal. Azt is kétségbevonom, hogy Thaly Kálmán, vagy Madarász József, vagy Olay Lajos, vagy Eötvös Károly vállalna szolidaritást. A másik szónok éppen Bokányi volt. A Magyar Szóból, tehát a néppárt iránt meglehetősen ellenszenves lapból veszem tudósitásaimat, ez a leghevesebben támadta a néppártot. Csak nagyon kevés szemelvényt fogok felolvasni (Halljuk! Halljuk! a néppárton.) és ebből bizonyitani azt, hogy nem oly kicsiny dolog volt Hisz a miniszterelnök ur és a szabadelvüpárt tudhatja, nemcsak hivatalos jelentésekből, mert hiszen szabadelvüpárti képviselők is jelen voltak ama gyülésen, hogy milyen szertelenségek történtek ott. Csupán három rendőrfelügyelő volt jelen, akik a gyülést végighallgatták, de ők nem is találtak okot a beavatkozásra. Természetes, hogy ha a rendőrség emberei rendezik a népgyülést, ha azok ott a vezérszónokok, akkor a rendőri felügyelet ugyszólván felesleges. (Ugy van! a néppárton.) Az ottani vezérszónok, Bokányi, a francia forradalomról, a mostani franciaországi egyházpolitikai mozgalmakról beszélt s azt mondta (Olvassa.): „Mikor a francia forradalom kimondta a nemesség és papság vagyonának elkobzását, a legnagyobb szolgálatot tette Európában a szabadság ügyének.“ (Mozgás a néppárton.) A papság vagyonának — felekezeti különbség nélkül — mert megtámadta még az ujpesti rabbit is. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Vázsonyi Vilmos: Hála Istennek!

Kaas Ivor (olvassa): „A papságnak mindenütt az a törekvése, hogy minden eszközzel, ha kell, erőszakkal, inkvizicióval, ha kell, csuszás-mászással, árulkodással magának hatalmat biztositson, és visszaállitsa azt a boldog korszakot, mikor a pap és a biblia uralta az egész világot.“ Biblia? Hát kérdezem, Magyarországon melyik egyháznak más az alapja, mint a biblia? Melyik bevett vallásfelekezet nem hisz a bibliában és nem annak alapján van szervezve?

Benedek János: Gondoljkozni mindenkinek szabad.

Kaas Ivor: En sem a sajtószabadságnak, sem a szólásszabadságnak, sem a népgyülési szabadságnak nem vagyok ellene. (Olvas.) „Amit a 48-iki polgárság megindított, azt a mai liberalizmus cserbenhagyta és a jelen polgárságnak bünét képezi, nem törték meg a rendeknek és a papságnak a hatalmát és a papi birtokokat a papok kezében hagyták, ezzel óriási hatalmat adva kezükbe.“

Madarász József: Ez igaz!

Kaas Ivor: Kérdem, hogy bün-e a vagyon és rend ellen való izgalás? (Ugy van! Ugy van! a néppárton.)

Rakovszky István: Mit mondanának, hogyha mi a zsidók pénze ellen izgatnánk? (Nagy zaj.)

Vészi József: Ez is megtörtént a Menza akadémikánál.

Kaas Ivor: Az a felekezet, amelynek jelszava, hogy nincs Isten, nincs haza, az minden istenfélő felekezetnek az ellensége. Tovább megyek. (Olvassa.) „Ha széjjelnézünk az országban, azt látjuk, hogy a szabadelvüpártban vannak grófok, agráriusok, szabadelvüek, a konzervativ szellemet az elnöki székben Apponyi képviseli. A kongregációk bevonultak a kormánypártba.“ En ugyan nem látok egyetlen egy szervezetet sem önök közt. „Bevonultak a kormánypártba, hogy szétrobbantsák a liberalizmus erejét. Ugyanezt látjuk a függetlenségi párt egy részében is.“

Holló Lajos: Ezek mi vagyunk!

Kaas Ivor: „Hollóék és Barthéék a Menza Akadémikában követelik a kereszt kitételét.“ Azután rátér a fővárosra, hogy „csak nemrégen harmincötezer koronát szavazott meg a Bazilika orgonája számára, és a főváros tanácsában azt inditványozták, hogy minden iskolában állitsanak fel kápolnát, hogy ott vasárnap a gyerekek imádkozhassanak.“ Ezek mind szörnyüségek. Még egyebet is tett. Megtámadta még József főhercegnek a leányát, amiért a Franciaországból menekülő szerzetes-rendeknek otthont adott.

Ugron Gábor: Helyesen teszi!

Kaas Ivor: A magyar vendégjog, a magyar vendégszeretet az üldözöttek befogadása oly vétek ezen szocialisták szemében, hogy még magát József főherceget és leányát is megtámadták. A rendőrség három képviselőjének azonban ez ellen sem volt semmi szava.

Oda aztán kiállitottak egy hölgyet. (Halljuk! Halljuk!) Ezzel a nevetséges epizóddal nem is foglalkoznám, ha nem volna annak egy utójátéka. (Halljuk! Halljuk! a bal- és szélsőbalon.) Hogy ezzel a hölgygyel, aki apáca volt, Kőszegen mi történt, az nem e Ház elé való. Ha vannak Magyarországon biróságok és ha annak a nőnek a jogán valami sérelem esett, a büntetőtörvény és a büntető-biró a szerzetesekkel és papokkal szemben is egyenlő módon itél. (Igaz! Ugy van! a néppárton.)

Hanem mi történt? Büntető feljelentésről nem hallok semmit. De halljuk azt, hogy 14.000 korona erejéig kártérítést inditott mint felperes Eötvös Károly ügyvéd utján. Magánjogi per az, amelynek célzata talán mégis egy kis egyházpolitika. (Mozgás a jobboldalon.)

Ez az egyházpolitika kisért ezen az egész szocialista gyülésen, amely ott a Szabadságtéren tartatott. Nekünk, néppártnak csepp kifogásunk sincs az egyházpolitikának ujra való előhozása ellen, mert mi a keresztény egyházpolitikát képviseljük. Magyarországon és itt a Házban. (Igaz! Ugy van! a néppárton.)

Az ellen sem lehet kifogásunk, ha azt Eötvös Károly ur és társai hozzák napirendre. Az én kiváncsiságom inkább arra terjed, vajjon a rendőrség, vajjon a kormány tudtával és beleegyezésével hozzák-e azok a szocialisták Magyarországon napirendre azokat az üldözéseket, eszméket és törekvéseket, amelyek ma Franciaországban diadalmaskodnak? (Helyeslés a néppárton.) Meglehet, hogy ez a kormány akaratával történik.

Bokányit és a szocialista vezéreket, akiket az utolsó általános választáson 20—30 ellenzéki kerületben felléptettek, Bokányi az én ellenjelöltem is volt. (Mozgás a jobb és baloldalon. Felkiáltások a jobboldalon: Megbuktak!)

Ezen a gyülésen forgalomba hozták a nép közt a „Csuhások“ cimü röpiratot. (Mozgás.) Az ocsmanyságokat, amelyek ebben foglaltatnak, (Halljuk! Halljuk! a néppárton.) nem fogom felolvasni, csak néhány szemelvénynyel szolgálok a világosság érdekében: „Ők, — tudniillik a papok, — szentnek hirosztelik még a cipőikben használt kapcákat is, de azért ugy bánnak mindenféle szentséggel, mint valami vásári portékával.“

„Ha itt, ezen a földön dorbézolhatnak, piszkos vágyaikat kielégithetik, gyalázatos céljaikat elérhetik, vagy csak megközelithetik is, mindenre készek.“

Továbbá: „A földbirtokos, a tőkepénzes, a gyáros, a hatóság, a baktertől a miniszterig, mind jó cimborája a papságnak, kéz kezet mos, mindnyájan a nép nyakán élősködnek.“

„A pápa, az a vén csoroszlya, aki megmozdulni is alig tud, osztogatja a rendeletet az egész világ népbolonditói számára. Ezt a hanyatlást meggátolni, feltámasztani a borzalmak, a gyilkolások, mérgezések idejét, ez egyedüli törekvése a papságnak.“ (Mozgás.)

Ez az a mozgalom, amelyre bátorkodom felhivni a miniszterelnök és a kormány figyelmét, mert az politikai mozgalom.

Beöthy Akos: Ott van a birói ut a megtorlásra!

Kaas Ivor: A legkevésbé sem szeretném ezen felszólalásommal akár a népgyülési, akár a szólásszabadságot megtámadni azon korlátokon tul, amelyeket a létező törvények azoknak szabnak, s azért ez osztály- és felekezetelleni izgatást mind a kormány megitélésére bizom és a következő interpellációt vagyok bátor a miniszterelnök urhoz intézni: (olvassa.)

Interpellánt a miniszterelnök és belügyminiszter urhoz:

A szociáldemokrata párt vezetősége által március 22-ére egybehivott népgyülésen a szónokok oly beszédeket mondottak, melyek a Magyarországon bevett összes vallásfelekezetek közjogi állásába és a tulajdonjog szentségébe ütközni látszanak. A jogállamot a rendőrállamtól az különbözteti meg, hogy a törvénybe ütköző cselekményeket nem előzetes beavatkozással, mint inkább az igazságszolgáltatás megtorásával sujtja. Kérdem tehát a miniszterelnök urat: hajlandó-e hiteles meggyőződést szerezni a szociáldemokrata-párt népgyülésen történt vallás- és egyházellenes izgatás nem vétett-e az ország jogrendje ellen, és ha igen, miféle intézkedéseket szándékozik tenni?

Werner Gyula: T. Ház! Báró Kaas Ivor képviselő ur előbb elmondott interpellációjába belevonta az én nevemet is egy levél kapcsán, amelyet, nem tudom kinek, állitólag Aidinger János volt képviselő irt. Ha ez a levél annyit jelent, hogy én Aidinger képviselő urnak kérésére X-et, vagy Y-t, akit én n m ismertem, bejelentettem a miniszterelnöknek, akkor az ellen semmi kifogásom nincs. Minthogy azonban én sem ebben az ügyben, sem másféle ügyben — kerületemnek jogos és törvényes érdekeit kivéve — sem Bánffy Dezsővel, sem Széll Kálmánnal sem egyetlen más miniszterrel soha nem beszéltem, soha közbe nem jártam: ha nevemet oly szándékkal vonszolta bele interpellációjába a képviselő ur, hogy arra árnyékot boritson, kijelentem, hogy közéleti szereplésem egyetlen szilárd alapjául egyéni jellemem integritását tartom . . . (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a néppárton: Nem igy értette!) Ha tehát nevemnek e megemlitése azzal a jelleggel birna, hogy nekem erről az ügyről, annak érdeméről, vagy hogy mi módon intéztetett el, bármi módon is tudomásom lett volna, ezt a feltevést a legnagyobb határozottsággal és a legnagyobb felháborodással visszautasitom. (Zajos tetszés, helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Kaas Ivor tudomásul veszi a nyilatkozatot, neki nem volt szándéka gyanusitani.

(A miniszterelnök válasza.)

Széll Kálmán: Tisztelt Ház. (Halljuk! Halljuk!) A hozzám intézett interpellációra azonnal szándékozom válaszolni.

Mielőtt ezt tenném, nekem is ki kell térnem pár szóval azokra, amiket báró Kaas Ivor t. képviselőtársam annak igazolásául felhozott, hogy egy bizonyos közbeszólásomat nem érdemelte meg. Hát én akkor, mikor a t. képviselő ur beszélt, hogy a kormány összeköttetésben van a szocialistákkal, — mert nemcsak arról szólt, hogy azok a rendőrség ügynökei, hanem, hogy maga a kormány összeköttetésben van velük — és mivel több oldalról hallottam azt a szót, hogy szövetség van a kormány és a szociálisták között, és hallottam már ismételve e Házban: talán nem mentem tul a megengedett határon, amikor azt mondtam, hogy én ezt kicsinyes gyanusitásnak tartom. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hiszen most is hallottam, hogy Bartha Miklós

képviselő ur szövetségesről beszél. Hát amint visszautasitottam azokat, hogy én bárkivel, bármily frakcióval, a társadalomnak bármily rétegével, bármily kisebb-nagyobb részletével szövetkezésben állanék politikai célokból, azt visszautasitom most is, mert nekem az nincs megengedve, még ha akarnám is. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Én a politikámat csinálom nyiltan az ország előtt, ebben a Házban, (Helyeslés a jobboldalon.) tartozom itt felelősséggel annak a Háznak, amelyben engem a többség támogat, tartozom felelősséggel mint az ország miniszlere az országnak és királynak; de egyéb politikai összeköttetési, mint amelyet én itt hivatalosan tartok az országgal, a nemzet képviseletével és azzal a párttal, amely engem támogat, nem ismerek. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.)

Pedig megvádoltattam egyszer egy velem szemben ülő t. képviselő ur által és megmondtam privátim annak az urnak, aki megvádolt, hogy nem tudja magát igazolni előttem, hogy merhetett engem igy megvádolni. (Mozgás balfelől.) Megvádoltattam ismételten. Ugy látszik, a vádolások igen könnyen mennek bizonyos oldalról (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és nagyon olcsók. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Hát kérem, azt a vádat sem fogadtam el, a mait sem fogadom el. (Zaj balfelől.) Arról én nem tudok, hogy akkor 1898-ban mi történt, hogy akkor micsoda összeköttetése volt a főkapitányságnak egyik vagy másik szociálistavezérrel. Volt-e olyan, vagy nem, megengedett-e, vagy nem megengedett volt, nyugta van-e, fizetés történt-e, minderről nem tudok semmit. Erről tehát természetesen nem szólhatok. De arról már szólhatok, amit egy velem szemben ülő képviselő ur, meg egy másik is közbeszólásával vádként felhoz, még pedig a vádnak abból a neméből, amely ártatlan mezben jelenik meg, tudniilik oly közvetlen uton való megvádolással, hogy: ezt hallottam azt hallottam, igy vagy amugy volt egy bizonyos érintkezés. Hát ehhez már közöm van és ezzel most le is akarok számolni. (Halljuk! Halljuk! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Kik mondták?) Akik közbeszóltak. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ki?) A közbeszólók, mondták, most már nem tudom, kik; hárman, négyen is szóltak közbe. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Hát akik közbeszóltak, azok szivesekedjenek érte helyt állani. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Azt mondják, hogy együtt tanácskoztam ezekkel a gyermekvédelem dolgában. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mikor mondták?)

Most mondták, hogy tanácskoztam Bokányival meg Goldnerrel. (Több hang a szélsőbaloldalon: Én is mondtam!) No hát, kérem, ha tudják, akkor mit faggatnak érte. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!) Azt mondják... (Egy hang a szélsőbaloldalon: Nyögje ki!)... Nem szoktam nyögdécselni, megmondom mindig azt, amit akarok, magyarán is, folyékonyan is. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezt a közbeszólást tehát a magam részéről egy nagyon helyt nem álló közbeszólásnak és rossz ötletnek tekintem. (Élénk helyeslés jobbfelől. Halljuk! Halljuk!)

Hát én tartottam egy tanácskozmányt a gyermekvédelem ügyében, ebben az igen komoly és igen magasztos kérdésben. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) amelynek az ügye nagyon a szivemhez van kötve. Meghozatott egy törvény, amely szól a gyermekvédelemről. Ennek a törvénynek az életbeléptetéséről és végrehajtásáról van szó és azon szabályzatokról, amelyekkel ellátttatnak a gyermekmenházak. És én azt gondoltam, hogy helyesen cselekszem talán, ha, mielőtt azt a szabályzatot kibocsátom, elsősorban mindenkit, akit ebben a kérdésben szakembernek tartok és másodsorban, aki érdekelve van, mert bizonyos egyleteknek, amelyek ezzel a kérdéssel összeköttetésben vannak vagy társulatoknak az élén áll, ha minden személyválogatás nélkül a társadalomnak minden osztályából (Élénk helyeslés a néppárton és jobboldalon.) — mert voltak ott grófnék, voltak szocialisták, ott volt Csernoch képviselő ur és voltak mások is, — ha mindenkit meghallgatok és velük ezt az ügyet megbeszélem. (Élénk helyeslés a néppárton és a jobboldalon.) És én azt gondoltam, hogy ezt a nagy ügyet, amely nemcsak a filantrópiának az ügye, nemcsak az emberszeretetnek az ügye, hanem Magyarországon a nemzetnek is az ügye, (Általános élénk helyeslés.) mert 20—25.000 gyermeknek a megmentéséről van évenként szó, hogyha ezt az ügyet széles keretben és demokratikus alapon szervezett tanácskozmányban teszem megbeszélés tárgyává. (Általános élénk helyeslés.)

Rakovszky István: Csak spicli ne legyen közöttük!

Széll Kálmán: És ebből az okból meghivtam mindenkit, akiről azt gondoltam, hogy a kérdés iránt érdeklődik és a kérdéssel távolabbi vagy közelebbi összeköttetésben van. (Általános helyeslés.)

Mert én nem tagadom, t. Ház, én a szocialistákat és a munkásokat is embereknek tartom (Általános helyeslés.) olyanoknak, akikkel számolni akarok; és amikor elhagyatott, talált és hatóságilag elhagyatottaknak kijelentett gyermekekről van szó, nahát akkor igenis a munkásokról van szó elsősorban mint ez ügyben leginkább érdekelt társadalmi osztályról. (Általános helyeslés.) Hát akkor miért hozzák fel azt, hogy velük tárgyalok?

Rakovszky István: Mert spiclik!

Széll Kálmán: Azokat, akik a munkások ügyeivel szervezetileg és hivatásszerüleg foglalkoznak, én a magam részéről ignorálni nem akartam, hanem elhivtam ebbe a tanácskozásba. (Helyeslés a jobboldalon.) Hát ez már szövetkezés? Hanem ha valaki és valakik tárgyalnak a szocialistavezérekkel abból a célból, hogy rendezzenek népgyülést, hát az nem szövetkezés? (Hosszantartó élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Az szövetkezés, ha a belügyminiszter, nem a maga mulatságából, mert nekem elég dolgom volna másult is, órákon és napokon keresztül ott ül, hogy ezt a kérdést megbeszélje a társadalom minden emberével, minden osztálynak és minden rétegnek a képviselőjével? Ezt már a szemére vetik, mert ez szövetkezés. Hát, t. Ház, én ezt a hol vemhes, nem vemhes elvet nem alkalmazom, nem értem és nem is fogom abban önöket követni. (Élénk éljenzés a jobboldalon.)

Már most átmegyek magára az interpelláció tárgyára. Igenis a rendőrségnek bejelentetett és a fennálló rendelet értelmében adatott ki a végzés azon népgyülést illetőleg, amelyet tegnapelőtt a szociálisták tartottak. Abban ők nem emlitették azt, ami azután, mint hallom, vörös plakátokon az utcákon ki volt téve, hogy „A csuhások és a nép“: abban egyszerüen azt kérték, hogy a következő két programmpont alapján: 1. „Az ellenzék és a katonai javaslatok.“ 2. „A klerikalizmus és a nép“ napirendre hozassék ez a két dolog és afelett népgyülést tarthassanak. Ez egyik sem volt olyan, amelyre az 1848-iki rendelet értelmében megtagadó választ lehetett volna adni, és az engedély meg is adatott. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Már most azt mondja báró Kaas Ivor ur, hogy az ellen neki semmi kifogása nincsen, hogy a rendőrség be nem avatkozott; az ellen sincs kifogása, hogy megadatott az engedély. Hanem hát ő kritizálja azokat a dolgokat, amelyek ott történtek, kritizálja a népgyülés egész lefolyását és bizonyos konkluziókra jut, amelyek aztán interpellációjában nyernek kifejezést.

Én magam nemcsak hogy nem nyilatkozom bővebben az egész gyülés összehivásának geneziséről, de kritikába sem bocsátkozom, mert nekem mégsem feladatom a népgyüléseken történt beszédek birálgatása, annál kevésbé, mert ezek a beszédek, amelyek bizony nem valami különös jóindulatról tanuskodtak a kormánynyal szemben sem, sztenografikus hiteles alakban előttem nincsenek. De egyet megjegyzek a képviselő urnak és ez az, hogy mikor a rendőrség arról tudomást szerzett — és a rendőrségnek bizonyos dolgokban preveniálnia kell — hogy azon a gyülésen bizonyos oldalról apácaöltözetben akarnak bemutatni egy-két nőszemélyt, akkor az illetőknek megmondották, hogy ezt pedig eltürni nem fogjuk, mert ezt határozottan olyan dolognak tartjuk, amely vallásfelekezetnek és vallásnak megsértését involválja. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Pedig nem is az!) És ez aztán akár a tilalom folytán, akár másképp, talán hogy nem is akarták, elmaradt, nem történt meg.

Azt is mondhatom, hogy ami a brosürát vagy azt a kis iratot, füzetet illeti, amelyből t. képviselőtársam felolvasott, melynek „A csuhások“ a cime, igenis, meggyőződés szeretetvén az ügyészség részéről az irant, hogy abban oly kitételek vannak, amelyek osztálygyülölet s a felekezetek és vallások közötti egyenlőtlenség csiráját hinthetik el és izgatást tartalmaznak. (Élénk mozgás a szélsőbaloldalon. Egy hang: Majd az ügyészség mondja meg!) annak szerzője ellen az eljárás hivatalból megindítatott és az ügy most az igazságszolgáltatás kezében van. (Élénk felkiáltások a jobboldalon: No hát? Helyeslés a baloldalon.)

Rakovszky István: Hát nem szabad kérdezni?

Széll Kálmán: Szóval, ez ellen az eljárás meg van inditva. (Zaj a baloldalon. Felkiáltások: De mikor?) Meg lett inditva tényleg több nappal ezelőtt. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Ami most már az ott mondott beszédeket illeti, hát azokról nekem közvetlen tudomásom nincs; hiszen gyorsirói jegyzetek nem is szoktak azokról készülni és igy csak a hirlapokból van mindenkinek tudomása az ott mondottakról. Hát ha azokban a beszédekben — nem akarok idézni — olyan dolgok lennének... (Egy hang a szélsőbaloldalon: Bocsánat, volt ott gyorsiró! A rendőrség gyorsirója!) Hát hiszen jól van; ne disputáljunk róla; annál jobb, ha volt. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ki is nyomatják! A temetőbe is kiküldik a gyorsiróikat.) Hát ha a gyorsirói jegyzetekből az illetékes organumok meg fognának győződni arról, hogy törvény alapján illetékes beavatkozásnak van helye, azt megteszik, mig ha az ellenkezőről győződnek meg, nem fognak beavatkozni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Erről ma itéletet mondani természetesen nem tudok. Hanem igenis azt tartom, hogy egyenlőnek kell lennie az elbánásnak és az eljárásnak mindenkivel szemben. (Általános helyeslés.) Én erről a helyről nem ismerek sem pártot, sem vallásfelekezetet, amely ellen, vagy amely mellett állást kellene foglalni. (Általános tetszés és helyeslés.) Én e helyről ismerem azt, ami a társadalom és az állam érdeke s amit a törvény parancsol és a szerint járok el. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

Kérem a válaszom tudomásulvételét. (Zajos helyeslés és tetszés a jobb- és baloldalon.)

Bartha Miklós: Két közbeszólásommal látta szükségesnek a miniszterelnök ur foglalkozni. Az egyik közbeszólásom azt jelentette, hogy a kormány politikai szövetségben áll a budapesti szociáldemokrata munkáspárttal; a másik közbeszólásom pedig arra vonatkozott, hogy a gyermekvédelem érdekében összehivott tanácskozásra a budapesti nemzetközi szociáldemokrata-párt vezéreit is meghivta a kormány. Első közbeszólásomra vonatkozólag ez a megjegyzésem: Mikor Holló Lajos képviselőtársam és az ő elvtársai és barátai a nemzeti eszmék védelme szempontjából bejelentettek egy népgyülést, ugyanakkor a szociálisták szintén ugyanarra a napra, ugyanarra az időre, a hely távolságának kellő megmérése és tekintetbevétele nélkül, szintén bejelentettek egy népgyülést és plakátokon hirdették ki, hogy az ő népgyülésüknek az a célja, hogy tömeges bevonulás által a másik népgyülés rendjét felforgassák. A belügyminiszter ur nem igérte meg, hogy ez iránt intézkedni fog...

Szell Kálmán: És mégis intézkedtem!

Bartha Miklós: A másik tény, amelyre alapitottam közbeszólásomat, az, hogy valahányszor a szociáldemokraták tüntető sétamenetet rendeztek, bármiféle célból, a rendőrség mindig nyiltan dédelgette őket. (Ugy van! Ugy van! a néppárton.) A harmadik, ami okot adott nekem erre a közbeszólásra, az, hogy a képviselőház immár hetek óta tárgyal, követeli a nemzeti jelvények érvényesülését az állam egyik legfontosabb szervénél és hetek óta, évek óta tagadja meg a kormány és a többség ezt a jogos követelést. S mikor ez történik, akkor látok az utcán ezer meg ezer embert vörös zászlóval felvonulni, a munkásmarseillaiset, amelynek teljesen internacionális vonatkozása és értelme van, énekelni, és hallom őket kiabálni: le a nemzetiszinű pántlikával, le a nemzeti jelvényekkel!

Ugron Gábor: Ki kell őket irtani, mint a patkányokat!

Bartha Miklós: Ezért szóltam közbe, ebből deriváltam azt a hitemet, hogy a miniszter urnak, a miniszter ur politikájának és a szociáldemokraták irányának egy bizonyos szövetsége létezik itt az országban. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Évről-évre látom, hogy a rendőrség ki szokta nyomatni mindazokat a silány, hazug rágalmakkal, mocsokkal és piszokkal teljes beszédeket, amelyeket a szociálisták el szoktak mondani. Ez propaganda azoknak a szociálistáknak. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Rakovszky István: Ugy van! Ez propaganda!

Bartha Miklós: Ugy látszik, a miniszterelnök ur nagy kedvét leli abban, hogy a hallgató közönséget megtéveszsze. (Élénk helyeslés a baloldalon. Zajos ellentmondások a jobboldalon. Felkiáltások a jobboldalon: Rendre!)

Széll Kálmán: Nem szokásom!

Bartha Miklós: Mivel argumentált a belügyminiszter ur ezen szociálista vezérek meghivását illetőleg? Azzal, hogy a munkásokat is meg kell hivni...

Rakovszky István: Minket gyülöletessé kel tenni!

Bartha Miklós: ...mert a munkásoknak is vannak gyermekeik és azoknak az érdekét szintén szem előtt kell tartani. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Hát ez megtévesztés, t. Ház. (Folytonos a zaj és ellenmondás a jobboldalon.) Harmadszor is ismétlem, hogy megtévesztés. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Rosenberg Gyula: A március 15-iki beszéd az a megtévesztés! (Nagy zaj a jobboldalon. Egy hang: Hát a munkásoknak nincs joguk beleszólani akkor, mikor gyermekeikről van szó?)

Elnök: Csendet kérek!

Bartha Miklós: Azért megtévesztés, mert mindnyájan tudjuk, (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobboldalon.) hogy a meghivottak nem munkások... (Ugy van! Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon. Ellentmondások jobbfelől.)

Ugron Gábor: Fehérebb a kezük, mint az enyém!

Bartha Miklós: ...nem munkások abban az értelemben, amint róluk a miniszterelnök ur itt beszélt. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Élősdiei a munkának!

Bartha Miklós: Sétabottal járó, az igazi munkáson élősködő... (Élénk helyeslés, tetszés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Ezt tanulja meg Vészi!

Bartha Miklós: ...azoktól fizetést huzó. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon. Nagy zaj. Elnök csenget.)

Vészi József: Ujságiró az ur is!

Ugron Gábor: Hát akkor ne mondja, hogy munkásemberek! (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Vészi József: Az ellen senkinek nem lehet kifogása. Az ujságirónak is megfizetik a cikkeit! (Nagy zaj.)

Bartha Miklós: Nem hallom, hogy mit mondanak a közbeszóló urak!

Vészi József: Az ujságirónak is megfizetik a cikkeit, azért munkás! Éppen ugy munkás, mint ön!

Rakovszky István: Nem olyan munkás, nem igaz! (Hosszantartó, nagy zaj. Elnök csenget.)

Ugron Gábor: Ne csavarjunk! Más az élősdi és más a munkás!

Bartha Miklós: Hogy Vészi ur munkás és hogy én is munkás vagyok, azt, remélem, nem lehet elhagadni, de azok élősdiek és nem munkások. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Nem munkások sem pennával, sem árral, sem gyatuval, sem tüvel; azok teljesen felhasználják annak a szegény, mindennapi, félmüvelt és müveletlen munkásnak az értelmi és szivbeli állapotát különböző izgalmaknak előidézésére és arra, hogy azokat kiéljék. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Éljen! éljen!

Bartha Miklós: És miért nem lehetek én azon a véleményen, és miért vagyok én azon megütődve, hogy a belügyminisztérium tanácskozásába meghivták ezeket az urakat? Azért, mert jól mondta a belügyminiszter ur az imént hogy a gyermekvédelem nemzeti ügy. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) No hát akkor, ha az nemzeti ügy, akkor ezen ügy megvitatásához olyan embereket, akik nálunk internaconális, semmiházi fellogásnak a terjesztői... (Ugy van! Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Éljen Vészi, a sovinista! (Nagy zaj.)

Vészi József: Majd erre is felelek! (Folytonos nagy zaj.)

Bartha Miklós: No hát én az ilyen sehonnai, bitang embereket a gyermekvédelemről való tanácskozásba, a gyermekvedelem szempontjából, nem hivom meg. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ilyen kifejezéseket ne használjon!

Bartha Miklós: Ezért tartottam szükségesnek

ezt a két közbeszólást. (Élénk helyeslés, tetszés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Én a t. képviselő urral affelett vitázni nem fogok, hogy mi az ő véleménye arról a két urról, vagy a szociáldemokrata párt vezetőiről?

Bartha Miklós: Az egész irányról!

Széll Kálmán: Ez nem hivatásom... De az ellen tiltakozom, hogy a t. képviselő ur jogot vett magának arról beszélni, hogy én megtévesztettem a Házat egy kijelentésemmel. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha a t. képviselő ur annyiszor tévesztette és téveszti meg életében az országot és azokat, akik őt olvassák, mint én, hát akkor a t. képviselő ur sohasem tévesztett meg senkit. (Tetszés jobbfelől.) Én most sem tévesztettem meg senkit, mert a t. képviselő ur elcsavarintotta amit mondottam.

Rakovszky István: Ez nem áll! (Zaj. Elnök csenget.)

Széll Kálmán: Én nem azt mondtam, hogy Goldner és Bokányi urak munkások, hanem azt mondtam, hogy annál az ügynél, a gyermekvédelem ügyénél, a munkásokról is van szó. Már most én azt aki tűvel varr, és aki kalapácscsal dolgozik, egy kodifikálandó szabályzatnak megálapitására, paragrafusoknak megbirálására nem hivhatom meg. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ez megint csavarás. Ellentmondások jobbfelől.) Ez nem csavarás, hanem meghivtam egyszerűen...

Ugron Gábor: Lincoln szabó volt!

Vészi József: De nem minden szabó Lincoln! (Derültség.)

Széll Kálmán:... azon egyleteknek vagy társulatoknak a képviselőit, amely egyletek és társulatok azzal az ügygyel kapcsolatban vannak és én mint a munkások betegsegélyző-egyleteinek elnökeit hivtam meg őket. Ha nem hivtam volna meg, akkor egyszerűen kizártam volna és mellőztem volna azokat az egyleteket. Ezt pedig nem akartam tenni.

Bartha Miklós: Miért nem hivta meg a tanitókat és a papokat? (Zajos ellentmondások a jobboldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Ebben az értelemben és meg is mondtam hogy mint egyleteknek és társulatoknak elnökeit hivtam meg őket és nem abban az értelemben amint Bartha Miklós képviselő ur rám fogni jónak látta. És azért, mert ez ráfogás volt, mert én nem tévesztettem meg senkit, hanem igenis, most a t. képviselő ur akarta az én kijelentésem értelme iránt megtéveszteni a közönséget: (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) alaptalan ráfogását visszautasitom. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Ami pedig az indokolását illeti, azt sem fogadom el. A képviselő ur — ugy látszik, nem volt jelen, az emlékezőtehetsége cserbenhagyta — azzal az indokolással él, hogy ugyanazon napra engedte meg a rendőrség a szocialistáknak gyülését itt a Szabadság-téren, mely napra megengedte Hollóéknak a gyülését; és pedig, mikor a plakátok megjelentek, azt mondja — szóról-szóra felirtam magamnak. — ezeken is volt, hogy azért akarnak gyülést tartani, hogy a másik gyülést, a Hollóékét, megakadályozzák. Nem igy van. Mikor a plakátok megjelentek, hétfőn, még nem tudta senki és nem mondta senki, hogy ezen gyülést lehetetlenné akarják tenni, hanem az ellenkezőt mondták. (Zajos helyeslés jobbfelől; élénk felkiáltások: Tárgyaltak együtt!)

Amikor meg hétfőtől csütörtökig tárgyaltak, hogy hogyan és miként vegyenek részt, hogyan lehetett volna énnekem, vagyis inkább a rendőrfőkapitánynak, mert ő tette hétfőn ezt megtiltani, azon célból, hogy összeütközés ne történjék, mikor együtt akartak tárgyalni. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) És akkor, amikor szombaton nekem Holló Lajos t. képviselő ur ezt tudomásomra hozta a Házban és Lovászy Márton képviselő ur szépségesen megvádolt, akkor megint nem ugy történt, amint a képviselő mondotta, mert azt mondtam, hogy igenis intézkedni fogok, és akkor visszavonattam a főkapitánynak azt az engedélyét, amely előbb meg volt adva, hogy ők menetben, zárt sorokban fognak itt megjelenni és eljönnek arra a népgyülésre, mert a plakátok már megjelentek. Én intézkedtem, hogy ez visszavonassék, vissza is vonatott. (Mozgás balfelől.) Engedelmet kérek, egy népgyülést beléptijegyekkel nem lehet tartani. Aki népgyülést tart, az ki van téve annak, hogy mellékutcákban vagy a járdákon egyesek, akárki odajön, mert hiszen ha ezt el akarják tiltani, akkor ne tartsanak népgyülést. (Ugy van! Ugy van! Tetszés jobbról.) Rendőrileg már csak még sem asszisztálhat a hatóság, hogy a rendőrség megkérdezzen minden embert, egyetért-e Holló urral vagy nem? (Tetszés jobbról.) Különben Holló képviselő urat megkérték a rendőrség részéről, hogy rendezőket adjon asszisztenciául: nem adott, mert még azt a szivességet is meg akarták tenni, hogy csak azt eresztik át a kordonon, akit Holló urék akarnak. Ne tessék tehát megvádolni. (Tetszés jobbról.)

Én igenis intézkedtem és azon képviselő urak, akik bejöttek a miniszteri szobába és akiknek jelenlétében adtam Rudnay főkapitánynak az utasitást, megköszönték az intézkedésemet. Hanem, mert Bartha urnak most an éppen ugy passzol, hát ezzel megvádol engem. (Zajos tetszés. Ugy van! Ugy van! jobbról.)

Ami pedig azt illeti, hogy a szocialistáknak a rendőrség megengedi a meneteket — a szocialisták menetekre éppen csak azon feltételek alatt kapnak engedélyt, mint mások, és ha rendetlenséget követnek el, a rendőrség a rend fönntartása és helyreállitása iránt csak ugy fog intézkedni, mint másokkal szemben. (Mozgás balról.)

Azt a sajnos esetet, ami történt, a munkátlanok idézték elő, ott igenis a rendőrség beavatkozott, de későn, mert azt hitte, hogy másfelé megy a tömeg.

Ami pedig a nyomtatványokat illeti, — mert mindenre akarok felelni, amit felhoztak... — (Egy hang a szélsőbaloldalról: Ez igazi csürés-csavarás! Mozgás jobbról.) Ez nem csürés-csavarás, ez a tények egyszerű előadása. (Ugy van! Ugy van! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Ami a nyomtatványokat illeti, legyen megnyugtatva a t. képviselő ur, — különben tudhatná, — mikor az a dolog szóba került a pénzügyi bizottságban — Szederkényi képviselő ur hozta szóba — kijelentettem, hogy ezen beszédeknek szószerinti kinyomatását és közzétételét meg ogom tiltani.

Ami pedig azt a teóriát illeti, hogy menjenek neki a rendőrök azért, mert ezt vagy azt a jelszót adják ki, és hogy a szociálisták függetlenségi pártnak bizonyos követeléseit a katonai javaslatokkal nem tartják a aequivalensnek és mert azt mondja a képviselő ur, hogy a nemzeti jelvény nekik nem kell, — nem helyesen mondják — de hogy azért rendőri beavatkozásnak legyen helye, engedelmet kérek, ez az állami rendnek teljes felforgatására vezetne és akkor nagyon furcsa teóriákat tanitana a képviselő ur a rendőrségnek, mert igy azután az önkényes beavatkozásoknak se szeri, se száma nem lenne. (Élénk helyeslés és tetszés jobbfelől.)

Báró **Kaas** Ivor tudomásul veszi a választ, csak a felekezetek között igazságos bánásmódot kér.

Széll Kálmán: T. Ház! Ha a t. képviselő ur ezeket hallani akarja tőlem, meghallhatja. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!) Hiszen ez abból folyik, amit mondtam. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Megmondtam, hogy egyenlő bánásmódot tanusitok mindenkivel szemben, mindenkit megvédek, minden vallást, minden állami érdeket egyformán, jog és törvény szerint, ezt előbb igy elmondtam. Ha azt akarja, hogy ezt transzszkribáljam arra, hogy minden törvényesen bevett vallásfelekezet jogait jog és törvény értelmében és a törvény korlátai közt megvédeni kötelességemnek tartom, azt szivesen megteszem és ezt is kijelentem. (Általános élénk helyeslés.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Elnök az ülést berekeszti.

Ülés vége délután négy órakor.

BELFÖLD

Gróf Széchenyi Gyula a királynál. *Bécs*ből táviratozzák, hogy a király ma délben gróf *Széchenyi* Gyulát, a személye mellé rendelt minisztert hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

A nagykőrösiek küldöttsége. Háromszáztagu küldöttség hozta föl ma Budapestre a képviselőház elnökének a nagykőrösiek tiltakozó feliratát a katonai javaslatok ellen. Délelőtt tiz órakor érkezett meg a küldöttség a nyugati pályaudvaron *Szentpéteri* Károly függetlenségi pártelnök vezetése alatt és egyenesen a képviselőházba ment, ahol gróf *Apponyi* Albert fogadta. A küldöttség kérvényét *Eötvös* Károly országgyülési képviselő nyujtotta át, hangsulyozva egyebek közt, hogy Nagykőrös város közönsége minden áldozatra kész a magyar nemzeti hadsereg érdekében. Gróf *Apponyi* Albert lényegében ugyanazt mondta ennek a küldöttségnek is, mint a többieknek. A küldöttség aztán a karzatról meghallgatta a képviselőház tanácskozását és később banketre gyült össze.

Angol lap Széll Kálmánról. A *Morning Post* a magyar parlamentről hosszabb cikket hoz s a *miniszterelnököt* igy jellemzi:

Széll miniszterelnök hires válaszainak gyorsaságáról és szabatosságáról. Körülbelül 56—57 éves, termete közép, arckifejezése mindig egyformán nyugodt. A vitákra látszólag nem figyel, de nincs rá eset, hogy egy kissé kétes állitásra röglön ne felelne, és pedig oly módon, amely világosan mutatja hogy figyelme az egész idő alatt ébren volt. Széll képes arra, hogy, mialatt egy éppen tartott beszédjének a korrekturáit javitja, egyszersmind az ellenzéki szónokot figyelemmel követi közbeszólásokkal megtámadva azt s védve önmagát: hogy egy tucat interpellációra egymásután felel, egy pillanat alatt csinált feljegyzései alapján, hogy egyforma ügyességgel beszél a kü ügyekről, katonai kérdésekről, pénzügyről, közigazgatásról avagy jogi kérdésekről: és végül, hogy kielégitve az interpelláló várakozásait vagy azért, akit kihallgatáson fogad, mégis teljes diskrécióval van a bizalmas dolgok iránt. Széll egy parlamentáris tünemény és csak természetesnek fogjuk találni, hogy ha kabinetjének szilárdságára vonatkozó kérdésekre egy ujabb kérdéssel felelnek azzal, hogy: *ki volna képes őt pótolni?*

A szabadhajózás törvényjavaslata. A *képviselőház közgazdasági bizottsága* ma délután öt órakor gróf *Andrássy* Tivadar elnöklete alatt tanácskozás alá vette a *szabadhajózásra vonatkozó javaslatot.* A kormány részéről jelen volt *Láng* Lajos miniszter és gróf *Wickenburg* Márk államtitkár. *Batthyány* Tivadar előadó ismertette a törvényjavaslatot és végül egy nagy hajógyár létesitése érdekében szólalt föl, amelynek exisztenciáját hadihajók épitésével is biztositani lehet.

Láng Lajos miniszter konstatálja, hogy Fiumébak tényleg tapasztalunk stagnálást. A fiókok az általános stagnálásban van, mely azonban, ugylátszik, nyugvóponthoz ért. Ami a dokkot illeti, erre vonatkozólag éppen ma irt alá egy egyezményt, ame y egyelőre ilyet létesit, azonban nem kisszerű dokkról van szó és ez még ezután is nagyobbitható. Ha majd olyan gyárat létesithetünk, amely hadihajók épitésére is alkalmas, akkor a haditengerészet támogatására természetesen szintén számithatunk. Gróf *Batthyány* Tivadar előadó a miniszter kijelentését a jelentésbe is fel fogja venni. Továbbá figyelmébe ajánlja a bizottságnak az *iskolahajó kérdését*, amelyet a közlekedési bizottság is felkarolt. Erre feltétlenül szükség van, mert az igazi gyakorlat csak vitorlás-hajón szerezhető meg; különösen a belföldiekre nézve áll ez, akik másképp vitorláshajóhoz nem juthatnak. Ellenzi, hogy állami iskolahajót szerezzenek be, mert az paráddval járna, de abból sok haszna a fiatalságnak nem lehet.

Báró *Feilitzsch* Artur, aki a közlekedési bizottság jelentését ismertette. *Nagy* Ferenc, *Rakovszky* István és *Rubinek* felszólalása után *Láng* Lajos miniszter szólalt fel. Ugy látja, hogy nagyban nincs kifogás a javaslat ellen. A bizottság tagjai méltányolják egyaránt az előnyös különbséget a törvény és a javaslat között, amely kétségtelenül a javaslat javára billenti a mérleget. Az alapvető eszmék tehát visszhangra találtak. A kifogások olyan pontokra irányulnak, amelyekben nem a törvénytől való eltérését kifogásolják, hanem azt, hogy nem nagyobbmérvü az eltérés. Nagyobb járatsegélyt kérnek. A javaslat a járatsegélyt telemesen fokozza s amivel többet ad, az csaknem mind járatsegélyekre megy. Beismeri, hogy helyes volna e tekintetben az osztrák példát követni, de igaz az is hogy eddig a járatsegélyeket alig vették igénybe és ennek folytán nem is lett volna indokolt a nem korlátolt segélyösszeget már most mindjárt kimondani. Ha szükség lesz rá, a fokozott igényekkel majd számot kell vetni. Kifogásolták, hogy nincs megkülönböztetés a kiviteli és behozatali járat segélyezése között. A kivitel favorizálása indirekt uton lehetséges, amint az meg is történhetik. Az Adria-szerződésre vonatkozó kifogás sem állja meg helyét. Beszerzési segélyt egyelőre nem adhatunk, mert az egész összeg igénybe van véve és csak ami felszabadul, az áll majd rendelkezésre. Nem köti magát feltétlenül e tekintetben a javaslat intézkedéséhez, de mégis ajánlatos, hogy ne változtassuk meg az eddigi gyakorlatot. Ismételten kéri a javaslat elfogadását. *Krasznay* Ferenc kéri, hogy a javaslatra vonatkozó észrevételeit a jövő ülésen mondhassa el. A bizottság megengedte ezt és legközelebbi ülését a jövő keddre, délután 5 órára tüzte ki.

A szocialisták és a klerikálisok.

Budapest, március 24.

A képviselőház mai ülésén báró *Kaas* Ivor interpelláció alakjában támadást intézett a magyarországi szociáldemokrata párt egyik vezére, *Bokányi* Dezső ellen, avval vádolva őt, hogy a rendőrségtől havonkint háromszáz korona fizetést huz. Báró *Kaas* Ivor vádjaira Bokányi Dezső nyilatkozatot tesz közzé, melynek az a célja, hogy Kaas Ivor országgyülési képviselő bizonyitsa is be azt, amit állitott. Ugyancsak ebben az ügyben nyilatkozik ma *Rudnay* Béla főkapitány is és *becsületszavára* jelenti ki, hogy Kaas Ivor állításaiból *egy szó sem igaz.*

Bokányi Dezsőnek a vád sulyosságához mérten éles nyilatkozata igy hangzik:

Nyilatkozat.

A képviselőház március 24-iki ülésén báró Kaas Ivor azt a vádat emelte ellenem, hogy a rendőrségtől havonta 300 korona fizetést huzok vagy huztam. Ezt a vádat az immunitás védelme alatt emelte s igy nem áll módomban, hogy báró Kaas Ivort a büntető-biróság előtt felelősségre vonjam és bizonyitásra kényszeritsem. De nem áll módomban az sem, hogy felelősségre vonjam azt az egyént, aki az adatokat állitólag báró Kaas Ivornak adta, mert Kaas Ivor sem a Házban, sem magánfelszólitásra nem volt hajlandó ezt az egyént megnevezni. Nem állhatok tehát főmagánvádlóként rágalmazóimmal szemben s igy kénytelen vagyok azt az ügyet oly térre vinni, ahol nem mint magánvádló, de mint vádlott fogok szerepelni. Kijelentem tehát, hogy báró Kaas Ivort és állitólagos informálóját mindaddig, mig vádjaikat be nem bizonyitják vagy vissza nem vonják, *alávaló, gaz rágalmazóknak és a klerikálisok bérenceinek* tartom, akiket a reakció vezetői azért béreltek ki ellenem, hogy gyöngitsék vasárnapi támadásomat, melyet a klerikálisok ellen intéztem. Ha báró Kaas Ivor ezekután nem indit sajtópört ellenem, ahol vádjainak bizonyitására kényszerithetem, ugy *kutyakorbácscsal veszek elégtételt* magamnak aljas rágalmaiért.

Bokányi Dezső.

*

Rudnay Béla főkapitány, mint a Budapesti Tudósító jelenti, ma este megjelent a szabadelvű pártkörben és *becsületszavára* kijelentette, hogy *egy szó sem igaz* abból, amit báró *Kaas* Ivor országgyülési képviselő mai interpellációjában egy ujságiróra vonatkozólag felhozott. Az egész dolog annyiban áll, hogy egy állitólagos ujságiró ajánlólevéllel jött hozzá, amelyben az illetőnek alkalmazását kérték tőle. A főkapitány kijelentette, hogy legfeljebb dijnoki állásba juttathatná, ha

egy ilyen üresedésbe jut. A díjnoki állás havi 30 forint fizetéssel jár. Erre a kérelmező azt mondta, hogy neki jobb állásról tettek említést. Olyannal nem rendelkezem — mondta Rudnay.

Akkor adjanak neki a rendelkezési alapból vetette fel a kérelmező, amire a főkapitány kijelentette, hogy ilyen alappal ő nem rendelkezik. Erre az illető eltávozott.

Rudnay főkapitány ugyancsak *becsületszavát* adta arra is, hogy az illetőnek a *titkos rendőrségbe való felvételéről szó sem volt*, nemhogy titkos rendőri alkalmazottak nyugtáit is mutatta volna neki. Sem a függetlenségi párt egy tagja, sem valamelyik szociálista vezér, legkevésbé pedig a báró Kaas Ivor részéről megnevezett *Bokányi* Dezső *nem kapott a főkapitánytól valamiféle fizetést* vagy más javadalmazást, *és sohasem is állottak a rendőrséggel összeköttetésben.*

A rendőri sajtóiroda az éjjel a következő hivatalos jelentést teszi közzé:

Ma a képviselőházban az az állitás lett felvetve, hogy a főkapitány 1898-ban egy tőle alkalmazást kérő hirlapirót mint kémet akart felfogadni és a Magyarország cimü lapnál alkalmaztatni, továbbá, hogy ugyanannak az egyénnek a főkapitány egy volt szélbali képviselő, továbbá Bokányi Dezső és még két szocialista pártvezér által kiállitott nyugtákat mutatott azzal, hogy az illetők a rendőrségnek kémszolgálatot teljesitenek. A főkapitány mindezen állitásokra nézve kijelenti, hogy azok *az első betűtől az utolsóig képtelen valótlanságok*, továbbá különösen kijelenti, hogy politikai kémszolgálat a rendőrségnél sohasem volt és nincs. Éltekintve attól, hogy az észszerü valószinüség lehetőségét is nélkülözik a felvetett állitások, azok már azért is képtelenségek, mert a rendőrségnek és a főkapitánynak ilyféle kiadásokra fedezete nincs és sohasem volt. Körülbelől 1898-ban jelentkezett egy ujságiró a főkapitánynál, azzal a kéréssel, hogy a főkapitány rendelkezési alapjának terhére kapjon foglalkozást, de ezen kérésével a főkapitány éppen azért elutasitotta, mert ilyféle alapja nem volt.

Ugyancsak báró *Kaas* Ivornak vádjaira, *Rakovszky* István és *Bartha* Miklós gyalázkodó kifejezéseire vonatkozik az a plakát, melyet az éjszaka folyamán ragasztatott ki a magyarországi szociáldemokraták pártvezetősége s amely igy hangzik:

Munkások!

A képviselőház március hó 24-iki ülésén a klerikálisok a rágalmak egész özönével támadtak a munkások pártjára és a képviselői immunitás védelme alatt hazudtak, rágalmaztak szabadon és szemérmetlenül abban a hitben, hogy nem vonhatjuk őket felelősségre!

Báró *Kaas* Ivor, *Rakovszky* István, *Bartha* Miklós, *Ugron* Gábor, a klerikálizmus zászlóhordozói, a többi klerikálisok tapsai között neveztek el bennünket bitangoknak, spicliknek, gazembereknek. Tették pedig mindezt azért, mert vasárnapi hatalmas gyülésünkön kiméletlen kézzel lepleztük le terveiket.

Tették midezt hamisitatlan jezsuita mód szerint: mások — ismeretlenek — mögé bujva, másokra — ismeretlenekre — hivatkozva.

Egy ismeretlenre hivatkozva merte Kaas Ivor azt állitani, hogy *Bokányi* Dezső, a rendőrség fizetett ügynöke. És mikor semmi egyebet, csak ennek az ismeretlennek megnevezését kértük: gyáván megtagadta!

No hát, ti hazátlan bitangok! Jertek el arra a gyülésre, amelyet vasárnap délután fogunk tartani s amelyre meghivtuk a rágalmazókat is, hogy ne rejtekhelyről rágalmazzanak, hanem ugy álljanak helyt szavaikért, hogy felelősségre is vonhassuk őket. Meghivtuk őket, hogy *ott* beszéljenek, ahol *mi is* beszélhetünk, *ott* beszéljenek, ahol nem lehet felelősség nélkül beszélniök! A gyülés szinhelyét és idejét legközelebb falragaszok utján fogjuk tudatni!

Legyetek ott mindannyian! Éljen a megrágalmazott, de célja felé büszkén előretörő nemzetközi szociáldemokrácia!

Testvéri üdvözlettel

a magyarországi szociáldemokrata-párt vezetősége.

*

Amint értesülünk, az a hirlapiró, aki *Kaas* Ivor bárónak *Bokányi* Dezső ellen emelt vádjaihoz az adatokat szolgáltatta, *Ballier* Sándor, az *Alkotmány* munkatársa.

KÜLFÖLD

A német császár s a Vatikán. A Vatikán és körei rendkivüli érdeklődéssel várják Vilmos császár látogatását. A Vatikánban most oly németbarát hangulat uralkodik, aminő még soha. Világos dolog, hogy amily mértékben vesztette a talajt Franciaország a Vatikánban, egyházellenes politikája miatt, oly mértékben nyert tért Németország.

A német lapok azt irták, hogy Vilmos császár meg fogja látogatni a világhirü montecasinói kolostort is, ezt a hirt azonban a római *Messagero* megcáfolja. Ellenben nagyon valószinü, hogy a Nápoly közelében lévő Grotta Ferrata görög apátságot meglátogatja.

A lengyelek panasza. *Berlin*ből táviratozzák, hogy a birodalomgyülés ma harmadik olvasásban is elintézte a költségvetést. A birodalmi *igazságügyi minisztérium* költségvetésénél *Dzienbowszki-Pomian* (lengyel) azt inditványozta, hogy helyezzék hatályon kivül azokat az esetleges rendeleteket, amelyek szerint nem engedik meg a lengyel asszonyoknak és leányoknak, hogy apjuk nevét „*a*" *végződéssel viseljék* és amelyek megtiltják az anyakönyvi hivatalnokoknak, hogy a neveket ilyen végződéssel vezessék be az anyakönyvekbe. Dr. *Nieberding* államtitkár kijelenti, hogy ilyen rendeletek sehol sincsenek, ennélfogva azokat nem is lehet hatályon kivül helyezni. *Komiarovski* Dzienbowski inditványa mellett szólalt fel. Panaszkodik, hogy a neveknek az anyakönyvbe való bevezetése alkalmával követelik a lengyel származás bizonyitását. *Nieberding* államtitkár azt válaszolja, hogy a porosz miniszter intézkedései értelmében az anyakönyvi tisztviselő, ha kételkedik a bejelentett adatok valódiságában, követelni tartozik a bizonyitást, olyan esetekben azonban, amikor meggyőződött róla, hogy lengyel származásu családról van szó, minden további akadály nélkül megengedheti a női neveknek „a" végződéssel való bejegyzését. *Dzienbowski-Pomian* megjegyzi, hogy a hivatalnokok a név származásának vizsgálásánál valóságos birói müködést fejtenek ki. *Nieberding* államtitkár: A lengyelek számára az a fődolog, hogy a porosz és szász rendeleteket, melyek a lengyel származás bizonyitását követelik, hatályon kivül helyezzék. Ebbe a szövetséges kormányok nem fognak belemenni. Dzienbowski-Pomian inditványát végül *elfogadták*. A ház ezután elnapolta üléseit április 21-ikéig.

A forradalmak fészke. Mexikó és Dél-Amerika közt, honnan a meleg golf-áramlat indul ki, hol örökké izzó a levegő, meleg a vulkánikus talaj s egymást érik a tüzhányók rémületes kitörései, örökösen forr az emberek vére is és lobog az indulatjuk. Forradalmakban emészti magát a nép, s ha nincs külellenség, akkor egymást gyilkolják az állampolgárok. Az utóbbi tiz nap alatt csak a következő helyeken van lázadás vagy forradalom.

*Trinidad*ban (amely angol birtok) a tömeg megrohanta a kormányzósági épületet s fölgyujtotta. A parancsnok csak alig menekülhetett meg. A „Pallas" angol cirkáló erős csapatot tett a partra.

San Domingo néger köztársaságban (amely Haiti szigetnek a keleti felét foglalja el), a forradalom egyre dühöng. Tegnap érkezett táviratok szerint a fölkelők elfoglalták a főváros fölött uralkodó erődöt, s azután elkeseredett utcai harc után bevették az egész várost. *Echenigue* alkormányzó, *Pena* tábornok s több százan elestek.

Honduras középamerikai köztársaságban szintén harc dul a kormány és a fölkelők csapatai közt. *Bonila* tábornok tegnap bevette San Antoniót.

Külföldi szemle. *Castro lemodása.* Washingtonban attól tartanak, hogy Castro azért mondott le, hogy a nagyhatalmakkal kötött megegyezést ne kelljen megtartania. Mások szerint a lemondás csak szinleges s Castronak az a célja, hogy bizalmi szavazatot erőszakoljon ki.

Angol és japán tisztek cseréje. A japán kormány megengedte, hogy angol tisztek tanulmányozás céljából beléphessenek a japán hadseregbe s a japán nyelv megtanulása után a hadseregben szolgálhassanak. Ugyanezt az engedményt az angol kormány is megtette a japán tiszteknek.

Kiselejtezett orosz ünnepek. Az orosz mezőgazdaság és ipar szomoru állapotának egyik okát a végtelen sok ünnepnapban találják. A birodalmi tanács most javaslaton dolgozik, mely az évenként 150—160 ünnepnap nagy részén megengedi az önkéntes munkát.

HIREK

Budapest, március 24.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Március 31-ikén uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A szász király látogatása.** Az eddigi megállapodások szerint *György* király április 28-án érkezik *Bécs*be s a Burgban fog megszállani. A szász királyt, aki trónralépte óta most először jön az osztrák fővárosba, a vasutnál a király, a főhercegek és a hatóságok vezetői fogják fogadni.

— **A hadügyminiszter ebédje.** *Bécs*ből táviratozzák: *Pitreich* közös hadügyminiszter tegnap ebédet adott, amelyen jelen volt báró *Beck* vezérkari főnök, báró *Spaun*, a haditengerészet parancsnoka, sok tábornok és katonai attasé.

— **Az uj fővámigazgató.** *Thuróczy* Adolf halálával megüresedett a budapesti fővámigazgató állása. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. *Lehrer* Péter osztálytanácsosi cimmel és jelleggel fölruházott pénzügyi tanácsost és fővámigazgatóhelyettest nevezte ki osztálytanácsossá és fővámigazgatóvá.

— **A zágrábi egyetem rektoranak lemondása.** *Zágráb*ból táviratozzák: *Klaics*, az egyetem rektora egy ma történt promóción felavató beszéde közben kijelentette, hogy a rektori állásról le fog mondani. Ez a szándéka, hir szerint, a legutóbbi tüntetésekre vezethető vissza. Az egyetemi hallgatók ma este gyülést tartanak, amelyen a rektor lemondó szándékával fognak foglalkozni.

— **Lujza hercegnő öngyilkossági kisérlete.** *London*ból táviratozzák: A *Daily Chronicle* genfi értesülése szerint kétségtelen, hogy *Lujza* hercegnő *György* király manifesztumának elolvasása után mérget vett, de az orvosok elég jókor rájöttek a tettére és sikerült megmenteni az életét. A hirt tudvalevőleg megcáfolták, de a londoni ujság szerint a cáfolatot a szász udvar szorgalmazta.

— **Gelléri-lakoma.** A *Magyar Szakirók Egyesülete* elnökének, *Gelléri* Mór kir. tanácsosnak 30 éves szakirói müködésének évfordulóján fényesen sikerült lakomát rendezett. A lakomán képviselve voltak a Hirlapirók nyugdijintézete, a *Budapesti Ujságirók Egyesülete*, az *Otthon* irók és Hirlapirók köre, a *Pázmán-Egyesület* és a *Vidéki Hirlapirók Szövetsége.*

Ott voltak: *Rákosi* Jenő főrendiházi tag, *Heltai* Ferenc, *Rubinek* Gyula országgyülési képviselő, *Ney* Béla miniszteri tanácsos, *Fittler* Kamill, az iparmüvészeti iskola igazgatója, *Kulinyi* Zsigmond, a vidéki hirlapirók szövetségének elnöke, dr. *Szilágyi* Gyula müegyetemi tanár, *Ordódy* Lajos, dr. *Telbisz* János, *Soltész* Adolf, *Györgyi* Kálmán, *Bobula* János, *Jutassy* Ödön, *Sasvári* Ármin, *Jancsó* Dezső, *Zerkovitz* Emil, dr. *Nagy* Béla, *Bunát* Károly, *Hoffmann* Mihály.

Az első köszöntőt *Rubinek* Gyula országgyülési képviselő, a Magyar Szakirók Egyesületének alelnöke mondotta, aki az egyesület nevében üdvözölte *Gelléri* Mórt 30 éves szakirodalmi müködésének jubileuma alkalmából. Hosszan sorolja fel Gelléri Mórnak a szakirodalom terén kifejtett érdemdus müködését s végül átnyujtja az egyesület emléktárgyát, egy vert ezüst ládácskát, mely remeke a magyar iparmüvészetnek. *Gelléri* Mór állott fel ezután szólásra, s megköszönte barátainak és kollégáinak, hogy ezt a mai ünnepséget rendezték, köszöni a megünnepeltetést. Egy elhanyagolt szakma szolgálatában dolgozott harminc évig s lelkesedéssel iparkodott eredményt teremteni. A szakirodalom fontosságát ismertette ezután, mely a haza érdekeit különösen szolgálja. Az egyesületnek köszönettel tartozik, hogy észrevette ezt az évfordulót, és barátaira és irótársaira emeli poharát. *Ney* Béla miniszteri tanácsos a vendégekre és köztük elsőül Rákosi Jenőre üriti poharát. *Rákosi* Jenő azt mondja, hogy kettős minőségben van itt: mint jóbarát és mint egy másik testület elnöke, melynek üdvözletét hozza. Az Otthon irók és hirlapirók körének üdvözletét adja át, amely egyesület a legjobban tudja méltányolni Gelléri Mór kollégiális erényeit. Reflektál Rubinek Gyulának a szakirodalomról mondott szavaira és ismerteti az iparállam államfentartó jellegét. A szellemi fegyvernemben azoké a fensőbbség, akik a közgazdasági élet érdekeinek szellemi fegyveresei. Ezek a szakirók. Egy élő és lombosodó fát lát az egyesület képében, amely már valóságos gyümölcsöt is terem. E szakirók egyesületére és annak elnökére üriti poharát. Még számos felköszöntő hangzott el s a társaság jókedvben éjfélutánig maradt együtt.

— **Leégett szövőgyár.** *Bécsujhely*ről táviratozzák, hogy a város szomszédságában levő szövőgyár a mult éjjel kigyulladt s a tüz oly gyorsan terjedt, hogy az épületben levőket csak kötelekkel lehetett megmenteni. Egy leányra, aki varrógépét meg akarta menteni, rászakadt a mennyezet s veszedelmesen megsértette. A tüzet csak reggel öt órakor tudták lokalizálni.

— **Nem Gorkij irta.** A szegény megboldogult *Makai* Emil Isten-áldotta poéta volt már a szemináriumban s de hát ugyan melyik könyvkiadó ur állott volna szóba az igénytelen külsejü, kis vézna zsidó fiuval? Az imponálni-tudást tudvalevőleg nem a rabbiképzőintézetben, sovány koszton, rémséges mély tudományokkal teli nagy könyvek között görnyedve tanulják meg azok, akik értik a módját. A kis zsidófiu tehát segitett magán egy kis kedves csalafintasággal. Elajándékozta a verseit, csakhogy a publikum elé kerüljenek. Lefordított egy csomó verset zsidó költőktől s azok közé, idegen neveket irva a strófák alá, — becsusztatta a maga költeményeit is. Ez a kis költői csalafintaság jut eszünkbe, amikor ehhez hasonló esetet olvasunk egy olasz ujságban. Rómában él egy fiatal vagy vén, de ez ideig még nem igen elismert iró, Corini a neve. Evek óta ostromolja a szinházakat a darabjaival, de — amint ez már történni szokott — még odáig se 'igen jutott el, hogy elolvassák a kéziratait. A nagyok annyi mindent irnak, hogy a kicsik számára már nem jut a direktorok idejéből. S fáznak a kisérletezéstől is. A jó bornak is kell cégér a mai nagy konkurencia mellett — s Corini ur cégérnek nem elég jó. Belátta ezt a szerencsétlen szerző is és egy szép napon melegében elkészült egyfelvonásos vigjáték szinterét áttette Moszkvába s a darab első oldalára odairta, hogy: irta Gorkij. Ez a szerző jó firma — a jó borhoz. Ugy látszik tudniillik, hogy a darab se volt egészen rossz, mert a direktor hirtelen elolvasta s a lehető gyorsasággal elő is adatta a darabot Róma egyik legnagyobb szinházában. Bár csak egyfelvonásos a darab, eseményszámba ment az előadása. Gorkij . . . A publikum zsufolásig megtöltötte a szinházat, az ujságok másnap hosszu referádákban beszélték meg a mü szépségeit. Különösen tetszett a kritikus uraknak a levegő. A jéggel teli orosz levegő, amit csak Gorkij tud igazán megfesteni . . . Ah Gorkij!... Másnap, harmadnap is tele lett a szinház s Corini ur végre is megsokallotta a dicsőséget, amit Gorkij vág zsebre, s ugy titokban elmondta egykét barátjának, hogy ezt a darabot Gorkij voltaképpen plagizálta. Tőle tudniillik és tudtán kivül. Mert ő irta első betütől az utolsóig. A jó barátok továbbadták a hirt s megtudta a publikum is. És a kritikusok is, akik egyszerre csak rejtett szamárságokat fedeztek fel a darabban. S este jött valami kis publikum a szinházba. Másnap egy csöpp se. A Corini ur darabja rögtön megbukott, amint észrevették mögötte a szerzőt.

— **Az egyetemi ifjuság mozgalma.** Az egyetemi fiatalság ma már csendesen viselkedett s az *Egyetemi Kör* vezetősége azon fáradozik, hogy lehetőleg egyhangu határozatot hozzon az ifjuság a péntek esti rendőri tulkapások dolgában. *Kétly* rektor fegyelmi eljárást inditott az egyetemi szolgák ellen, mert állitólag az ő engedékenységük volt az oka annak, hogy az ifjak behatolhattak a tantermekbe s kitüzhették a fekete zászlót. A szolgákat ma kihallgatták, de egyöntetüen azt mondták, hogy lehetetlenség volt szembeszállaniok az ifjuság nagy tömegével. Az egyetemi ifjuság különben elhatározta, hogy a szolgák ügyét magáévá teszi s nem engedi, hogy bántódásuk legyen. Az egyetemi ifjuság holnap délelőtt átvonul Budára, ahol megkoszorurza a honvédszobrot. Ma jelentették be ezt a felvonulást a főkapitánynál, aki a következő határozattal vette azt tudomásul:

Határozat. Hoffmann Ottó és társai egyetemi hallgatók bejelentik, hogy az egyetemi ifjuság folyó hó 25-ikén délelőtt féltizenegy órakor a Müegyetem udvarán gyülekezik és onnan zárt sorokban a Muzeum-, Károly- és Váczi-köruton, Fürdő-utcán, Lánchidon és Albrecht-uton át a budai honvédszoborhoz vonul és azt beszédek kiséretében megkoszorurza. Azután a menet ugyanazon az utvonalon visszatér és a Deák Ferenc-téren feloszlik. Ezen bejelentést tudomásul veszem és a felvonuláshoz a rendőrhatósági engedélyt megadom. Feltétel gyanánt kikötöm, hogy a felvonulás rendezői utközben a rend fenntartására felügyelni és gondoskodni tartoznak, hogy a menet az utcai és a közuti vasuti közlekedést ne akadályozza, a bejelentett utvonaltól eltérni nem szabad és a Deák Ferenc-téren a menet feloszlani tartozik. A gyülekezés szinhelyén és felvonulás közben a rend fenntartásával *Gyalokay* Lajos rendőrtanácsost, a honvédszobornál pedig a hatósági biztosi teendőkkel *Máltás* Hugó rendőrtanácsost bizom meg. Budapest, március 24.

Rudnay Béla s. k., főkapitány.

A két egyetem ifjuságának egy nagy küldöttsége ma *Tóth* Aladár vezetésével felkereste a tudományegyetemen *Zsembery* Istvánt, az Általános Egyetemi Segitő Egyesületnek és az Egyetemek Kórház-Egyesületének elnökét és *Vajda* Ákost, a Joghallgatókat Segitő Egyesületnek elnökét, majd átment a müegyetemre, ahol *Kolozsváry Kiss* Ferencet, a Müegyetemi Kör és *Glattfelder* Dezsőt, a Müegyetemi Segitő Egyesület elnökeit kereste fel és arra kérte őket, hogy tekintélyükkel lépjenek közbe, hogy az ifjusági mozgalmak elfajulását megakadályozzák és tegyék lehetővé, hogy az egyetemeken a csöndes munkálkodás helyreálljon.

Az ifjusági egyesületek elnökei e kérelem teljesitésének előmozditása érdekében ma este értekezletre jöttek össze. Hosszabb tanácskozás után elfogadtak egy határozatot, amely a március 20-án történt sajnálatos eseményekért a rendőrségre háritja a felelősséget és amelyben kimondják, hogy minden tőlük telhetőt elkövetnek, hogy az ifjuság sérelméért teljes elégtételt kapjon. A dolgok jelen állása mellett azonban elitélnek minden olyan tüntetést és mozgalmat, mely az egyetemi előadásokat zavarja vagy lehetetlenné teszi és a maguk részéről az egyetemi béke fenntartása érdekében felkérik az ifjuság összességét, hogy akadályozzon meg minden oly törekvést vagy mozgalmat, melynek ódiuma az egész ifjuságra hárul. A tudomány-, müegyetem és állatorvosi főiskola rektorához az elnökök egy-egy tagja fog járulni, hogy kifejezze az ifjusági egyletek elnökei s általuk az egész ifjuság sajnálkozását, hogy egyes tulzók előadás közben oly módon törtek a tanárokra amely az egyetemi hallgatókhoz nem méltó. Az ifjusági elnökök a fentiek értelmében holnap kiáltványt fognak intézni az ifjusághoz.

A pénteki tüntetés ügyében a rendőrség bünügyi nyomozatot inditott, amelyet *Tóth* János rendőrfogalmazó vezet. A nyomozás célja első sorban a tényállás körülményes megállapitása. A jelentkezőket, kik között sértettek és tanuk vannak, legnagyobb részletességgel hallgatják ki. Eddig mintegy husz embert hallgatott ki *Tóth* János rendőrfogalmazó, akik nagyobbrészt a hivatalos jelentéseknek megfelelő tényállást adtak elő.

A rendőri sajtóiroda a pénteki tüntetés dolgában ma este a következő jelentést adta ki:

Lengyel Zoltán országos képviselőnek azzal az állitásával szemben hogy dr. *Kende* Mór budapesti orvos a rendőrök által tetlleg bántalmaztatott, nevezett orvos önként, minden felhivás nélkül a következő tartalmu névjegyet küldötte a rendőrségre:

Van szerencsém a következőket becses tudomására juttatni: Ezennel kijelentem, hogy *mindaz, amit Lengyel Zoltán országos képviselő a tegnapi ülésen felhozott, téves információn alapul.* Engem a rendőrök pénteken nem kardlapoztak. Bocsánatot kérve, hogy idő hiányában ezuton vagyok kénytelen ezeket tudomására juttatni, maradtam kiváló tisztelettel dr. *Kende Mór* orvos. (Erzsébet-körut 38.)

— **Az örökbéke.** *Az V. ker. Polgári Kör* diszterme tegnap este szinültig megtelt előkelő közönséggel, amely feszült figyelemmel hallgatta az angliai felolvasó-körutjáról imént visszatért *Győry* Ilona vonzó előadását *Az örökbéke eszméjéről.*

A felolvasónő azzal kezdte szavait, hogy az a nemzet, amelynek köréből jön, szükszavu, mint maga a magyar nemzet is. A béke fogalma rokon a csenddel, az elnémulással. Erre tanit a természet csöndjével is bennünket, öldmüvelő népek sarjadékait. Minden evolució a béke felé tör, azt csak azok nem látják, akiknek szük a látókörük. A küzdelem megvan bár, de nyugtalansága csak átmenet, végcélja a béke. A hiperromantikusok hirdethetik csak azt, hogy a háboru veti felszinre az emberi nagyságokat. De terjesztett-e valaha áldásos fényt, meleget a cikázó villám? Ezek a nagy alakok milyen hatalmasok lehettek volna békében! Szent István, Szent László hova emelhették volna hazájukat a háboru viszálya nélkül! A mult sokat regél a háboru hőséről, de a jövő igy szól ellene: Mily nagyok lehettek volna a béke áldásos munkájában! A mult igy szól: Ó, a dicsők! Meghaltak a hazáért! A jövő keserüen mondja: Élhettek volna érte!... Rákóczi emlékére lángolunk, de sirva fakadunk: A legnagyobb magyar, ki mindent elkövetett, hogy hazáját a háborutól megmentse, elborult elmével fizet, mert a testvérharcot megakadályozni nem tudta. A német mitológia pogány istenei szivárványon, a béke örök szimbolumán vonulnak föl az égbe, keleten pedig kigyul egy csillag, a pogány istenek kiejtik kezekből a pallost és megszólal az isteni hang. Boldogok a békét keresők... Ez a békeegyesületek programmja, s aki ehhez csatlakozik, remélheti, hogy munkásságával sietteti a legszebb törvény kisarjadzását: *a béke olajágát.*

Lelkes taps és éljenzés kisérte a felolvasát, melynek érdekességét csak fokozta *Győry* Ilona hatásos előadói müvészete.

— **Házasság.** *Goldfahn* Béla Zomborból eljegyezte *Wollheimer* Frida kisasszonyt Bács-Szent-Tamásról.

Dr. *Szuly* Aladár e hó 24-ikén eljegyezte *Pelzmann* Margit kisasszonyt, *Pelzmann* Ferenc, a *Pannonia*-vendéglő bérlőjének leányát.

Braun Jenő Soponyáról eljegyezte f. hó 22-én *Fleischmann* Lorika kisasszonyt, Fleischmann József tahi-tőttalusi kereskedő szép és kedves leányát.

— **A párbaj ellen.** Az osztrák párbajellenes liga ma délután ülést tartott, hogy állást foglaljon a közös hadügyminiszternek ismeretes rendelete ellen. A gyülésen határozatot hoztak, amely kimondja, hogy a párbajellenes liga nem kivánja a tartalékos tiszteket összeütközésbe hozni felettes hatóságukkal, mert ezzel nemhogy közelebb jutna céljához, de sőt eljátszaná a hadsereg támogatását a párbaj megszüntetésére irányuló küzdelemben. Ha azonban erre a támogatásra még igy sem számithatna, eltekint attól és folytatja meginditott akcióját egymaga.

— **Amikorra a poéta már nagyon megvénül.** A poéta: Ibsen. Hetvenötesztendős s ezt a szép nagy kort nem érte meg abban a frisseségben, amivel például a mi nagy poétánk, Jókai Mór hordozza vállain a hetvenöt esztendőt. Tegnap ünnepelte a születésnapját. Azaz, hogy nem ő, mert őt apathiájából egy pillanatra se ragadta ki az ünneplés, amivel tudomásul vette ennek a napnak a jelentőségét nemcsak Krisztiánia, hanem az egész világ. Az agg, két botra támaszkodva alig-alig mozgó költő mostanság már ki se mozdul a szobából. Rendesen az utcára néző ablakhoz áll s merev, majdnem megüvegesedett, folyton egy pontra szegezett nézéssel bámul ki az utcára. Ha köszöntik, nem viszonozza még csak egy bólintással se. Észre se veszi. Arról már szó se lehet, hogy még irjon valaha valamit. — A születésnapi üdvözletek között van Oszkár király telegrammja is, amely igy szól:

Legmelegebb szerencsekivánatomat küldöm neked hetvenötödik születésednapjára, de még inkább tettekben gazdag és a haza diszére váló életedhez. Adjon Isten neked erőt és egészséget további diszes munka kitejtéséhez. Ezt kivánja neked szivéből barátod, *Oszkár.*

Micsoda melegség ott fenn az Északon! Mennyire tudja ez a király, hogy a poéta, ha igazán tényezővé válik, legalább is annyira fontos, mint egy fő-főgenerális. — Ibsen a gratulációkat egy hirlapi nyilatkozatban köszönte meg.

— **Az eperjesi plébánosválasztás.** *Eperjes*ről jelentik: Az eperjesi plébánosválasztás ügyében, amelyet a protestáns és zsidó hivek a miniszterhez megfelebbeztek azon az alapon, hogy csak a katholikusok választják *Eperjes*en a plébánost, bárhogy Eperjes városa a kegyur, a miniszter azt a döntést hozta, hogy uzus alapján ezentul is a katholikus hivek fogják választani a város, mint kegyur plébánosát. Ennek folytán az eperjesi római-katholikus hivek közt ma volt a választás a plébánosi állásra. A három pályázó közül *Zaborovszky* Bélát 67 szavazattal választották meg plébánosnak.

— **Puccini életveszélyben.** *Róma*ból jelentik: *Puccini*, az ünnepelt olasz zeneszerző, aki nemrég felborult automobiljával és lábát törte, életveszélyes beteg. Sebe nem akar gyógyulni és Puccinin, aki cukorbetegségben is szenved, a vérfelbomlás jelei mutatkoznak.

— **Teljes vasárnapi munkaszünet.** A *Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete* ez évben is mozgalmat inditott az iránt, hogy a főnökök addig is, mig ez a kérdés törvény utján rendezve lesz, üzleteiket legalább a nyári hónapokban egész vasárnap tartsák zárva. Az egyesület két-két tagja most sorra járja a fővárosi üzleteket és már eddig is több száz cég megigérte, hogy az egyesület kérésének eleget tesz. Az egyesület folytatja ezt a mozgalmát és ezuton is kéri az üzlettulajdonosok jóindulatát.

— **A csoda.** *Kosten* németországi városkában és környékén nagy az izgatottság egy dolog miatt, amely az egy órányira fekvő Racot faluban történt. Kosten lakói egy idő óta nagy csapatokban mennek esténként abba a faluba és bámulják az ottani evangelikus templomot. Ugy vélik, hogy valami lebegő világosságot és öt csillagot látnak a templomban, némelyek azt mondják, hogy csak négy a csillagok száma. Este hét és nyolc óra között március 12-ikén óriási embertömeg gyülekezett össze, ugy hogy a papokat és a harangozókat kellett híni. Ezek kinyitották a templomot és vizsgálatot tartottak. De a vizsgálat semmi különösséget nem deritett fel. Mikor kijöttek a templomból és a templom is elsötétedett, a fénytünemények eltüntek. De azért nap nap után csak zarándokolt a templomba a környékről csapatosan a nép, mert az emberek szentül meg voltak győződve, hogy valami csoda történt. De a csoda nem mutatkozott többé. A dolog nyitjára mégis rájöttek. Szemben a templommal az iskola ablakában ugyanis egy kétreflektoros lámpa állott, amely fényét a templomba vetette, ugy hogy annak egyrésze meg lett világitva. Mikor a lámpát eltávolitották, a fény is eltünt. Szombaton ismét nagy tömeg verődött össze, a csillagok a templomban megjelentek ujra. Csakhogy ezuttal szándékosan tették az iskola ablakába a lámpát, hogy a babonás népet felvilágositsák. De a népet nem lehetett meggyőzni. A templom mellett katholikus birtok volt, sokan tehát azt állitják, hogy Isten jelenti a fényjellel, hogy négy-öt év alatt vallásháboru tör ki, amely a csillagok száma szerint négy évig fog tartani.

— **Szerelmi tragédia.** *Bécs*ben ma délután *Kleiner* Emil éremümunkás meg akarta ölni *Jakovska* Kazimirát, szállásadónőjének polgári iskolába járó leányát, mert nem viszonozta szerelmét. Revolveréből három golyót röpitett a gyerekleányra, akit sulyosan megsebezett, aztán leugrott az emeletről. Mindakettőjüket haldokolva vitték kórházba. Valószinü, hogy a leány életben marad, de a fiatalember aligha éri meg a reggelt.

— **Az angol hadsereg sipistái.** Egy londoni telegramm jelenti, hogy az angol katonai hatóságok egy idő óta titokban botrányos ügyben folytatnak vizsgálatot. Kiderült ugyanis, hogy a Dél-Afrikából hazatérő katonákat a szállító-hajókon hamisjátékosok minden pénzükből kifosztották. A banda tagjai néhány hónapig szolgáltak a dél-afrikai hadseregben s igy jogot nyertek arra, hogy katonai szállitóhajókon vigyék őket vissza Európába. A hajókon azután a katonákat, akiknek a hosszu tengeri utazás alatt semmi dolguk sem volt, rávették, hogy velük kártyázzanak. Mire azután megérkeztek Angliába, minden pénzük a hamisjátékosok zsebébe vándorolt. Pedig a hosszu háboru alatt minden katona jókora összeg pénzt takaritott meg, amelyből hazájába visszatérve, családját akarta fenntartani. Legnagyobb részük azonban pénz nélkül tért vissza Londonba, ahol a kereseti viszonyok különben is nagyon kedvezőtlenek, ugy hogy csaknem lehetetlenség munkát kapni. Érdekes, hogy a katonáknak megtakaritott zsoldjukat öt ontos (száz-husz korona) bankjegyekben fizették ki Dél-Afrikában, mert azt remélték, hogy ily nagy bankjegyet a hajón nehéz lesz fölváltani. De a hamisjátékosoknak volt gondjuk rá, hogy ellássák magukat apróp énzzel a nagy bankók fölváltására, s ez a körülmény nem akadályozta meg a katonákat abban, hogy pénzüket el ne veszitsék.

— **Vasuti baleset.** Szászrégenből jelentik: Folyó hó 22-én este a Marosvásárhelyről elindult 7018. sz. nyolc kocsiból álló vegyesvonat Sáromberkén a 2. sz. váltónál kisiklott és felborult. A személyszállitó kocsiban szerencsére nem volt utas. A vonat féléórai késéssel érkezett Szászrégenbe.

— **Meggyilkolt főpap.** Rómából jelentik: A várost nagy izgatottságban tartja monsignore *Giacobinneed* a Piazza Minerván levő papnövelde igazgatójának meggyilkolása. A gyilkos a főpap volt szolgája, aki bosszuból, amiért Giacobini elbocsátotta, gazdáját az utcán megleste és leszurta. A gyilkost elfogták.

— **Vidéki hirek.** *Érsekujvárott Jakubács* András csizmadiamester e hó 22-én este szivenszurta feleségét, aki néhánypercnyi kinlódás után meghalt. A szerencsétlen asszony holttestét csak másnap reggel találták meg a szomszédok az udvarban. A gyilkost azonnal letartóztatták. — *Bölcskén* tegnapra virradó éjjel *Derecskei* János és *Endrédi* István földmivesek a korcsmában mulatozás közben hajbakaptak, amiből általános verekedés támadt. *Bernáth* Mihály kocsmáros a verekedők közé ment, hogy lecsillapitsa őket, de *Derecskei* dühében hosszupengéjü kését, amelylyel ellenfelét, Endrédit akarta leszurni, *Bernáth*nak irányitotta és szivenszurta. Bernáth ott a helyszinén meghalt. A kocsmai verekedésnek azonkivül több sebesültje is van. *Derecskeit* elfogták a csendőrök.

— **A gyermekgyilkos bárónő.** Egy *hanaui* távirat már jelentette, hogy *Seckendorff* bárónőt, aki gyermekét megölte, a csendőrség letartóztatta és saját fogatán vitte kastélyából a hanaui törvényszék fogházába. Azóta a vizsgálat kideritette a gyilkosság részleteit is. A huszéves bárónő méreggel pusztította el a csecsemőt, akinek atyja egy lovász volt. Még nem biztos, volt-e előzetesen tudomása róla, vagy része a lovásznak a gyilkosság elkövetésében, de annyit ő maga is bevall, hogy nagy összeg pénzt kapott hallgatásáért. Csakhogy ennyivel a lovász nem érte be s amikor többet nem adtak neki, feljelentette gyermekgyilkosságért a bárónőt.

— **Fellázadt toloncok.** Zajos jelenetet rögtönzött ma nyolc tolonc a főkapitányság épületében. A toloncházból szállitották át őket, hogy nevüket a nyilvántartásba bevezessék. A nyolc tolonc között volt egy: *Kohn* Ignác cukrász, aki a fővárosból ki van tiltva. Kohn Ignác észrevétlenül kiszökött társai közül s egy sarokban meghuzódott. Mikor azután azt hitte, hogy minden rendben van, előbujt rejtekhelyéről, azonban vesztére, mert éppen szemben találta magát *Kiss* Arpáddal, a nyilvántartás főnökével, aki felismerte a rovott multu embert és visszavitette a toloncok közé. *Kohn* Ignác, amikor látta, hogy tolonctársai között van, bátorságot kapott és izgatni kezdte a társait:

— Üssük le!

Erre a társai is nagy lármával, fenyegetően támadtak a nyilvántartás vezetőjére, akinek a helyzete veszedelmessé vált. Azonban nem veszitette el a lélekjelenlétét, a legjobban lázongó Kohnt lefogta és átadta egy rendőrnek, aki azután levitette az őrszobára. A többit pedig megfenyegette:

— Aki tovább is fármázik, szintén lemegy az őrszobára!

Ez hatott és a lázongókat sikerült megfékezni.

— **Sápkóros leánykák,** gyengén fejlődő gyermekeknek igen jót tesz a *Krieyner*-féle Tokaji-Kháninavasbor. Kiváló sajátságaiért az országos egészségtanács javaslatára miniszterileg engedélyezve. Kapható Budapesten a Kálvin-téri gyógyszertárban.

— **Bérkocsi-vizsgálat.** A főkapitányság minden évben kétszer megvizsgálja a bérkocsikat, társaskocsikat, hogy azok a közönség igényeinek megfelelnek-e. A tavaszi kocsivizsgálat április 27-én, 28-án, 29-én, 30-án, majd május 2-án és 4-én lesz. A vizsgálatokat naponként délelőtt 9 órakor kezdik meg, mindenkor a Közuti villamos vasut aréna-uti végállomásánál. Április 30-án a Déli vaspálya érkezési oldalán ugyancsak 9 órakor vizsgálják meg a budai bérkocsikat.

— **Öngyilkos gazdász.** *Kassáról* jelentik a *Magyar Távirati Irodá*nak: *Mamm* József, a kassai gazdasági tanintézet hallgatója tegnap este az intézet internátusában öngyilkosságot követett el. Forgópisztolyval baloldali mellébe lőtt és kartársai vértócsában találtak. Az öngyilkos fiatalembert embergyülölet s melankólikus hajlam késztette végzetes tettére.

— **A Zoltán-féle csukamájolaj** tápereje nagy, könnyen emészthető, kellemetlen szaga, ize nincs. Üvegje 2 korona Zoltán gyógyszertárában Budapest, Szabdságtér.

— **Az ugynevezett** ragályos betegségekhez, melyek évenként a téli időszakban mint hivatlan vendégek jelennek meg, tartozik különösen az influenza, amelynek ragályosságát Pfeiffer tanár 1892. egy kis bacillus alakjában mutatta ki. Óvószerül influenza, nátha és meghülés ellen legjobb a Salaphen, mely a fejfájást rögtön megszünteti: az erő gyarapitására különös szolgálatot teljesit pedig a Somatose.

(x) *Használt-e már Stomatint?*

(x) **Fratelli Delsinger** ajánlja kávé-különlegességeit. Budapest, királyi bérpalota, Fiume és Trieszt.

(x) **Gebauer Károly** hazai érckoporsó-gyáros temetkezési intézete VII. Erzsébet-körut 26-ik számu házban van és IV. Kigyó-tér 1. sz. Királyi bérpalota.

Hadd fájjon nekik!

— *Jelenet.* —

(Egy ma érkezett *római* táviratunk jelenti: Vatikáni körökben hire jár, hogy ugy a pápa, mint Rampolla *feltűnő szivélyességgel* fogja fogadni Vilmos német császárt, azért hogy ezzel az egyházellenes franciákat *megleckéztesse.* Ezek után a következőkben képzelem el a fogadtatás egy jelenetét:)

Rampolla: Csak erre, erre

Vilmos: Köszönöm.

Rampolla (*lesegiti a kabátját*): Igy ni. A kabátkát elteszszük a ruhatárba... (*cirógatja a császárt*)... remélem, nem fáztunk meg az uton? Remélem, nem kaptunk egy kis influenzácskát?

Vilmos: Nem.

Rampolla: A sok üléstől nem kaptunk görcsöcskét?

Vilmos: Nem.

Rampolla: Na, akkor minden rendben van. Hát most mit akar, cukros? Kávét, teát, limonádét?

Vilmos: Limonádét.

Rampolla: Meleget? Hideget?

Vilmos: Hideget.

Rampola; Szalmával? Szalma nélkül?

Vilmos: Szalmával.

(*Inas belép.*)

Rampolla: Inas, maga lőduljon innen. A császár urat én magam fogom kiszolgálni. Hadd pukkadjon Páris!

(*Inas el.*)

Vilmos: Mily kitüntetés! Köszönöm.

(*Le akar ülni.*)

Rampolla: Ne oda, ne oda! A másik székbe Az sokkal kényelmesebb!

Vilmos: Óh, köszönöm.

Rampolla: Na és most magam szaladok a limonádéért. Hadd pukadjon Loubet!

(*Kimegy, majd visszatér a limonádéval.*)

Vilmos: Mily figyelem!

Rampolla: Ezt irja meg, fiam, de ne hamar, mert akkor csuklani fog. Aztán le fog feküdni a puha ágyacskába, aludni. Igen?

Vilmos: Igen.

Rampolla: Ha valami kell, csak csöngessen. Én itt alszom a szomszéd szobában...

Vilmos: Mily nagy vendégszeretet! Ön nagyon szerethet engem, kedves Rampolla, hogy igy dédelget!...

Rampolla: Én önt?

Vilmos: Ön engem.

Rampolla: Én önt? Ki nem állhatom! Nem is az én zsánerem! Nem is katholikus! Nem is szeretem.

Vilmos: Hát akkor...

Rampolla: Csak takarózzék jól be. Itt van még egy dunna. Ehhez maga nem ért, ez magasabb politika. Itt a nachkaszlin a cukros viz. Majd adok én a franciáknak! Itt van a...

Vilmos: Még ez is?

Rampolla: Minden, minden! Hadd fájjon nekik!

— o. —

Lóversenyek.

I.

Egy gnómot láttam künn az utcán,
Lába csámpás, sapkája nagy.
Csizmáján sárga bőrgamásni,
Megszólitom: — Ugyan ki vagy?

Szellem vagyok! Mostig aludtam,
De most ujból fölébredek.
Kövess!... Vasárnap megkezdődnek
Az alagi lóversenyek!

II.

Tiz éve, ah! hogy láttalak,
Először, gyönyörü Alag!

Akkor még por volt odakünn,
S rongy deszkafal volt a tribün.

S árkon a lovag nesztorát
Esernyőkkel mi vertük át.

Sőt még azt is megértem én,
Hogy nem ugrott igy sem szegény.

Ma uri pompa, kényelem,
Van odakünn minden helyen.

S a boxban hires steeplerek
Rugdosnak és nyerítenek.

Csodássá varázsoltanak,
Hajdan ütött-kopott Alag.

S mégis szebb voltál énnekem
Hajdan, kopottan, dísztelen.

És visszasírom az időt...
Óh volna csak tiz év előtt!

III.

Lesznek újra jeles tipek,
Lesznek újra finisek,
S a közönség újra játszik
És újra pénzért liheg.

Újra letörik mindenki,
Mi, ti, ők, vagy én, te, ő.
S haza megyünk kirabolva...
O hát ez nem rémitő!

IV.

S ha az ember már letörve
Elmélázgat odakünn,
Olyan szomorú az égbolt,
Olyan szürke a tribün.

Tokió is gebe akkor,
S nincs, aki pénzt kölcsön ad...
... Hajh! Reviczky is megirta:
A világ csak hangulat.

N.

FŐVÁROS

(*) **A belvárosi demokraták és a választások.** A *Belvárosi Szabadelvü Demokrata-Kör* is zászlót bontott az őszi községi választások alkalmából. A győzelem reményével indul a küzdelembe és lelkes felhivásban fordul a polgársághoz, hogy idejekorán szervezkedjék. Felhivásában ezeket mondja:

Legyen vége a gyámságnak és a hagyományos kiskorusságnak. Legyen vége az önkormányzati paródiának. Legyen vége a kéz kezet mos rendszerének. És legyen vége mindenekelőtt annak a méltatlan helyzetnek, melybe az ország szive, a nemzet fővárosa, a saját polgárságának kisszerü viselkedése, önmagát háttérbe szorító félénksége, és mindent elpaktáló szükkeblüsége miatt jutott. A Belvárosi Szabadelvü Demokrata-Kör bizalommal fordul a választó polgársághoz és bizalommal szólitja az ébredésre és a tettek mezejére. Kezében a demokrácia zászlaját lobogtatja s aki e zászló alá esküszik, az már nemasak harcosa, hanem tényezője is annak az átváltozásnak, mely nemcsak a polgári szabadságok összességét jelenti, hanem a polgárság felszabaditását is minden járszalag nyüge alól. Szervezkedésre szólitja fel a választó polgárságot, de nem a személyes érdekek, nem a jogosulatlan ambiciók szolgálatában, hanem a független polgári jogok és az önzetlen kötelességteljesitések kultuszában. Jelszava, hogy: félre minden olyan egyéni és anyagi érdekkel, melyekért sokszor a lelket és az egészséges közszellemet kell áruba bocsátani! Jelszava, hogy: inkább álljon a választó polgár egyedül, a maga független meggyőződésével, mintsem olyan kötelékben, melyben csak üres számmá válik — és mégsem számit semmit. A demokrácia zászlajával kezében, a Belvárosi Szabadelvü Demokrata-Kör elszántan megy a harcba s nem fél a harcnak esélyeitől. Mert aki önzetlenül és csak a közjóért, s csak a mások jogaiért és érdekeiért harcol, annak nincs, mert nem lehet veszteniválója. S mindenki, aki e zászló alatt velünk harcol, győzhetetlen, s aki győzhetetlen, annak végre is győznie kell!

(*) **A villamosvasutak menetsebessége.** Az állóhelyek megszüntetésével kapcsolatban a kereskedelmi miniszter a villanyosvasutak menetsebességét is szabályozni akarja. *Söpkéz* Sándor főfelügyelő elnöklésével ma értekezlet volt, amelyen az összes érdekelt hatóságok s a vallalatok képviselői is résztvettek.

A bizottság a menetsebességet a főutvonalakban tizenhat kilométerben, a mellékutakon a város belterületén husz kilométerben külterületén huszonöt kilométerben állapitották meg. Érdekes vita volt arról, hogyan ellenőrizzék a menetsebességet. *Boda* Dezső rendőrkapitány azt kivánta, hogy négy detektivet bizzanak meg az ellenőrzéssel. Kétszáz-kétszáz méter távolságra majd valami jelet állitanak föl s a detektivek ugy fogják ellenőrizni. Azt különben elismeri, hogy most nincsen panasz a menetsebesség ellen. *Heltai* Ferenc tiltakozott ez ellen a megoldás ellen. Ha ma nincsen panasz, a négy detektiv gondoskodna róla, hogy mindennap legyen panasz, különben megszünik az állásuk. *Hartenstein* Zsigmond, *Hüvös* József és *Jellinek* Henrik is ellenezték a detektivekkel való ellenőrzést. A bizottság fölhivta a vállalatokat, hogy a ma megállapitott menetsebesség alapján állitsák össze a menetrendet s a jövő héten terjeszszék elő.

SZINHÁZ, ZENE

** **Magyar Szinház.** (*Bemutató előadás.*) Vannak szinházi esték, amelyek után nem tudja az ember nevessen-e, vagy bosszankodjék? Ezek közül való volt a mai bemutató-est *Napoleon* cimü operettjével, melynek szövegkönyve *Sziklai* Kornél urat, a komikust, vallja szerzőjéül. Intelligens irói elmétől ki se telhetett volna, hogy kegyeletlen kézzel kiráncigálja dicsőséges sirjából a „nagy császár"-t, hogy operett-figurát faragjon belőle a leghülyébbek fajtájából. Szegény Napoleon! Nem kerülte ki ezt a szomoru sorsot, — a világhistória nevében fejezzük ki iránta részvétünket. Az egész szomoru eset fölött nem lenne érdemes szót vesztegetni, ha a *Napoleon* szövegirója mai szerzői vallomásában nem fenyegetőznék azzal, hogy arra az esetre, ha ez a darabja megbukik, majd — ir másikat. Nos, darabja a leghatározottabban megbukott, még pedig olyan eseményszerü bukással, aminőnek, évekre visszamenőleg, nem emlékszünk párjára. Mindazonáltal nem tartjuk valószinűtlennek, hogy beváltja fenyegetését és csakugyan ir másikat, — de hogy akad-e szinház is, amely aztán előadja, abban kételkedni merünk. Egy ilyen bukás, mint a milyen a *Napoleoné* volt, kegyetlen kötelességet ró a kritikára, de ne legyünk tulkegyetlenek. Fel kell jegyeznünk az egyetlen enyhitő körülményt, amely a mai estén *Sziklai* mellett szól; ez az enyhitő körülmény, hogy — nem ő irta operettje muzsikáját is. Louis *Gannenak* a *Csepürágok* cimü operettjéből szedett ki néhány gyönyörü énekszámot a siralmas szöveghez s ezek közt egy rendkivül dallamos keringőt mint vezérmotivumot alaposan agyon is csépel benne, annyiszor tér rá vissza.

A két főszereppel *Pálmai* Ilka (Giacominetta) és *Ráthonyi* (Napoleon) küzködött jobb ügyhöz méltó hősiességgel. Játszottak még a szerzőn kivül *Szelestey* Elza, *Tollagi*, *Szomori*, *Faragó*, *Mátray*, *Tomcsányi* Rusi, *Jancsó* Valéria, *Rubos*, *Ráskay* és *Giréth*. Az estnek egyetlen kis fénypontja két gyerekleánya volt, aki az előjátékban a gyerek Napoleont és a Giacominettát adta. *Pető* Sárika, a gyerek Napoleon személyesitője, Pálmai Ilkának az unokahuga, akinek ez volt az első szinpadi szárnypróbálgatása. Nem lehetetlen, hogy jövendő generációknak a primadonnája lesz. *Halász* Ilonkának, a gyerek Giacominettának már van szinpadi multja, a *Vigszinház* szinpadán a gyerekszerepek zseniális ábrázolója. (*M—s.*)

** **Gönczy Mór hangversenye.** *Gönczy* Mór tegnap a Royal disztermében hangversenyt adott a Rudolf szobor-alap javára fényes közönség előtt, fényes sikerrel. *Gönczy* Mór Budapesten most lépett először a nyilvánosság elé és bebizonyitotta, — amit a főváros előkelő köreiben, bizalmas szalonjaiban már régóta tudnak — hogy a legkiválóbb zongoraművészek nivóján áll, akivel nemes fölfogás, disztingvált izlés, széleskörü tudás és brilláns technika dolgában kevesen mérkőzhetnek a hangversenyző magyar pianisták közül. Egymaga játszotta le gazdag müsorát, ahol olyan rendkivül nehéz kompozicióik állottak egymás mellett, mint Beethoven Appassionata-szonátája, a Bach-féle átirat, Schumann Carneval-ciklusa, Liszt Tarantellája és Chopin legbravurosabb szerzeményei. Kitartása, fizikai ereje is tulmegy a közönséges mértéken, de még elismerésreméltóbb és meglepőbb az a müvészi lélek, amivel interpretálni, magyarázni tud. Játékából ki lehet érezni a komoly és igazi müvészt, aki mély és ideális szenvedélylyel csüng a müvészeten; akit nem a hiuság, nem a dicsvágy, nem a pénzszomj sarkal, hanem a zenének olyan áhitatos kultusza, mely szinte fél a nyilvánosságtól. Óhajtanunk kell, hogy csodálatos szerénységét győzze le és ezentul többször jelenjen meg a dobogón a legnemesebb müvészi célok szolgálatában. Annyi bizonyos, hogy az idei szezonnak alig volt érdekesebb, értékesebb, sok tekintetben meglepőbb zenei eseménye *Gönczy* Mór tegnapi hangversenyénél.

** **Népszinmüvek felujitása.** A Népszinház igazgatósága több régi, jó népszinmünek feleleventését tervezi a legközelebbi időben s ezek között elsősorban *Szigligetinek* és *Szigeti* Józsefnek egypár régi népszinmüvét adják elő teljesen uj szereposztással és betanulással. Az első előadás lesz Szigeti József *Viola, az alföldi haramia* cimü népszinmüvének előadása vasárnap délután. A darab eredetileg a Nemzeti Szinházban került szinre s annak volt állandó vasárnapi müsordarabja. A Népszinházban 1889. decemberében adták s mostani szereposztása a következő lesz: Viola — Kis Mihály, Violáné — Balázs Olga, Vilma — Batizfalvy Elza, Rétiné — Krecsányi, Ákos — Pázmán, Peti — Kovács Mihály, Ioig — Nyárai, Cifra — Rasko, Mózsi korcsmáros — Solymosi, Cigány — Ujvári, Nyuzó — Horváth Vince, Macskaházi ügyvéd — Szerdahelyi, Liptákné — Izsóné.

** **Mátyas diák vagy a cinkotai nagy itce.** A Magyar Szinház csütörtökön délután az ifjuság számára fölujitja *Balogh* István dalos, táncos népszinmüvét, a *Mátyás diák vagy a cinkotai nagy itcé*-t. A derüs hangu és történeti tárgyu darab szereposztása a következő: Mátyás diák — Hidvéghy Ernő; Kupa kántor — Szilágyi Vilmos; Rebeka — Sziklainé: Zsigmond — Szomori; Katalin — Kornai Berta; Cinkó sáfár — Faragó; Vlad Marci tót diák — Tollagi; Idegen nő — Lubrincz Julia; Gyékény — Iványi; Káka — Giréth; Lőrinc apród — Abelovszky Margit. A rendkivül mérsékelt helyárak mellett megtartandó ifjusági előadásra jegy már váltható.

** **Hubay Jenő Lipcsében.** Lipcséből irják lapunknak: A legutóbbi Gewandhaus-koncerten fényes sikere volt *Hubay* Jenőnek. Kettős minőségben triumfált a Gewandhaus szigoru, kényes izlésü közönségén: mint virtuóz és mint zeneszerző. Saját szerzeményü hegedü-koncertjét adta elő nagy, zajos hatással. Hogy virtuozitása elsőrangu, hogy a hegedünek igazi mestere, hogy játékában brilláns hév egyesül a legmerészebb és legcsiszoltabb technikával: azt a külföldön is éppen ugy elismerik, mint Magyarországon. Ezuttal a virtuóz mellett a zeneszerző mutatta ki elsőrendü kvalitásait; a zeneszerző adta hóditó bizonyságát annak, hogy invenció, tudás, előkelő forma-szépség dolgában a legkiválóbb európai komponistákkal egyenlő szinvonalon áll. Különösen a második és a harmadik tételnek volt elragadó hatása. Ebből a hatásból a magyar zenére esett fény, mert ezekben a tételekben nemes és tiszta *magyar hangulat* dominál. Az illusztris szerző magyar lelke volt az, ami ezekben a tételekben közel férkőzött a komoly német közönség szivéhez és hódolásra kényszeritette még azokat is, akik ujabb időben ellenszenves szemmel néznek mindent, ami Magyarországból jön. Saját szerzeményén kivül két szólószámmal szerepelt *Hubay* Jenő a Gewandhaus müsorán. *Mozart* Larghettóját és *Wieniawszky* két keringőjét játszotta lelkének egész gráciájával és poétikus lendületével. A lipcsei közönség percekig tapsolta ezt a szép és mesteri előadást. *Brahms* nagyszerü F-dur szimfóniája és *Volkmann* Robert II. Richárd-nyitánya közé helyezve: ebben a grandiózus szomszédságban is olyan sikere volt a magyar müvész-komponistának, amilyenre ritkán van eset a Gewandhausban. Hubay-Jenő nejével, Cebrián Róza grófnővel időzött Lipcsében. Az itt lakó magyar müvészek meleg ovációban részesitették Hubay Jenőt, többek közt *Sebald*, az itteni opera hangverseny-mestere és ifjabb *Abrányi* Emil, a kiváló tehetségü fiatal zeneköltő, aki a napokban fejezte be Palágyi *Rabszolgák* cimü tragédiájához irt zenekari illusztrációját.

** **Egyptom.** Szombaton lesz az *Uránia* szinházban *Rath* István ily cimü darabjának első előadása. Az ezeregyéjszaka tündérmeséinek hazáját lehető élethüen mutatja be az Uránia kitünő, uj gépeivel. Üvegtisztaságu mozgóképekben jelennek meg a vásznan e titokzatos ország érdekességei, a nagy piramis megmászása, a matarijei strucctenyészde, kigyóbüvölő mutatványok és nastáncok.

** **A Vigszinházban** holnap, szerdán Gyümölcsoltó Boldogasszony napján két előadás lesz. Délután a *Kéz kezet mos, Herczeg* Ferenc vigjátéka kerül szinre, amely már legközelebb éri meg a 25-dik előadás jubileumát. Este a *Mici hercegnőt*, Feydeau uj bohózatát ismétlik, amelynek népszerüsége nőttön nő.

** **Egy zeneszerző jubileuma.** *Gaal* Ferenc, a jeles zeneköltő a szabadkai városi zenede igazgatója, e hó 21-én tölti be müvészi és zeneköltői pályájának 25. évét. *Gaal* ugyanis 1878. március 21-én lépett, mint VI. osztályu gimnázista, a nyilvánosság elé, mint zongoraművész és zeneszerző s az azóta lefolyt negyedszázad alatt sok értékes zenemüvel gazdagitotta zeneirodalmunkat. A jubileum alkalmából a mester tanitványai és barátai *Schmausz* Endre főispán védnöksége alatt nagyszabásu ünnepélyt rendeznek Szabadkán április 13-án, husvét hétfőjén. *Gaalnak* legutóbbi müvét, a VI. magyar Rhapsodiát nemrégiben adták elő a budapesti zenede hangversenyén, a szerző személyes vezénylete alatt nagy sikerrel. Ez a mü volt Gaalnak 121-k szerzeménye.

** **Az orsz. m. kir. Szinmüvészeti Akadémia** növendékei e hó 29-én tartják a Várszinházban *Csillag* Teréz, *D. Müller* Katalin és *Fodor* Károly tanárok vezetése mellett tánc- és vivógyakorlatokkal egybekötött utolsó vizsgálati előadásaikat. Ez alkalommal szinre kerül a *Gyurkovics leányok* első felvonása és a *Felhivás keringőre* egyfelvonásos vigjáték.

** **Vidéki szinészet.** Dr. *Janovics* Jenő müvészi erőkből álló társulata, mely a szegedi közönség folyton fokozódó szeretete mellett müködik, a V. H. O. Sz. javára fényes szinházi est keretében mutatta be, Donáth karnagy körültekintő vezetése mellett, *Pásztor* Árpád és *Máder* Raoul *Primadonnák* cimü operettjét. A premiére, mely valósággal diszelőadás-számba ment, fényes sikerrel járt. Nagy diadala volt *Székely* Irénnek, aki a fő női szerepben kiváló müvészettel gyarapitotta szegedi sikereit; dalait vég nélkül ismételtették és virágovációban részesitették. *Leövey* Leó Lopták karmester szerepéből kabinetalakitást csinált. Nagy közönséget vonzott Schiller *Örmány és szerelem* cimü darabjának a reprize is. Lady Milfordot *Hetiyey* Aranka játszotta, kinek szereplései a szegedi szinház ünnepi estéi közé tartoznak. Mellette kiváló alakitásokat produkáltak még *Bihari* Ákos és *Fenyéri* Mór.

** **A gyermekszinházban** szerdán a *Hófehérke és a hét törpe* kerül szinre. Ezen az előadáson kivül már csak kétszer nyilnak ki a gyermekszinház kapui. Csütörtökön a budapesti tanitók árvái javára a *Piroska és a farkas*, dr. *Komor* Gyula kedvelt tündérregéje kerül előadásra, amely ½5 órakor kezdődik. Jegyeket már délelőtt lehet váltani.

EGY SZINÉSZ JEGYZETEI.

Két jó cimboráról.

Két isten kegyelméből való, ragyogó tehetségü szinészről szól az ének. Szinészvér, hatalmas szív, érzékeny lélek, szinte megdöbbentő ösztön jellemezte mind a kettőt. Az elősorolt tulajdonságok között az utolsó, az ösztön — furcsán hangozzék bár — szerintem a leghatalmasabb kelléke a szinésznek, hogy igazán nagy müvészszé legyen. Mit ér a széles látkör, a nagy irodalmi müveltség, a sok utazás, nyelvek ismerete, ha nincs meg a mindent megérző, megsejtő instinktus? Mit ér a nagy utazók Párisból hozott sajátos redingotja, az esárpok ezerféle változata, a Londonban elsajátitott gentleman-allürök, ha belül nincs meg a hatalmas szív, melynek klaviaturáján virtuózkézzel játszik az ösztön?

A mi két emberünk nem utazott. Magyarország határát át nem lépték soha. Pesten is csak néha, virágvasárnapkor fordultak meg és fölségesen játszták mindenféle embert, magyart, franciát, angolt, ahogy jött. Talán azért is kellett nekik olyan korán elutazniok abba a nem ismert tartományba, ahonnan nem tér meg utazó.

*

Haday Sándor rendkivül érzékeny szivü idealista, könnyen lelkesülő fiu volt. Drámai szerepeiben, énekében egyaránt szivhez szóló, nemesen egyszerü és közvetlen. Szerette a cimboraságot, a borközi beszélgetést, danolgatást. Hamar elázott és ilyenkor nagyon érzékeny volt. Szinte okot keresett a sirásra.

Egyszer nála voltam vacsorán. Élborozgattunk eleinte vidáman, majd mind érzékenyebb hurokat pengetett Sándor. Éreztem, hogy nemsokára sirni fog valami felett. Kivánosi voltam, hogy mily okot fog találni a sirásra. Akkortájt készült Kolozsvár megjubilálni a magyar szinészet száz esztendejét. Sándor tehát kikapta a sok téma közül a százéves magyar szinészetet.

— Hej pajtás! Nagy dolog ez! Szép dolog!

— Micsoda?

— Hogy százéves a magyar szinészet!

— Bizony elég fiatal gyerek még a mi szinészetünk.

— De erős ám, pajtás ahhoz képest, hogy csak százéves.

És ott már könnybe lábadt nagy kék szeme. Kocintottunk. Mikor letette a poharat, kitört belőle a sirás. A kis felesége — kedves egyszerü polgári asszonyka — nem állhatta meg, hogy mosolyogva meg ne kérdezze:

— Ugyan Sándor, hát mi van ezen sirni való?

— Látod pajtás, — fordul felém komoly nehezreléssel Sándor. — Csak *privát nőt* ne végy feleségül! Mert mit érti ez azt, hogy már *százéves a magyar szinészet!* — És itt ugy megeredtek a könnyei, hogy én — bucsuztam és távoztam

*

Pusztai Béla, a másik, teljes ellentéte volt. Az érzékeny és idealista, ez ragyogó kedélyü, örökké bolondozó és cinikus.

Kedves ötleteinek jellemzéséül álljon itt két apróság.

Egy francia vigjátékban inas-szerepet osztottak rá. Ez bosszantotta.

— Majd csinálok én magamnak szerepet, de nem lesz benne köszönet.

A darab egy jelenetében így szól hozzá a gazdája: — „Jean, koppaszszátok meg a csirkéket, vendégünk lesz ebédre!"

— Igenis — felel Béla és előírás szerint távozik.

Egyszerre azonban — mikor a darab szerint nem is lett volna szabad a szinpadra lépnie — beállít Béla és jelenti:

— Kérem, a csirkéket megkoppasztottuk!

A partnere nem érti a dolgot és megdöbbenve néz rá.

— Jó, jó, hát mit akar itt?

— Csak azt akarom mondani, hogy a parancsnak eleget tettünk. A csirkéket megkoppasztottuk — de elfelejtettük megölni — s most mint az őrültek szaladgálnak az udvaron.

Erre persze szereplők és közönség percekig kacagott és az előadás megakadt.

*

Volt egy öltöztető-szabónk. Öreg ember, száraz, sovány és tüdőbeteg. Ugy hittük, hogy csak hálni jár belé a lélek. Megbetegedett tüdőgyulladásban. Kórházba került. Sokat bolondoztunk vele, ráfogtuk, hogy nem tanult szabó, hanem pék volt. Ez volt a legnagyobb mérge. Bosszantottuk, össze is szidtuk, hát elmentünk a kórházba, hogy utoljára kezet szoritsunk vele. Ott feküdt az öreg — alig lélekzett. Csöndesen közeledtem az ágyhoz. Már azt hittem, hogy halott. Béla vidáman közeledett hozzá:

— Na öreg, mi baj?

— Rosszul vagyok — nyögte az öreg.

— Bizony-bizony — mondja Béla vidám hangon. — Magának már kámpec. Nem soká viszi.

Majd felhuzzuk a nagy hákszijára a fehér fuszekliket és beleteszszük a *drámai dögládába.* (Igy nevezte a koporsót). Én viszem a temetésén a zászlót, amelyre — hogy mindenki tudja, kit temetünk — nehány óriás kiflit fogunk akasztani.

Az öreg csak annyit nyögött — de mosolyogva: „Nem kell hencegni."

És mi történt? Fél évre rá Béla megbetegedett tüdőgyulladásban — hat nap alatt vége volt a ragyogó lelkü vidám fiunak, meghalt. És a felgyógyult tüdőbeteg szabó vitte a szinház fekete zászlóját a temetésén.

*

Ennek az ellentétes két müvésznek volt egy közös tulajdonsága is. Nem is tudom, hogy mondjam ki. Annyira szerettem őket életükben — és ugy tisztelem halóporukat is — hogy alig találok alkalmas kifejezést.

Ugy tartották, hogy: „in vino veritas."

Rippet adtuk Vásárhelyen. Haday játszta Rippet, Pusztai a polgármestert. Tehát Ripp és Darrick. Az ideális, daliás, kalandos vadász, meg a kedélyes, cinikus polgármester. A darabban örök háboruság van a kettő között. Ők azonban a kulisszák mögött vidáman koccintották össze a spriccereket. Volt egy kis cim is az ivásra. Mindegyiknek a kis szőke, aranyhaju lánya (majdnem egyformák voltak) először játszott az este szinpadon. Az egyik a Ripp lányát, a másik a polgármester fiát játszotta. Hadai már a harmadik spriccernél könnyezve mondta, hogy milyen nagy és szép est ez a mai. Megölelte Bélát.

— Szervusz pajtás, édes nászom! Örömapák vagyunk. Nagy, magasztos pillanat az, hogy kis leányaink ma lépnek fel először!

— Szervusz, Sanyi! — mondta a másik. — Primadonna lesz a leányomból, máris falsul énekel és szép lába van. Minden megvan benne.

— Az én kis szőke angyalomból szende lesz! Áldom az Istent, hogy megértem ezt a napot. Tudod mit csinálok a leányom első fellépti dijával, az öt pengővel?

— Na?

— Koszorut veszek és letesszem az aradi vértanuk sirjára — mondta és ragyogott a szeme az igaz elkesedéstől.

— Én, — mondta a másik, — hogy lehütse, én strimpfliket veszek rajta a lányomnak.

Koccintottak. — A második felvonás után alig volt már valami az öt forintokból, de Bélából csak ugy szikrázott az „extempore" és Sándor már könnyzápor között játszott és énekelt. Mi többiek nevettük a két örömapát, akik előadás végére szépen elkészülnek a felléptidijjal. Nem lett abból se koszoru, se strimpfli, csak egy pár ragyogó könnycsepp meg ragyogó tréfa.

Hegedüs Gyula.

MÜVÉSZET

☐ **A király legujabb arcképe.** *Benczur* Gyula a nyáron fogja elkészíteni ambachi nyaralójában a királynak azt az arcképét, melyet a Nemzeti Kaszinó rendelt meg diszterme számára.

☐ **A Nemzeti Szalon Szabadkán.** Szabadkáról táviratozzák: A *Nemzeti Szalon* szabadkai kiállitása ügyében *Schmausz* Endre főispán elnöklete alatt értekezlet volt, amelyen elhatározták, hogy a holnap délben érkező müvészeket küldöttség fogadja és a megnyitás holnap délután 3 órakor lesz. A vendégeket *Biró* polgármester üdvözli, mire *Vészi* József alelnök beszédet mond. A tárlatot a főispán nyitja meg és este a Nemzeti Kaszinóban felolvasó-ülés lesz *Vészi* József és *Kacziány* Ödön felolvasásával, végre banket és táncmulatság zárja be az ünnepélyt. A kiállitás a legnagyobb az eddigi vidéki tárlatok között, száz müvész 250 müvel szerepel. A város ezer koronát szavazott meg a képvásárlásra. A hölgybizottság *Birkás* Gyuláné elnöklete alatt három estélyt rendez a kiállitási helyiségekben. A kiállitás iránt nagy az érdeklődés és a megnyitásra Wlassics Gyula kultuszminisztert is várják.

☐ **Amerikai festő Budapesten.** *Van der Weyden* Harry amerikai festő tegnap délután Budapestre érkezett, hogy a tavaszi nemzetközi tárlat amerikai gyüjteményét rendezze. A müvészt a pályaudvaron Márk Lajos fogadta.

☐ **Tavaszi nemzetközi kiállitás.** A tavaszi nemzetközi kiállitás melynek anyaga már nagyobbára el van rendezve, április elsején nyilik meg a nagyközönség számára. Március 31-én lesz az ünnepélyes vernissage, előtte való napon, 30-án, pedig a sajtó képviselői tekinthetik meg.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A tudományegyetem szabálykönyve.** Kulturális szempontból kiváló jelentőségü az ország első főiskolájának szervezetéről, történetéről s jogairól szóló nagyszabásu munka, amelynek első kötete ma hagyta el a sajtót. *A budapesti magyar királyi tudományegyetem szabálykönyve* a munka cime s az első rész mintegy harmincnyolc ivre terjed. A szabálykönyv dr. *Margitai* Antal tanácsjegyző előadói tervezete, amelyet ma terjesztett be az egyetem rektorához.

A tudományegyetem elsőrendü kulturális munkásságának előfeltételeit egyesiti magában a szabálykönyv. A tanulmányi rendre, az adminisztrációra, a hatáskörökre az egyes szervek jogaira és kötelességeire vonatkozó tételes intézkedéseket, szokásjogokat, törvényeket, ezeknek kelelkezését rendre felöleli a tervezet, amelyet egy törvényjavaslat fog kiegészíteni. Olyan anyagot világit meg ez a munka, amelyben egyedül az eligazodás is eddig csaknem a megoldhatatlan feladatok közé tartozott. Dr. Margitai Antal a nagy részében megközlithetetlen matériát előbb összegyüjtötte, azután világos szisztéma szerint rendezte, majd az egyes részeket a jelen szükséglete szerint kiegészitette s végül merőben uj javaslatokkal megpótolta. Minden tekintetben olyan ez a munka, hogy közoktatásügyünk vezetői bizvást épithetnek e fundamentumra. A szabálykönyv szerzőjénél alaposabban alig ismeri valaki az egyetemmel kapcsolatos kérdéseket. Megbecsülhetetlen a tervezet ama kiválósága is hogy benne akár a laikus is könnyedén eligazodhatik, rendszere a lehető legvilágosabb, utalásai körültekintő gondossággal készültek és stilusa mindvégig magyar, a kuriális mondatüzésnek nyoma sincs e könyvben. A tervezet első része az általános szervezeti intézkedéseket, a második a kormányzati igazgatást s a harmadik a tanügyi igazgatást öleli fel. A munkálat megirását az egyetemi tanácson kivül *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter is támogatta. A munka egyes részei külön-külön a legértékesebb monografiák közé tartoznak, igy többek között a kutlók gondos összeállitása. Az egyetem tisztviselői kérdés rég vajudó ügyének helyes megoldását körvonalazza a mühöz csatolt emlékirat, amely ma kétszeresen aktuális. A rektor, dékán, tanács, szenátorok hatáskörét éles jogi érzékkel és erős judiciummal precizirozza a tervezet, amely a magyar egyetemi oktatás ügyét kiváló hivatottsággal szolgálja. A szabálykönyv erőskezü, tudós kodifikátora méltó jutalmát leli abban, ha az általa megjelölt irányban halad majd a tudományegyetem ügyeinek kivánatos rendezése és szabályozása.

○ **Felolvasás Nagy-Kanizsán.** Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság vasárnap délután a nagykanizsai városház disztermében felolvasást rendezett, amelyen Budapestről *Strausz* Adolf, a hirneves orientalista, *Roboz* Andor, az ismert fordító és *Gerő* Ödön, a jeles publicista tartottak érdekes és nagy tetszéssel fogadott előadásokat. A tágas városház terme tömve volt. A felolvasás után a fővárosi vendégek tiszteletére lakomát rendeztek, amelyen *Grünhut* Henrik és dr. *Neumann* Ede felköszöntője különös hatást keltett.

○ **Villamossági Káté.** Hasznos kis könyvet irt e cimen *Morva* Rezső. A villany-csengő, telefon, villany-világitás és villany-átvitel technikájával foglalkozik. A népszerü modorban irott könyv szerzőjénél Medvén, Győrmegyében kapható.

EGYESÜLETEK

(A Lipótvárosi demokrata-kör) e hó 29-én délután 3 órakor tartja rendes évi közgyülését. A gyülés tárgysorozata a következő: 1. A választmány jelentése a kör lefolyt évi működésének eredményéről. 2. A jövő évi költségvetés előterjesztése. 3. Számvizsgáló-bizottság választása. 4. Elnökválasztás. 5. A választmány megválasztása. 6. Inditványok.

(A Kereskedő Ifjak Társulata közgyülése.) A Kereskedő Ifjak Társulata XXXVII-ik évi rendes közgyülése a tagok nagy érdeklődése mellett folyt le. A közgyülést *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos elnök vezette. Az évi jelentésből kitünik, hogy a társulat vagyona 71.151 korona 37 fillér. A társulat az év folyamán fenntartotta és fejlesztette esti kereskedelmi szaktanfolyamát, baleset ellen biztositotta összes rendes tagjait, segélyezte és elhelyezte az állásnélküli kereskedelmi alkalmazottakat és előmozditotta a kereskedelmi alkalmazottak társadalmi törekvéseit. A közgyülés egyhangulag tiszteletbeli tagjává választotta *Brázay* Kálmán országgyülési képviselőt. A választmány és számvizsgáló-bizottság jelentése után a közgyülés a választmányt és tisztikart felmentette. Ezután a választások történtek meg nagy érdeklődés mellett.

(A Magyar Országos Pincér-Egyesület) ma délután tartotta megnyitását nagy ünnepség keretében Andrássy-uti helyiségeinek. Az ünnepélyen a főváros társadalmi és politikai köreiből számosan jelentek meg, köztük Glück Frigyes, a pincérszakiskola felügyelője, Gundel János, a szállodások és vendéglősök társulatának elnöke, Geléri Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója Stadler Károly, Némai Antal, Petánovits József, Ausländer Károly. Az ünnepély délután négy órakor kezdődött a budai dalárda Himnusz énekével. *Szücs* Lajos egyesületi elnök rövid megnyitója után *Hock* János országgyülési képviselő tartott ünnepi beszédet. *Kalmár* Fábián egyesületi titkár ismertette az egyesület célját. *Gundel* János és *Glück* Frigyes rövid beszéd kiséretében a legmesszebbmenő támogatásukat igérték meg. A budai dalárda Szózatával ért véget a sikerült ünnep. A vendégek azután a helyiséget tekintették meg, majd a fényesen teritett asztalok mellé telepedtek le. A harmadik fogás után *Barabás* Béla szólalt fel. Onérzetre buzditotta a pincéreket; hassanak oda, hogy helyzetük megváltozzék, ezt pedig csak a borraváló eltörlésével és a percentrendszer behozatalával lehet elérni. Ha ez meglesz, ugy a pincérek helyzete nem lesz a nagyközönség szemében — sajnos — oly kicsinylő, mint ma. Percekig tartó taps követte Barabás beszédét. *Némai* Antal, *Ausländer* Károly és *Knappe* János mondottak még beszédet szinte nagy hatással. A vendégek a késő esti órákig maradtak együtt a fehér asztalnál, majd asztalbontás után tánc következett, mely reggelig eltartott.

(A Terézvárosi Kaszinó) ma este tartotta *Pucher* József elnöklete alatt évi közgyülését, melyen a tagok nagy számmal jelentek meg. Dr. *Feleki* Béla titkár előterjesztette a kaszinó évi jelentését, mely beszámolt arról a működésről, melyet a kaszinó a kerület érdekében kifejtett. A jelentéshez *Beck* Géza, dr. *Ödönfi*, dr. *Perl* Soma szólottak, mire a közgyülés azt egyhangulag tudomásul vette és a kaszinó vezetőségének köszönetet szavazott. A közgyülést barátságos lakoma követte. Az első tösztot Radocza János mondta a kaszinótagok buzgó együttműködésére. Stieber Vince apátplébános a kaszinó régi és jövendő dicsőségére emelte poharát. Több felszólalás után Radocza Mendi Istvánra, a kaszinó örökös tiszteletbeli tagjára emelte poharát. Ha megirják, ugymond, a fővárosnak legutóbbi 30—40 esztendőjének történetét, ebben fényes szerep jut Mendi István nevének, ki sokat tett a főváros fejlődéséért.

(A Deák Ferenc jótékonysági egylet) folyó hó 22-én tartotta meg 32-ik rendes közgyülését dr. *Erőss* Zsigmond elnöklése mellett. Az évi jelentés szerint az egyletnek 1370 rendes tagja és 42,693 K. vagyona van. A felmentvény megadása után 50 képviselőtestületi és 12 választmányi tagot választottak.

SPORT

⁂ **Küzdelem a bajnokságért.** A két legjobb magyar egyesület, a Budapesti Torna-Klub és a Ferencvárosi Torna-Klub szerdán délután 4 órakor fog mérkőzni a magyar bajnokságért. Mindkét egyesület az idén veretlen. A mérkőzés a millenáris pályán lesz.

⁂ **Alagi nevezések.** Ma zárultak az alagi megnyitó meeting számos fődversenyére a nevezések, teljesen kielégitő sikerrel. A legtöbb nevezés, 31, a másodiknapi Tavaszi handicapra érkezett. Ebben oly jó lovak is futhatnak, mint Csatt, Cavigot, Tóalmás, Szamóca, stb. Az Anatole akadályversenyre 10 lovat neveztek, köztük van Parapluie.

⁂ **A Lincolnshire.** A sportesztendő első nagy sikversenyét ma futották le az angliai *Lincoln*ban. A Lincolnshire handicap ez idén a rendesnél is jobban érdekel bennünket, mert futott benne egyik legjobb lovunk, *Macdonald* is. Valami nagy reményeket nem füztünk futásához s Macdonald tényleg még helyre se jutott. Vigasztaló azonban az, hogy a sorsban osztoztak vele a mezőny legjobbnak tartott lovai, a favorit *Sceptre*, *Mauvezin* és *Our Lassie* is. A győzelem pedig a német tulajdonból angol kézbe visszakerült *Over Norton*é lett, amely tavaly is csak fej-

hoszszal volt harmadik ebben a versenyben. Most pedig előnyös sulylyal indult. Over Norton odakünn nem tartozott a favoritok közé, de itt nálunk igen sokan fogadták. A részletes eredmény a következő:

Lincolnshire handicap. Dij 24.000 korona. Távolság 1600 méter. Mr. Friesk 6é. p. m. *Over Norton*ja (lov. O. Madden) első, Mr. Brassey Portcrullisa (lov. Miller) második, Mr. Cunliffe Ypsilantija (lov. Dillon) harmadik, Mr. Reid Cliftonhallja (lov. W. Heatley) negyedik azután Sceptre, Mauvezin, Macdonald, Bright, Nabot, Watershed, Pollion, Handicapper, Donovan Rossa, Happupkedium, Grave and Gay, Cottager, Selkirk, Rayleigh, Pom Pom, Ouviassie. — Itélet: Két hoszszal nyerve, három hoszszal harmadik. Fogadások: 100 : 7, 33 : 1, 25 : 1. Helyrefogadások: I. 7 : 2, II. 8 : 1, III. 5 : 1.

Nyilttér.

MERCURBANK

és váltóüzlet részvénytársaság

Budapest, MERCUR-palota

IV., Váci-utca 37.

Alapittatott 1876. évben.

Az ujabban keletkezett hasonló hangzásu cégekkel való összetévesztés elkerülése végett kérjük a fenti cimre ügyelni.

Üzletköre:

Értékpapirok vétele és eladása, mindenkor a hivatalos napi árfolyamon

Tőzsdei megbizások a budapesti vagy külföldi tőzsdéken a legelőnyösebben és legpontosabban teljesittetnek. Eziránti felvilágositásokat bárkinek dijtalanul nyujt a bank vezetősége.

Sorsjegyek eladása részletfizetés ellenében a legelőnyösebb feltételek és legkényelmesebb fizetési módozatok mellett.

Kihuzott sorsjegyek és egyéb kisorsolt értékpapirok legolcsóbb elszámolása, esedékesség előtt is.

Szelvények dijmentes beváltása.

Külföldi pénznemek és ércpénz vétele s eladása, mindenkor a hivatalos napi árfolyamon.

Utalványok és hitellevelek kibocsátása, valamennyi európai és tengerentuli piacra.

Előlegek adása értékpapirokra, mérsékelt kamat mellett.

Igérvények kibocsátása minden huzáshoz.

Biztositások átvétele, sorsjegyek, tőke-elhelyezési értékek, részvények kisorsolásából eredő árfolyamveszteség ellen. Kivánatra küldünk dijtáblázatot. —

Pénzbetétek átvétele folyó-számlára vagy takarékbetéti könyvecskére 3½%-os kamatozás mellett.

Osztálysorsjegyek eladása eredeti árak mellett.

Sorsolások költségmentes megvizsgálása.

L. FRANÇOIS & Co

A közelgő husvéti ünnepek alkalmából bátorkodunk elismert kitünő minőségü **pezsgőborainkat**

Transsylvania & Vin-Brut

szives megizlelésre a legjobban ajánlani.

Louis François & Cie

cs. és kir. udvari szállitók, **BUDAFOK**

Csász. és kir. szab.

Pick testvérek

férfiszabók Budapest, V., Dorottya-u. 12.,

legujabb

angol ruhabérlet

magyar diszruhák műterme.

Vételre keresek

használt ponni-hintót

és ponni-szerszámot (két lóra).

Cim: „**PONNI**“ jeligo a kiadóban.

(Az e rovat alatt közlöttekért sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Sajtópör.** Hirlapi viából kifolyólag a *Mészárosok és Hentesek Lapja* az 1901. évi november 22-én megjelent számában támadást intézett *Steiner* Jakab debreczeni városi állatorvos ellen. Steiner Jakab sajtópört inditott s a budapesti büntető törvényszék előtt a cikkért a felelősséget *Sas* Ármin szerkesztő vállalta el, akit rágalmazás és becsületsértés vétségei miatt vád alá is helyeztek. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék esküdtbirósága *Agorasztó* biró elnöklete alatt. A bizonyitási eljárás befejezte után az esküdtek ugy a rágalmazás, mint a becsületsértés dolgában feltett kérdésre nem-mel feleltek, mire a biróság *fölmentő* itéletet hozott.

§§ **A lelkiismeret.** A budapesti büntetőtörvényszék *Oláh* biró elnöklete alatt ma délelőtt folytatta *Graf* Antal s nejének sikkasztási bünügyében a főtárgyalást. Az elnök a tárgyalás elején bejelentette, hogy tegnap a tárgyalás berekesztése után *Liebermann* Sándor tanu jelentkezett nála a tárgyalóterembe s a kezében tartott 100 koronás bankjegyet átadva, elmondotta, hogy a pénzt a tárgyalás megkezdése előtt adta neki *Graf* Antal vádlott, hogy bünügyében hamis tanuvallomást tegyen. — Az esetről a törvényszék dr. *Keserü* Lajos alügyész inditványára jegyzőkönyvet vett fel, amelynek alapján most Graf ellen hamis tanuzásra való felbujtás miatt a bünvádi eljárást meginditják. A törvényszék Grafot *négyhavi*, feleségét pedig *kéthavi fogházra* itélte sikkasztás vétségéért. Nyomban letartóztatták Grafot a hamis tanuzásra való felbujtás miatt.

TÁVIRATOK

A német császár Kopenhágában.

Berlin, március 24. Kopenhágából táviratozzák a *Berliner Tageblatt*nak: Alaptalan az angol sajtónak az az aggodalma, hogy Kopenhágában Vilmos császár látogatása alkalmával németellenes tüntetésekre készülnek. Az természetes, hogy a főváros lakossága lázas érdeklődéssel várja a császárlátogatás napját, de még attól sem kell félni, hogy tapintatlanságot fog valaki elkövetni. Igaz, hogy egy fakeritésen ezt a felirást találták: *Halál a zsarnok Vilmos császárra!* Ez azonban gyerekes csiny és nem is meglepő, mert császárlátogatások idején sürün fogyasztják a krétát efféle fenyegető felirásokra. A hatóság egyáltalán semmit sem ad ezekre, de arra az ijesztgetésre sem, hogy Kopenhágában anarchista-forradalom fog kitörni.

Rosebery a felsőházban.

London, március 24. A felsőházban lord Rosebery a következő határozati javaslatot nyujtja be:

A ház kifejezi helyeslését egy uj nemzeti védelmi tanács alakitásához és egyuttal azt a reményét fejezi ki, hogy az elsősorban a nemzeti tegyverkezés szabályozására és a birodalom katonai, tengerészeti és pénzügyi viszonyaira fogja figyelmét forditani.

Kiemeli a szónok ily tanács szükségét, mert az előbbi védelmi bizottság nem tudta összeegyeztetni a hadügyi és tengerészeti minisztériumok különböző követeléseit és nem követett következetes politikát. Kifogásolja a kormány hadügyi politikáját, mert Brodrick terve figyelmen kivül hagyja a tengerészetet. Angliának nem lehet ugyanegy időben nagy hadserege és nagy tengerészete. Feltétlenül szükséges, hogy a hadsereg létszámát csökkentsék. Rosebery utal Methuen lord beszédére, aki egy kis, de harcképes hadsereget követelt nagy defenziv tartalékkal. Ez a tartalék a nemzet. Roseberynek az a meggyőződése, hogy a kormány az általános védkötelezettség nélkül meg fogja kapni mindazt a legénységet, melyre Angliának a külföldi támadás minden eshetőségével szemben szüksége van. Azt hiszi, hogy a kormány, mely az országot fel fogja hivni szent kötelességének teljesitésére, oly választ fog kapni, mely a mostani küzdelmet bámulatba ejti és lehetővé teszi neki, hogy Anglia védelmét a legszilárdabb alapra helyezze. Jobb volna elegendő katonai erőt tartani Indiában, mert Oroszországgal való háboru esetén nehéz lesz 120.000 embert Indiába szállitani, főleg, mert Anglia ez esetben Franciaországgal is háboruban állana és csapatszállitói hajói, hogy kikerüljék a francia flottát, a Fokföldet lennének kénytelenek megkerülni. Lord *Selborne*, az admiralitás első lordja, India védelmével foglalkozik és nevetségesnek tünteti fel Rosebery álláspontját. Az erősitések, amelyeket háboru esetén Indiába kellene küldeni, főleg tartalékosokból állanának és ily csapat olcsóbb volna, mintha béke idején szaporitanák Indiában a haderőt.

Hasse válasza.

Köln, március 24. *Hasse* birodalmigyülési képviselő a *Rheinisch-Westfälische Zeitung* mai számában válaszol a birodalmi kancellár Magyarországról szóló legutóbbi beszédére. A nyilatkozat azzal végződik, hogy gróf Bülow tulzott loyalitásból huszéves aktákkal hozakodott elő.

A kongregációk.

Páris, március 24. A *kamara* megkezdte a *prédikáló kongregációk* engedély-kérvényeire vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. *Plichon* védelmébe veszi ezeket a kongregációkat és kifejti, hogy a francia kogregációk eltünése a Keleten s a legtávolabbi Keleten a francia befolyásnak ártalmára volna. A szónok azt mondja, hogy Franciaországnak nem szabad lemondania a Keleten élő keresztények védnökségéről különösen nem abban a pillanatban, amikor egy másik hatalmasság törekszik arra.

Rabier előadó azt válaszolja, hogy a prédikáló kongregációk nem tesznek szolgálatot és egyedül a világi társadalom leigázására és a köztársaság aláaknázására törekszenek. *Combes* miniszterelnök kijelenti, hogy a hitszónoklatokat a konkordátum fenntartja az erre rendelt papoknak. A prédikáló kongregációk keresztes-hadjáratot viselnek a köztársasági haladás ellen. A kamara meg fogja mutatni, hogy ezt nem szándékozik eltürni. Nem tartja megengedhetőnek, hogy a konkordátum által a hitszónoklatokra rendelt papság mellett a papok egy második kategóriáját alakitsák meg. Egyetlen kormány sem adta meg az autorizációt a prédikáló kongregációknak. Melyik köztársasági miniszter meri ezt megtenni? Az a feladat, amelyre a kormány vállalkozott, a legtövisesebb egy évszázad óta. Minden gyengeség husz évvel való visszaesést jelentene. A kormány nem fog ily gyengeségnek helyet adni. Mondja meg a kamara, vajjon azt akarja-e? (Tetszés balról) Több szónok beszéde után következett a szavazás.

Az inditványt, hogy a vita folytatását holnapra halaszszák, 297 szavazattal 253 ellenében elvetették és a vitát berekesztették. Több szónok megokolja szavazatát. *Leygues* Georges kijelenti, hogy a részletes vitába való bocsátkozás mellett fog szavazni, amit a kormány ellenez. *Leygues* emlékeztet arra a szerepre, amelyet a kongregációk az örményországi mészárlásoknál vittek és azt mondja, hogy a kamara nem hagyhatja cserben azokat, akik ott lenn a humanizmusért harcoltak. A kamara a részletes vitába való bocsátkozást *304 szavazattal 246 ellenében elveti*, mire az ülést berekesztették.

A leszavazott André.

Páris, március 24. A szenátus elfogadta a hadügyi költségvetést és *André* hadügyminiszter ellenvetései dacára 215 szavazattal 57 ellenében elhatározta a bizottság által a tüzérségre vonatkozó fejezetben *végzett törlések fenntartását.*

Földrengés Angliában.

London, március 24 Ma délután Közép-Anglia különböző helyein földrázkódást észleltek. Leekben (Staffordshire), ahol két földlökést éreztek, a lakosság kiszaladt a házakból az utcára. Alfretonban (Derbyshire) szintén éreztek földrengést. Ekközben néhány házban eltörtek a házi eszközök. Kémények is dőltek be. Ashburneban (Derby grófság) egy erős földlökés ledöntött egy kéményt, de a kár seholsem jelentékeny.

A balkáni zavargások.

Köln, március 24. A *Kölnische Zeitung*, nyilván sugalmazásra, feltünő éles hangon támadja a *bolgár kormányt*, amely vagy gyöngeségből, vagy vetkes könnyelmüségből türi az ötven kisebb-nagyobb macedon banda garázdálkodását s azt, hogy a bolgár fejedelemség területéről e bandák folyvást támogatást kapnak. Lehetetlen, hogy a bolgár kormány figyelmét kikerülték volna azok a forradalmi iratok, amelyekkel Macedóniát elárasztják. A *Kölnische Zeitung* szerint *Auguinier* francia századosnak, a szófiai vezérkar tagjának ott-tartózkodása nagyon gyanus.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 24. Az *Unionbank* közgyülése elhatározta, hogy a 645.340 koronát tévő tiszta nyereségből 7%-os osztalékot, vagyis részvényenként 14 koronát fizessenek a részvényeseknek.

New-York, március 24. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 10.15 (10.05). Márciusra 9.93 (9.83). Juniusra 9.76 (9.74). New-Orleansban helyben 9.$^{13}/_{16}$ (9.$^{3}/_{4}$). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphiában 8.15 (8.15). Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsir:* Western steam 10.50 (10.50). Rohe és Brothers 10.55 (10.65). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Márciusra 57.— (57.—). — Májusra 49.$^{3}/_{4}$ (50.$^{3}/_{8}$). — Juliusra 48.$^{3}/_{4}$ (49.$^{7}/_{8}$). — *Buza* irányzata gyenge. — Piros őszi helyben. 78.$^{5}/_{8}$ (79.$^{1}/_{4}$). — Márc.-ra 80.$^{5}/_{8}$ (81.$^{1}/_{2}$). — Májusra 77.$^{1}/_{8}$ (77.$^{3}/_{4}$) — Juliusra 75.$^{1}/_{2}$ (75.$^{3}/_{4}$). — Szept.-re 73.$^{3}/_{4}$ (73.$^{7}/_{8}$). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.$^{1}/_{2}$ (1.$^{1}/_{2}$). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.$^{1}/_{2}$ (5.$^{1}/_{2}$). — Márciusra 4.10 (4.15). Juniusra 4.30 (4.35). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3 —— 3.10 (3.——3.10). *Cukor:* 3.$^{3}/_{16}$ (3.$^{3}/_{4}$). *Ón:* 28.——29.50 (28.25—29.75). — *Réz:* 14.75—15.— (14.75—15.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 24. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. — Máj.-ra 72.— (72.$^{3}/_{4}$). — Juliusra 69.$^{3}/_{4}$ (69.$^{7}/_{8}$). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Márc.-ra 41.$^{3}/_{8}$ (42.—). — *Zsir:* Márc.-ra —.— (—.—). Máj.-ra 10.— (10.12). — *Szalonna* short clear 10.43 (10.43) — *Sertéshus:* Májusra 17.80 (18.02). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Csillagok kerengnek...

Csillagok kerengnek, üstökösök járnak,
Örök pályája van minden kis sugárnak,
Kettő közel kerül, fényük libben, lobban,
Aztán elvesznek a hangtalan távolban.

Ember ember mellett csillagként elsuhan,
Nem látja sziv soha, hogy a szivben mi van,
Lélek talán rezdül, szem ragyog a szembe...
Ragadd meg!
Már késő!
Eltünt messze, messze...

Dénes Tibor.

Tavaszi férfidivat.

Mintha csupa megelégedett, türelmes és lojális ember irná a divatleveleket! A világért nem kritizálnak, több-kevesebb szinnel regisztrálják az ujdonságokat, de még a legfurább hóbortot sem szólják meg. Pedig éppen nekik kellene az esztetika törvényeit alkalmazniok a divatok változása során s minden reformot az izlés és célszerüség tükrében kellene megvilágitaniok. Mivel pedig ez nem történik, nem is sokat javitanak a divatlevelek és minden szertelen csapongás uralomra juthat. Változtatni kell ezen. A legelső teendő, hogy a magyar iparos ne utánozza minden tévedésében és tévelygésében a külföldi termelést. Miért is tenné ezt? Hiszen a magyar férfidivatnak bizvást lehetnének a magyarországi szabók az irányitói. Van bőséges invenciójuk, megfelelő ügyességük, diskrét izlésük és önálló kritikájuk, — szinte érthetetlen, hogy mégis gyarapszanak a külföldi példák imádói.

Csupán egy futólagos pillantást kell vetnünk a külföldi divat legutóbbi produktumaira s mindjárt kitünik, hogy a divat minden szeszélye nem állja meg a józan izlés kritikáját. Nézzük példának okáért a hirtelen uralomra jutott raglánt. Ez a ruhadarab, jóllehet angolosan bő, még sem kényelmes, tehát nem is célszerü. De nem is szép, tehát esztétikai szempontokat sem szolgál. A vállon végig, fel a gallérig huzódik az ujja s éppen a hónalj körül, ahol a legérzékenyebb az ember, kényelmetlenséget okoz; ezenfelül a mellbőségben ez a kabát szerencsétlen konstrukciója folytán kellemetlenül szük. Mindez anomáliát fokozza aztán, hogy raglánt rendel manapság mindenki s raglánt készitenek mindenféle alaku embernek. Pedig az erősebb testalkathoz nem illik ez a ruhadarab, a kisebb alakon meg valóságos sátáló harangképpen hat. Hasonló izlésbeli tévelygés a tölcsér alaku ujjak szertelen alkalmazása. Az ilyen szabásu ujjaknak van valamelyes létjoguk, de amint az ujjak valósággal a tölcsér formáját utánozzák — különösen felöltőkön tapasztalható ez a kirivó forma, — megint végletbe csap a reform s erősen közeledik az izléstelenséghez.

Hogy efajta szertelenségek ne váljanak a divat uralkodó jelenségeivé, erről a szabóknak kell gondoskodniok. Ha szemlét tartunk a korzón, parancsoló szükséggel jelentkezik e gondoskodás elengedhetetlensége. Gyakran láthatunk példának okáért kövér alaku férfiut világos, nagykockás ruhában, pedig bizonyos, hogy ez a minta a kövért még kövérebbnek tünteti fel. Az illető azért viseli mégis ezt a ruhát, mert a mintát divatosnak mondják. Sokkal helyesebb volna, ha divatos sötét, sávos vagy apró kockás mintát választana a kövérebb testalkatu. Más részről nem volna szabad arról sem megfeledkezni, hogy bár az ugynevezett divatszövetek szinekben és mintákban roppant változatosak, adott esetben mégis gyakran előnyt kell adni az olyan szövetnek, amely ha nem is foglal helyet az uralkodó divat sorában, sokkal szebben, esztétikusabban érvényesül egynémely testalkaton.

Ilyen kritikával válogatva a divat ujdonságai között, kevesebb inzultus éri az izlést és az esztétikát. Igy sokkal helyesebb, ha a raglán helyett rendes alaku, de emellett angolosan bő felöltőt viselünk. Hüvösebb időre különösen ajánlatos a hamuszürke, kismintás, vagy sávos skót bojtos szövetből készült felöltő; ezeknek a fazonja: hosszuságban kissé térden alul érő, nyulánkabb alakra barangszabásu alj, a hát közepén keskeny pánt, a szinhez illő selyembársony gallér, az ujjak csinos hajtókával. A függőleges zsebek harmonikusan illeszkednek e fazonhoz. Bélésnek könnyü szövet vagy selyem ajánlatos. Ugyancsak a divat igen szép ujdonságai a dubleszövetek melyek most leginkább az ugynevezett angol koronázási vöröses csikos, vagy apromintás szinekben jelennek meg. Ezek hasonló formában alkalmazhatók, természetesen bélés nélkül saját gallérral és tulnyomólag rendes zsebekkel készülnek.

Könnyebb felöltőkre igen ajánlatosak a világosabb szinek. Ezek között első helyet foglalnak el az élénk, drap Milton-szövetek. Szépen hatnak az ismert, vegyes szinü, hamvasdrap, és hamvasszürke Wenige-szövetből készült felöltők is. Ezeknek a fazonja azonban merőben elüt az előbbiekétől. Az uralkodó fazon itt: a jóval rövidebb, forgó fazon, a varrások keskeny pántokkal takarva, szabályos tölcséralaku ujjak, saját szövetü gallér, kissé harangformáju alj és rendes zsebek. Közel áll ez a fazon a nyári lóversenyeken látható sportszerü felöltők formájához.

Tavaszi utcai ruhának első helyre tehető a divatos angol vagy skót szövetből készült zsaket. A szövetek itt világosabb kockás, vagy az ugynevezett sottis továbbá az elmosódott sávos szinekben váltakoznak. Készitésük: forgó fazon, szabályos tölcsérujjak, kétoldalt levő roch-lebbentyü, az eleje gyengén kikerekitve. Ez a ruha főleg szabályos alakokon hat szépen.

Az utcai zakó ennél természetesen általánosabb, öltözködésünkben célszerüségénél és kényelmességénél fogva a legfontosabb szerepet játszsza. Rengeteg itt a szövetek változatossága, amelyek közül ismét előtérbe lépnek a kockásak, ezek szebbnél-szebb mintákban láthatók. Kiemelendők a többek közt a fekete alap, középnagyságu szürke kockával; továbbá fekete alap, sötétvörös és zöld kockával; sötétkék alap szintén szines kockával. A bolyhos és élénk skót szövetek itt is első helyet foglalnak el. A fazon itt a legegyszerübb. Legosinosabbnak mondható a kissé testhez álló, csapott vállakkal és forgó fazonnal; de rendes zsebekkel és szabályos tölcsér- vagy rendes ujjakkal ellátott zakó. Az alkalmi ruhák szövetekben és formákban vajmi keveset változtak.

A nadrág még mindig francia szabásu, de alul tisztiformában, a csipőhöz simulva készitik, helyesen. A divat-mellényekben szürke és fekete alap élénkebb kis mintával vagy kockával dominál. Formára a kétsoros és magas fazon foglalja el az első helyet.

Schneller Sándor.

+ A nő tükör előtt. A női nem egy alapos ismerője, aki mint fiu, testvér, unokafivér, vőlegény, férj, atya, nagyapa és nagybácsi tette megfigyeléseit, egy fontos házagot töltött ki a statisztikai tudomány terén. Behető tanulmányozás tárgyává tette ugyanis azt a kétségtelenül nagyfontosságu kérdést, hogy menyi időt tölt a nő a tükör előtt s most abban a szerencsés helyzetben van, hogy e kérdésre kimeritő választ adhat. Tanulmányozása során hatéves korától a hetvenedik életévéig követte a nőt s a következő eredményre jutott: A 6—10 éves leány naponta hét percet tölt a tükör előtt, a 10—15 esztendős növendékleány naponta tiz percig szemléli a tükörben a maga fejlődő szépségét, a 15—20 év körüli hajadon negyedórahosszat gyönyörködik magában naponta, a 20—25 évi lusztrumban huszonkét percre van szüksége a nőknek, a 25-ik évtől a 30-ig évig pedig félórára nő az az idő, amelyet az asszony a tükörnél tölt. Az évek további folyásában már csökkenést mutat e percek száma. A 30—35 tavaszt látott nőnek már 6 percre kevesebb időre van szüksége a tükör előtt, a 35—40 év körüli periódusban 18 percre csokken a kvóta, a 40. s 50. év között 12 percre, az 50. évtől a 60. hét percre. Abban az évtizedben, amelyiyel az aggkor beköszönt, vagyis a 60—70. évben beéri a tisztes matróna azzal, ha csekély hat percet veszteget a tükörnél. Ha összegezzük az eredményt, 349.575 percet kapunk végeredmény gyanánt, ami 5826 órának felel meg, vagyis valamivel több, mint 242 napnak, napját 24 órában számitva. A fontos kérdésre tehát, hogy: mennyi időt tölt az asszony 6 éves korától 70 éves koráig a

REGÉNY

AZ UJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irta: WILKIE COLLINS

(50)

— Grace Roseberry azonnal fölemelkedett, — folytatá Julian, — hogy a ház urnőjét ne várassa magára, és megparancsolta a komornának, hogy vezesse hozzá. Aztán intett neki, hogy menjen előre és az ajtónál megfordult, megszólitott engem. Nem tudom leirni azt a szomtelen kárörömét, ahogy abban a pillanatban előttem állt — csak a szavait adhatom vissza: „Éppen ezt akartam! Nem engedtem volna addig, mig ezt el nem érem! Lady Janet legalább megkimél további fáradságtól; nagyon lekötelezett vele!“ Ezzel intett és betette maga mögött az ajtót. Azóta nem hallottam róla semmit. Ugy hiszem, hogy még ott van és Horace alkalmasint találkozott vele.

— Mi mondanivalója lehet lady Janetnek Horace számára? — kérdé Mercy izgatottan.

— Sejtelmem sincs róla. Amikor az előbb az ebédlőben meglátott, éppen ezen gondolkoztam, mert azt nem hihetem, hogy a két nő közönyös dolgokról tárgyalt volna. Hogy mily hangulatban van most Grace Roseberry, az kétséget sem szenved, hogy már az első öt percben durván megsértette lady Janet-t. Én, megvallom, egészen belezavarodom a dolgokba. Csak azt az egyet látom tisztán, hogy lady Janetnek önhöz küldött cédulája, titkos beszélgetése miss Roseberryvel és Horace meghivása mind láncszemei az események sorozatának és előhirnökei ama legujabb kisértésnek, amelyre önt már figyelmeztettem.

Mercy egy kézmozdulattal hallgatásra intette Juliant. Az ajtó felé tekintett, amely az előszobába vezetett. Valóban lépteket hallott-e. Nem. Csend honolt mindenütt. Még mindig semmi jele, hogy Horace visszatért.

— Oh, — kiáltá. — Mit nem adnék érte, ha tudnám, mi történik odafenn!

— Nemsokára meg fogja tudni, — mondá Julian. — Nem tarthat soká az a bizonytalanság, amelyben most vagyunk.

Julian megfordult, hogy visszatérjen abba a szobába, ahol Mercy találta őt. Ugy gondolta, hogy mint férfi nem tehet jobb szolgálatot Mercynek, mintha zavartalanul magára hagyja őt, hogy előkészüljön a Horace-szal való beszélgetésre. Még mielőtt három lépést kifelé ment, megmondotta neki a leány, mennyire különbözők az ily esetekben a férfinak és a nőnek nézetei. Eszébe se jutott előre megfontolni azt, hogy mit fog mondani Horacenak. Abban a borzasztó tudatban, hogy ama nehéz pillanatban egyedül lesz, minden tekintetről megfeledkezett. Még azzal se törődött, amikor Julian figyelmeztette őt Horace féltékeny bizalmatlankodására, mintha sohasem hallott volna erről.

— Ne hagyjon el, — kiáltá. — Nem tudok itt egyedül várni. Jöjjön vissza — jöjjön vissza!

Azzal önkéntelenül felkelt és Julian után akart menni, ha csakugyan magára hagyná.

Julian arcára a kétség kifejezése ült, amikor visszament és intett a leánynak, hogy foglalja el régi helyét. Magában kérdezte, vajjon ez a nő rátermett-e arra a feladatra, amely elszántságához füződött, ha még arra sem volt elég bátorsága, hogy egyedül várja be egy szobában az eseményeket? De Juliannak még meg kellett győződnie arról, hogy a nő bátorsága az őt fenyegető veszély nagyságával fokozódik. Követeljük egy asszonytól, hogy menjen át egy réten egészen ártalmatlan, legelő barmok közt, tiz esetben bizonyára kilenczer kétséges, vajjon megteszi-e, de ha felszólitanók, hogy egy égő hajón lélekjelenlétével és bátorságával járjon elől a jó példával utitársai megnyugtatása végett, tiz esetben kilenczer valószinü, hogy meg fog felelni e felszólitásnak.

Mercy ujra nyugodt lett, mihelyt Julian leült melléje.

— Erősnek érzi magát? — kérdé Julian.

— Teljesen — válaszolt Mercy — amig ön mellettem van.

Elhallgattak; némán ültek egymás mellett az ajtó felé nézve, amelyen át Horacenak ide jönnie kellett.

Rövid szünet után a kertből hallatszó nesz vonta magára figyelmüket. Világosan hallani lehetett, hogy egy kocsi közeledett a házhoz.

A kocsi megállt, valaki meghuzta a csengetyüt, majd kinyitotta az ajtót. Látogató jött? Semmi kérdő hang nem hallatszott. Csak a szolga léptei hallatszottak az előcsarnokban. Aztán sokáig megint csend lett megint; a kocsi megállt az ajtó előtt. Ugy tünt fel, mintha valaki érkezett volna, vagy valakiért jött a kocsi.

Aztán megint hallani lehetett, hogy a szolga visszatért az ajtóhoz. Julian és Mercy megint hallgatóztak. Most is ugyanazok a léptek. Az ajtót becsukták; a szolga harmadszor is keresztülment az előcsarnokon; a kocsi elrobogott. A hang után itélve senkisem érkezett, de nem is hagyta el senki a házat.

Julian Mercyre tekintett.

— Ert ön valamit mindebből?

Mercy némán rázta a fejét.

— Ha valaki elment a kocsin, — folytatá Julian, — semmi esetre sem lehetett az férfi; különben hallottuk volna az előcsarnokból.

Julian e végső következtetése a vélt látogató zajtalan eltávozása után Mercyben rögtön gyanut keltett.

— Menjen és tudakozódjék, — mondá izgatottan.

Julian elhagyta a szobát és nemsokára ujra megjelent a komoly aggodalom kifejezésével arcán és tartásában.

(Folytatása következik.)

tükör előtt? — meglehetős precizitással három szóban válaszolhatunk: kerek nyolc hónapot.

*

+ **Néger csecsemők színe.** Sokan foglalkoztak már avval a kérdéssel, hogy milyen színe van a néger csecsemőnek, a nélkül, hogy az igazságot felderítették volna. Egy német orvosnak sikerült most ebben a kérdésben a teljes igazságot felderíteni. Ez az orvos hosszu ideig tartózkodott az Egyenlitő tájékán és alkalma volt a bennszülötteknél bábai teendőket végezni. Ebbeli tapasztalatait a következőkben foglalja össze: Az Egyenlitő vidékén az ujszülött éppen olyan szinü, mint bármelyik európai csecsemő, csak két három nap mulva kezd barnulni. Néhány nap mulva azonban sötét gesztenyeszinü lesz s igy marad két-három hónapos koráig. Csak ezután feketedik meg teljesen.

*

+ **Óriás lokomotiv.** Amerikában olyan lokomotivot épitettek, amelynek magassága hat méter, hosszusága hengerrel együtt huszonnégy méter és sulya száznegyvenötezerhatszáz kilogramm. Kürtőjének magassága csak egy méter. Ezt a lokomotiv-óriást, amely ötszáz waggont képes vontatni, gabonaszállitásra fogják használni. Az egész vonat hoszsza közel három kilométer.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután Lánczy Leó elnöklete alatt teljes ülést tartott. Az elnöki közlések során *Lánczy* Leó bejelentette, hogy *Kozilek* János kamarai tag, aki hosszu időn keresztül buzgó tagja volt a testületnek, meghalt, helyébe *Germann* Gyula lép.

Jelentette továbbá, hogy a külforgalmi statisztikáról a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat egyes intézkedései ellen észrevételek merülvén föl a kereskedői körökben, az elnökség értekezletet hivott össze s a tanácskozásai során fölmerült javaslatokat fölküldte a kereskedelmi miniszterhez. — Jelenti továbbá az elnök, hogy a lapok közlései szerint mezőgazdasági körökből oly irányu akció indult meg, hogy a kormány az ország költségén a kereskedelem kiszoritását célzó intézményeket létesitsen. Az elnökség fölkérte a kereskedelmi miniszternek, hogy az esetben, ha hozzá a jelzett irányban pozitiv kérelmek intéztetnének, adjon alkalmat a kamarának, hogy azokhoz a kereskedelem szempontjából hozzászólhasson. Közli az elnök, hogy miután a kormány az Ausztriával való kiegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat az országgyülés elé terjesztette, az elnökség összehivta a kamara közös bizottságát annak megbeszélése végett, hogy a javaslatra nézve a kamara mmő álláspontot foglaljon el. Az értekezlet egyhangulag abban állapodott meg, hogy miután a kamara a vámtariffára nézve már kifejtette a maga álláspontját, a most meginditandó akció sulypontja a kereskedő- és iparoskörök ama kivánságainak megállapitására volna fektetendő, amelyek a kötendő kereskedelmi szerződések iránti tárgyalásoknál érvényesitendők volnának. Az erre vonatkozó munkálatok már folyamatban vannak. — Valamennyi bejelentést a kamara tudomásul vette.

Még a napirend előtt az elnök meleg szavakban üdvözölte *Guttmann* Ádám kamarai tagot, királyi kitüntetése alkalmából.

Tóvárosi *Fischer* Ignác rámutat arra a visszás állapotra, hogy ha valamely fél ellen végrehajtást rendel el a biróság, az adófelügyelőség tüstént, mihelyt értesül róla, aránylag csekély adóhátrálékért eladatja a végrehajtást szenvedő fél egész raktárát potom áron, ugy hogy a hitelezők követelései már nem találnak kielégitésre. Inditványozza, irjanak föl ez ellen a pénzügyminiszterhez. A teljes ülés az inditványt az osztályokhoz utasitotta.

Madary Gábor kérdést intéz az elnökséghez, van-e tudomása arról, hogy Kossuth Lajos halála napján itt az iparosztály gyülésezett, tanácskozott, de a kamarán gyászlobogó se lengett. Ezt a köteles kegyelettel nem tartja összeférhetőnek.

Lánczy Leó kijelenti, hogy van tudomása a megtartott gyülésről, de ebben semmi kegyeletsértést nem lát, a kamarát külömben éppen nem érheti vád, hogy Kossuth emléke iránt mindenkor ki ne fejezte volna hazafiui kegyeletét. Az elnökségtől minden kegyeletsértő szándék távol állott. A zászlót ki fogják majd tüzni.

Várady Dávid azt inditványozza, hogy a kamara festesse meg Kossuth Lajos arcképét s függeszsze föl az ülésteremben. *Lánczy* Leó válaszában kifejti, hogy a kamarának föladata közgazdasági kérdésekkel foglalkozni és nem politizálni. Ettől mindenkor lehetőleg távol is tartotta magát. Kéri, hogy továbbra is csak közgazdasági kérdésekkel foglalkozzék.

Boross Samu az inditványt oda módositja, hogy a gyülésterem egyik sarkába *Kossuth* Lajos, a másik sarkába *Széchenyi* István mellszobrát helyezzék.

Fuchs Soma fölszólalása után *Várady* végre is — nem akarván a kérdés fölött szavazást provokálni — inditványát egyelőre visszavonta s példáját követte *Boross* Soma is.

A városi vámról alkotott szabályrendelet dolgában készitett véleményes jelentést, amelyet már közöltünk, fölterjesztik a kereskedelmi miniszterhez.

Az osztrák-magyar vámterület autonom vámtariffájáról szóló törvényjavaslat 18. cikke, amely szerint a felek számára eddig kamatmentesen hitelesitett vámés mellékilletékek ezentul csak a két állam pénzügyminiszterei által megállapitandó kamat lefizetése mellett lesznek hat hónapig hitelezhetők, aggályokat keltett hazai kereskedő- és gyáriparos-köreinkben, amiért is a kamara elnöksége az érdekelt szakmák képviselőit értekezletre hivta össze. Az értekezlet megállapitotta, hogy a kamatmentes vámhitel eleddig célszerűnek bizonyult, s ezért javasolja, hogy a kamara a jelenleg érvényben levő rendelkezések fenntartása érdekében intézzen fölterjesztést a kormányhoz. Elfogadták.

Schwarz Lajos kamarai tag a kereskedelmi osztály ülésén szóba hozta a kereskedelmi miniszternek azt a tervét, hogy a kir. zálogházzal kapcsolatosan létesitendő árverési csarnokban a zálogházból ki nem váltott tárgyakon kivül képző- és iparművészeti tárgyak is lesznek árverésre bocsátandók. A kereskedelmi osztály, tekintettel arra, hogy müipari cikkeknél nehéz biztos határt vonni a művészi értékkel biró és azt nélkülöző tárgyak közt, tekintettel továbbá arra, hogy művészi becsesel biró iparcikkeket asztalosok, bőriparosok, ékszerészek, butor-, porcellán-, szőnyeg- stb. általán müipari kereskedők is hoznak forgalomba, ajánlja, hogy a kamara intézzen megokolt fölterjesztést a kereskedelmi miniszterhez, kérve, hogy az ily árverések a zálogházban visszamaradt tárgyakon kivül csakis képzőművészeti tárgyakra szoritkozzanak. A teljes ülés egyhangulag elfogadta *Schwarz* Lajos, illetve a kereskedelmi osztály javaslatát.

Végül több kisebb jelentőségű tárgyat intéztek el.

Az Országos Iparegyesület ipartestületi szakosztálya legutóbbi, *Molnár* Mihály szakosztályi alelnök elnöklete alatt tartott ülésén tárgyalta a budapesti kávésipartársulat beadványát, amely az ipartörvény reviziójánál a kávésipar szempontjából figyelembe veendő kivánalmakat tartalmazza. Az ipartársulat beadványát *Kemény* Géza, a társulat titkára ismertette, *Gelléri* Mór javaslatát pedig dr. *Soltész* Adolf terjesztette elő. A szakosztály vita nélkül elfogadta *Gelléri* előadói javaslatát, amely a következőképpen szól: Mondja ki a szakosztály, hogy a) helyesli azt az elvet, hogy a kávésipar jövőre is az engedélyhez kötött iparok közé soroltassék; b) hogy az engegély csak nagykoru és magyar honos, erkölcsileg teljesen kilogástalan egyéneknek adassék; c) hogy a kávésiparosok kötelező társulatba s ha lehet hatósági jogokkal felruházott testületekbe szorittassanak; d) ehhez képest hogy minden kávés az ipartársulat, vagy testület tagjává lenni kötelezteessék s hogy a társulat, illetve szaktestület véleménye az iparigazolványok kiadására és minden ez ipart érdeklő ügyben kikéressék; e) végre, hogy a fővárosban és egyes nagyobb vidéki városokban a kávéházak száma erkölcsi, társadalmi, ipari és konkurrencionális okoknál fogva korlátoltassék és ez a jog a helyi törvényhatósági szabályrendeletben szabályoztassék.

Az iparegyesületnek emez állásfoglalásáért az ipartársulat nevében *Némai* Antal elnök mondott köszönetet. Az egyesület által évenkint kiadni szokott ezüst- és bronzéremmel való kitüntetésre a szakosztály *Seemann* Károly kávést, *Krausz* Gyula ékszerészt, *Marx és Mérei* müszerészeket és *a budapesti szabóiparosok termelő- és hitelszövetkezetét* ajánlja. Ezzel az ülés véget ért.

Déligyümölcs-aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 18000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: *Narancs:* 160-as 6.50 koronától 8.— koronáig, 200-as 5.50 koronától 7.— koronáig, 300-as 7.— koronától 9.— koronáig, 360-as 6.— K.-tól 8.— koronáig. Vérpiros narancs: 9.— koronától 12.— koronáig. *Citrom:* 300-as 4.50 koronától 7.— koronáig, 360-as 5.— koronától 7.— koronáig. *Mandarin:* 80-as —.— koronától —.— koronáig, 100-as —.— koronától —.— koronáig. A legközelebbi aukció kedden, március 31-én lesz, mely alkalommal 11.000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Borjuvásár. 1903. évi március hó 24-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 749 drb, leölt borju 12 db, bécsi borju —— db, — db., növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány 188 darab. — Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 75—84 f.-ig, kivételes 86 f., II. rendü élő borjukért 62—74 f.-ig, 1 különkint, leölt borju I. r. 86—92 f.-ig, II. r. — f.-től —— f.-ig, kivét. f. különkint, levonás nélkül. Rugott borjukért ——— f.-ig. Növendékmarha 49 f.-tól 51 f.-ig, I. r. ——— f.-ig, középminőségü ——— f.-ig, alárendelt ——— f.-ig, 1 különkint. Bárány élő ——— k., leölt bárány 10——12— K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Irányzat változatlanul lanyha, az árak 2—3 fillérrel javultak.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Március 24-én. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül ——— darab, II. rendü 280—350 kilogrammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldó — darab, malac — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 250—300 kilogrammig — darab, süldó — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 266 darab. Előző napi maradvány — darab, összesen 266 darab. Eladatott 233 db. Maradvány 33 db. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 112—116 fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 112—116 fillérig, selejtezett ——— fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 118—121 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 115—121 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 106—115 fillérig, süldő ——— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül ——— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig ——— fillérig, süldő ——— fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig. Árak minden levonás nélküll, kilogrammonként, élősulyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 11.310 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 5137 darab fiatal sertést, 2562 darab magyar hizott sertést és 2211 darab nehéz sertést. Összesen 9910 darabot. Jegyzések: klgr.-kint élősulyban (a fogyasztási adót nem számitva): elsőrendü sertés 126—128 fillér, kivételesen 130 fillér, közép minőségü 118—124 fillér, könnyü sertés 110—116 fillér, fiatal sertés —— fillér, süldő 76—98 fillér.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, március 24.

Ma mérsékelt volt a kinálat, melylyel szemben malmaink kissé jobb érdeklődést mutattak; a forgalom mindazonáltal kicsiny volt és a forgalomba került 14.000 métermázsa buza teljesen változatlan árakon kelt el. Tengeri iránt élénkebb a kereslet, a többi cikkek változatlanok.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81·5 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 22½ f., 100 mm. 82 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 81·5 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 80·5 k. 8 K. 20 f., 250 mm. 80 k. 8 K. 05 f. felső.

Fejérmegyei: 300 mm. 78·5 k. 7 K. 65 f., 600 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 80·5 k. 8 K. 12½ f., 300 mm. 79·5 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 79·5 k. 7 K. 85 fillér.

Hartai: 1100 mm. 80·5 k. 8 K. 05 f.

Tolnai: 1800 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 1475 mm. 73 k. 7 K. 25 f.

Ádai: 1350 mm. 76·7 k. 7 K. 85 f., kocsikra rakva.

Szent-Tamási: 950 mm. 77·7 k. 7 K. 95 f.

Szivácsi: 1000 mm. 76 k. 7 K. 77½ f.

Becskereki: 3000 mm. 78 k. 7 K. 65 f.

Bajai: 2200 mm. 70 k. 7 K. 27½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 400 mm. 6 K. 85 f., három hónapra, 500 mm. 6 K. 70 f., paritásra.

Árpa: 150 mm. 5 K. 90 f., 100 mm. 5 K. 80 f., malomba szállitva.

Zab: 100 mm. 6 K. 37½ f., 100 mm. 6 K. 25 f.

Repce: 1000 mm. 10 K. 40 f., paritásra.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kilós	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	sj	76	7.60	7.65	80	7.85	7.95
•	•	77	7.75	7.75	81	7.85	8.10
•	•	78	7.80	7.85	82	8.05	8.20
•	•	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	•	76	7.40	7.55	80	7.70	7.85
•	•	77	7.50	7.60	81	7.80	7.95
•	•	78	7.65	7.75	82	7.90	8.05
•	•	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Pestvidéki	•	76	7.40	7.55	80	7.70	7.80
•	•	77	7.50	7.65	81	7.85	8.—
•	•	78	7.65	7.75	82	7.95	8.10
•	•	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bánsági	•	76	7.55	7.60	80	7.70	7.90
•	•	77	7.60	7.65	81	—.—	—.—
•	•	78	7.60	7.75	82	—.—	—.—
•	•	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bécsi	•	76	7.40	7.70	80	—.—	—.—
•	•	77	7.55	7.90	81	—.—	—.—
•	•	78	7.80	7.95	82	—.—	—.—
•	•	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kilós	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	sj	elsőrendü	70—72	6.75	6.85
•	•	másodrendü	—	6.65	6.75
Árpa	•	takarmány	60—62	5.90	6.10
•	•	égetni való	62—64	5.70	5.80
•	•	sörfőzésre való	64—66	6.40	6.50
Zab	•	—	39—42	6.20	6.35
Tengeri	•	bánsági	—	6.25	6.40
•	•	másmelü	—	—.—	—.—
Repce	sj	káposztás	—	10.50	10.60
•	•	bánsági	—	0.—	0.—
Köles	•	—	—	5.75	6.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1903.	7.48—7.46—7.47—7.46
Májusi buza 1903.	7.41—7.38.
Októberi buza 1903.	7.47—7.48—7.44
Áprilisi rozs 1903.	6.64—6.63—6.62
Áprilisi zab 1903.	6.05
Májusi tengeri 1903.	6.21—6.18—6.17
Juliusi tengeri 1903.	6.25—6.23
Augusztusi repce 1903.	—.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1903.	7.45—7.46
Májusi buza 1903.	7.36—7.37
Októberi buza 1903.	7.41—7.42
Áprilisi rozs 1903.	6.61—6.62
Áprilisi zab 1903.	6.03—6.05
Májusi tengeri 1903.	6.17—6.18
Juliusi tengeri 1903.	6.22—6.23
Repce augusztusra 1903.	—.——.—

Délután fél 5 órakor záró:

Áprilisi buza 1903.	7.44—7.45
Májusi buza 1903.	7.41—7.42
Októberi buza 1903.	7.36—7.37
Áprilisi rozs 1903.	6.58—6.59
Áprilisi zab 1903.	6.02—6.03

Májusi tengeri 1903. . . . . . 6.17— 6.18
Juliusi tengeri 1903. . . . . . 6.22— 6.23
Augusztusi repce 1903. . . . . —.——.——

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde, mint napok óta, üzlettelenül folyt le és ennek következtében az árfolyamok csökkentek, zárlatielé azonban külföldi jegyzésekre az értékek csekély ingadozások után ismét javultak. Az általános irány tartott maradt.

Valuta és ércáru némileg olcsóbbodott.

Az ultimo prolongáczió gyors, sima és némileg drágább elintézést nyert.

Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 691.25—691.75. Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 693.50—694.— Rimamurányi vasmü részvény 486—487 korona.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 691.——689.50—690.25. Magyar Hitelrészvény 751.——749.75—750. Osztrák-magyar Államvasut részvény 693.25—692.25—693.—. Déli vasut 49.—. Rimamurányi vasmü részvény 486.50—485.50. Magyar Leszámitoló-bank 462.—. Jelzálogbank részvény 526.50—526.——525.— korona.

A prémium-üzletben dijbiztositásokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 koronát, 8 napra 11—12 koronát, április hó végére 22—24 koronát.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 690.50. Magyar hitelrészvény 751.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 693.50. Leszámitoló bank 462.—. Rimamurányi vasmü-részvény 486.—. Közuti vaspálya 618.—. Városi villamos vasut 318.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemü 56.—62.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 63.——65.— korona, nagyszemü 67.——71.—. korona. Disznózsir: budapesti 80.——80.50 korona, vidéki —.——.—— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 67.——67.50. korona. 3 darabos 69.50—70.— korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznia, szokás szerinti minőség 13.——13.50 korona. 120 darabos —.———.— korona. 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona. azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.75—12.— korona, 100 darabos 12.50—12.75 korona, 85 darabos 15.——15.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 15.50—16.— korona, szerbiai 13.50—14.— korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, március 24. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Köttetett: buza tavaszra 7.46, rozs tavaszra 6.90—6.89, zab tavaszra 6.30—6.31 korona.

Zárlatkor: Buza tavaszra 7.45, rozs tavaszra 6.86, zab tavaszra 6.28 korona.

A bécsi értéktőzsde.

A mai *előtőzsde* nagyon csöndesen folyt le. A forgalom a lehető legszükebb határok közt mozgott és az árfolyamok alig változtak. Az ultimo-ellátásnál pénzt 3⁵/₈—3³/₄ kamatláb mellett kissé nehezebben lehetett kapni.

A *déli tőzsde* megnyitáskor berlini jegyzésekre gyöngébb. A forgalom tovább is változatlanul csendes.

Zárlat nyugodt.

Bécs, március 24. (*Magyar értékek zárlata.*) 4%-os aranyjáradék 121.35. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 158.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 163.—. Rimamurányi vasmurészvény 485.50. Magyar koronajáradék 99.40. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 99.45. Magyar hitelbank részvény 749.50. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 200.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank —.—. Magyar cukoripar —.—.

Bécs, március 24. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%-os papirjáradék 100.70. 4%-os osztr. aranyjáradék 121.70. 1860-os sorsjegy 154.—. Osztrák hitelsorsjegy 433.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 497.—. Osztrák-magyar bank 1599.—. Déli vasut 48.75. Dunagőzhajózási részvény 876.—. Dohányrészvény 251.—. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.07. 4·2%-os ezüst járadék 100.70. Osztrák koronajáradék 101.15. 1864-iki sorsjegy 247.—. Osztrák hitelintézeti részvény 689.50. Unionbank 540.—. Osztrák Länderbank 412.—. Osztrák-magyar államvasut 693.—. Elbavölgyi vasut 451.50. Alpesi bányarészvény 392.50. 20 frank. arany 19.08—. Londoni váltóár 239.65 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó 314.—. Az irányzat üzlettelen.

Bécs, március 24. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 689.50. Magyar hitelrészvény 750.—. Angol-Osztrák bank 274.50. Bécsi bankegyesület 497.50. Union bank 540.50. Länderbank 412.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 692.50. Déli vasut 48.75. Elbavölgyi vasut 452.50. Északnyugati vasut részvény —.—. Dohányrészvény 351.50. Rimamurányi vasmü 486.—. Alpesi bányarészvény 392.50. Májusi járadék 100.70. Magyar korona járadék 99.40. Török sorsjegyek 122.75. Német birodalmi márka 117.13—117.15. Napoleond'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 24. (*Tőzsdei tudósitás.*) A tőzsde eladási megbizásokra és bányaértékekben történt nyereség-reálizációkra gyöngén nyilt meg. Az ultimó-pénznek 4½%-ig való emelkedése és a tegnapi tőzsde bágyadtsága szintén hozzájárult a tőzsde gyöngeségéhez. Minthogy a forgalom általában szük keretben mozgott, bankértékek csak alacsonyabb árfolyamokon tudták magukat tartani. Később bányaértékek irányzata javult. Belföldi járadékok szilárdak, idegenek tartották magukat. Vasutak általában renyhék. A második óra kezdetén a forgalom nagyon csöndes volt. Magánkamatláb 3%.

Berlin, március 24. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.75. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 100.25. Osztrák-magyar államvasut 148.75. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Discouto-Commandit 196.50. Általános villamossági Edison 188.90. Gelsenkircheni 179.90. Laura-kohó 223.— 4·2%-os ezüstjáradék 101.—. 4%-os magyar arany járadék 102.90. Osztrák hitelrészvény 217.75. Déli vasut 14.25. Károly-Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.15. 4%-os uj orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 103.50. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 169.90. Harpeni 180.95. Az irányzat nyugodt.

Berlin, március 24. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 102.25. Magyar koronajáradék 100.25. Osztrák hitelrészvény 217.90. Osztrák-magyar államvasut 148.75. Déli vasut 14.25. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, március 24. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 105.—. Osztrák Länderbank —.— 3%-os francia járadék 99.05. Ottomanbank 611.—. 3½%-os francia járadék —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 103.75. Párisi bankrészvény 1105. Olasz járadék 102.65 Francia törlesztn. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1320.—. Török dohányrészvény 378.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 24. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 101.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90. Magyar koronajáradék 100.15. Osztrák-magyar bank 115.20. Déli vasut 14.30. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.87. Bécsi bankegyesület 126.—. Villamos részvény 119.—. 3%-os magyar aranykölcsön 98.80. 4·2%-os ezüstjáradék 101.15. 4%-os magyar aranyjáradék 102.25. Osztrák hitelrészvény 217.90. Osztrák-magyar államvasut 148.90. Északnyugati vasut —.—. Bécsi váltóár 85.35. Párisi váltóár 81.45. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, március 24. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 217.90 Német bank —.—. Disconto 195.70. Berlini kereskedelmi bank 161.20. Gelsenkircheni 180.—. Harpeni 180.90. Laura-kohó 223.20. Olasz járadék —.—. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, március 24. (*Zárlat.*) 4·2%-os ezüstjáradék 101.—. 1860. sorsjegy —.—. Déli vasut 14.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.60. Osztrák hitelrészvény 217.90. Osztrák-magyar államvasut 148.50. Olasz járadék 103.25. 4%-os magyar aranyjáradék 102.75. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 24. A sertésüzlet irányzata: szilárd.

A) *Hizott sertések ára*: I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 128—130 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 139—140 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 138—139 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romaniai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 135——137 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 134——136 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 132—134 fillérig.

Sertéslétszám 1903. március 22. napján volt készlet 28.545 darab. — 1903. március 23. napján felhajtatott 378 darab. — 1903. március 23. napján elszállittatott 579 darab, 1903. március hó 24. napjára maradt készletben 28.344 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 24. —

Kinevezés. A pénzügyminiszter Wiettinghoff Gyula segédtitkárt a dohányjövedéki központi igazgatósághoz titkárrá, az eszéki pénzügyigazgatósághoz Huszár Márk szolnoki pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárrá, a szolnoki adóhivatalhoz Lakatos Kálmán nagyszebeni lakost adótisztté ideiglenes minőségben, a szombathelyi pénzügyigazgatósághoz Sövényházy Mihály ottani pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irodatisztté ideiglenes minőségben, a pozsegai pénzügyigazgatósághoz Bauer István vukovári pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irodatisztté, végül a varasdi pénzügyigazgatósághoz Kozel József oguliní lakost ideiglenes minőségü dijtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki. — Az igazságügyminiszter ifj. Póka Kálmán nagykőrösi járásbirósági joggyakornokot a nagykőrösi és Kisgyörgy Sándor beszterczei törvényszéki joggyakornokot a naszódi járásbirósághoz aljegyzőkké, az illavai országos fegyintézethez ellenőrré Raidl Antal budapesti országos gyüjtőfogházi gondnokot, liszti irnokká egyelőre ideiglenes minőségben Bárdos Gyula váczi országos fegyintézeti dijnokot nevezte ki.

Megerősités. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gyöngyösy László bártfai állami gimnáziumi rendes tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megerősitette. Az igazságügyminiszter Bach Bélát a váczi fegyintézethez ideiglenes minőségben kinevezett tiszti irnokot ezen állásában megerősitette.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Frecska Jenő szolnoki járásbirósági aljegyzőt a szolnoki törvényszékhez, Kalmán Péter szolnoki törvényszéki aljegyzőt a szolnoki járásbirósághoz, Gyulai Sándor nagybecskereki járásbirósági aljegyzőt a debreczeni és Schul Armin naszódi járásbirósági aljegyzőt a nagybecskereki járásbirósághoz helyezte át.

Pályázat. A temesvári és a budapesti VI. kerületi állami főgimnáziumnál egy-egy tanári állásra május 1-ig. — Az erzsébetvárosi ügyészségnél aljegyzői, a dévai törvényszéknél aljegyzői állásra két hét alatt, a fogarasi állami főgimnáziumnál tanári állásra május 1-ig lehet a folyamodványokat benyujtani.

Napirend.

Naptár. Szerda, március 25. — Római-katholikus: Gyümölcsoltó Boldogasszony. — Protestáns: Zoltán, Irma. — Görög-orosz: (március 12.) Teofanesz. — Zsidó: Adár 26. — Nap kél: 5 óra 38 perckor. — Nyugszik: 6 óra 2 perckor. — Hold kél: 3 óra 44 perckor éjjel. — Nyugszik: 2 óra 26 perckor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

A képviselőház elnöke fogad 9—10-ig.

Nemzeti Muzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

Iparmüvészeti muzeum az Üllői-uton. Nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Technologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) nyitva délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődij 1 korona.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.

Akadémiai könyvtár zárva.

Muzeumi könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekü vasut a Pálffy-térről.

A fővárosi könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váczi-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váczi-körut 32. szám alatt.

ÚTMUTATÓ.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Banke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ut 5. Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitó helye: IV., Ferencziek-tere 4. Kézi zálogüzletek: IV. Károly-körut 18.; IV., Ferencziek-tere 4. Irányi-utca sarok: VII., Király-utca 57.; VIII., József-körut 2.; Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasitási Egylet m. sz. Leány- és fiubiztositó-intézet, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyona 1901. december 31-én 7.874.385·14 korona. Eddig kifizetett biztositott tőke több mint 6,856472·84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb dijtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosithatók.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, március 24.

Hazánkban az idő száraz és a hőmérséklet magasabb a normálisnál.

Az északi depresszió mélysége jelentékenyen növekedett ugy, hogy Európában a barométer általánosan sülyedt; a magas nyomás magva pedig a Balkánon maradt.

Nyugat-Európában a felhőzet megnövekedett és elvétve voltak is kisebb esők Francia- és Németországban. Németország partvidékein élénk szelek fujnak. A hőmérséklet emelkedett.

Kilátás: Változóan felhős, enyhe idő várható, legfeljebb északon némi esővel.

Vizállás.

		Márc. 24.	Márc. 23.			Márc. 24.	Márc. 23.
		méter				méter	
Inn	Schärding	0.65	0.60	Tisza	M.-Sziget	0.65	0.45
Duna	Passau	1.51	1.50	„	Tekeháza	0.66	0.57
„	Linz	1.11	1.10	„	V.-Namény	0.87	0.78
„	Bécs	1.08	1.06	„	Tokaj	1.56	1.54
„	Pozsony	1.12	1.15	„	Tisza-Füred	1.52	1.56
„	Komárom	2.22	2.26	„	Szolnok	1.49	1.44
„	Budapest	1.57	1.61	„	Csongrád	1.16	1.27
„	Paks	1.—	0.98	„	Szeged	1.65	1.78
„	Mohács	1.85	1.84	„	Török-Becse	1.01	1.13
„	Gombos	2.38	2.48	„	Titel	2.02	2.12
„	Ujvidék	1.95	1.9	Ondova	Bártfa	0.44	0.45
„	Pancsova	1.60	1.64	Topolya	Hoór	0.32	0.40
„	Orsova	2.14	2.18	Bodrog	Zemplén	2.30	2.14
Morva	Magyarfalva	1.80	1.88	Sajó	Zsolca	1.66	1.58
Vág	Zsolna	0.14	1.—	Hernád	H.-Németi	0.34	0.30
„	Trencsén	0.9	0.85	Berettyó	Margita	0.02	0.04
„	Szered	1.16	1.08	„	B.-Ujfalu	0.06	0.03
Rába	Sz.-Gotthárd	0.08	0.08	Körös	Csucsa	0.—	0.06
„	Sárvár	0.17	0.17	„	N.-Várad	0.13	0.13
„	Győr	2.05	2.06	„	Belényes	0.67	0.68
Dráva	Pettau	0.69	0.70	„	Tenke	0.14	0.14
„	Zákány	0.26	0.32	„	Gurahono	0.30	0.28
„	Barcs	0.12	0.19	„	Borosjenő	0.12	0.14
„	Eszék	1.02	1.14	„	Békés	0.18	0.20
Mura	M.-Szerdah.	0.4	0.40	„	Gyoma	0.16	6.20
Száva	Zágráb	0.54	0.68	Maros	Gy.-Fehérvár	0.34	0.34
„	Sziszek	1.40	1.68	„	Branyicska	0.66	0.64
„	Mitrovica	2.57	2.58	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.46	0.36	„	Arad	0.80	0.84
„	Szatmár	1.25	1.24	„	Makó	0.15	0.14
Kraszna	N.-Majtény	0.47	0.—	Temes	K.-Kostély	0.32	0.30
Latorca	Munkács	0.38	0.28	Béga	Kiszető	0.66	0.65
Laborca	Homonna	0.22	0.25	„	Temesvár	0.42	0.37
Ung	Ungvár	0.45	0.48	„	Becskerek	0.08	0.08

A 11550. számu

„Ujitások váltakozó áramu asynchron mótorokon"

cimü, 1897. aug. 5-ről kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „**W. V. 1876**" alatt **Mosse Rudolfhoz, Bécs**, I., Seilerstätte 2. kéretnek.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Szerda, 1903. március hó 25-én.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel Ferenc. Szövegét irta Egressy B.

Személyek:

V. László	Pichler	Mária	Blätterbauer
Czillei Ulrik	Kornai	Erzsébet	Ney H.
Hunyadi L.	Broulik	Rozgonyi	Mihályi
Hunyadi M.	Payer M.	Egy nemes	Kárpát
Gara	Ney D.		

Kezdete 7 órakor

NEMZETI SZINHAZ.

Szerda, 1903. március hó 25-én.

Délután 1/2 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Liliomfi.

Eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Zenéjét szerzette Szerdahelyi József.

Személyek:

Szilvay Tódor	Ujházi	Szellemfi	Rózsahegyi
Camilla	Györgyné	Kányai	Gabányi
Mariska	Nagy Ib.	Erzsi	Gerő L.
Liliomfi	Dezső	Gyuri	Náday B.

Este:

A bor.

Paraszt-vigjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza

Személyek:

Baracs Imre	Gyenes	Eszter	Blaha L.
Matyi	Rózsahegyi	Göre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alszeghy	Görené	Demjén
Szunyogné	Györgyné	Durbints	Vizvári
Rózsi	Ligeti	Kácsa	Faludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narczisz

Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZINHAZ.

Szerda, 1903. március hó 25-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Kéz kezet mos.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Herczeg Ferenc.

Személyek:

Zentay	Balassa	Eberle	Kazaliczky
Mariette	Kertész	Klotild	Hegedüsné
Özv. Vivóné	Csillag T.	Faragó	Bárdi
Berkenyey	Fenyvessi	Szergiusz	Győző
Tatár	Vendrei	Lőrinc	Hegedüs
Sólyom	Góth	József	Tanay
Borbidy	Szerémy	Béni	Rónaszéky
Kabóczay	Tapolczai	Kemény	Fekete

Este:

Mici hercegnő.

Bohózat 5 felvonásban. Irta Feydeau Georges. Forditotta Heltai Jenő.

Személyek:

Szergiusz	Tanay	Arnold	Góth
Pecsenyev	Hegedüs	Mocsapov	Balassa
Chandel	Tapolczai	Chopinet	Bárdi
Szlovicsin	Fenyvesy	Kirschbaum	Győző
Igazgató	Szerémy	A hercegnő	Varsányi
Chauvel	Vendrey	Sabine	Nógrádi

Kezdete 7 1/2 órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szerda, 1903. március hó 25-én.

Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

A cigánybáró.

Nagy operette 3 felv. Jókai után irta Schnitzer I. Németből ford. Gerő Károly és Radó Antal. Zenéjét szerzette Strauss János.

Személyek:

Zsupán	Kovács M.	Barinkay	Kenedich
Arzéna leánya	Hegyi	Cipra	Ledofszky
Mirabella	Krecsányi	Szaffi, a leánya	Harmath
Ottokár a fia	Pázmán	Gábor diák	Raskó
Carnero gr.	Nyárai	Minna	Nagy M.

Este:

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Balázs	Táncmester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Harmath	Annie, lánya	Ledofszky
Lancaster	Pázmán	Plumpudding	Nyárai
Pompoinus	KovácsM.	Gipsy	Szabó
Hopmester	Solymosi	Pickvick	Parányi

Kezdete 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Szerda, 1903. március hó 25-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

A Gotterhalte.

Történet, 3 képben. Irta Mérey Adolf.

Este:

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Napoleon.

3 felvonásos énekes játék, egy elő- és egy utójátékkal. Irta Szikiai Kornél. Zenéjét szerz. Louis Ganne.

Személyek:

Napoleon	Pető Sári	Giacominetta	Pálmay
Pichegru	Tollagi	Joseph	Sziklai
Elise	Szelestey	Madelaine	Tomcsányi
Napoleon	Ráthonyi	Grenelles	Iványi
Galleani	Szomori	Pelerin	Giréth
Pietro	Faragó	Rustan	Károlyi

Kezdete 7 1/2 órakor.

URANIA SZINHAZ.

Szerda, 1903. március hó 25-én.

Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

A Quarnero vizein.

Este:

A fehér cár birodalma.

Kezdete 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Ma és mindennap

INDRA

Lincke Pál nagy kiállitásos operettje
Carola és Mariot közreműködésével, továbbá

Monna Vanna paródia

a Tarka Szinpadon és a kitünő

varieté-müsor.

Az előadás 8 órakor kezdődik.
Nappali pénztár d. e. 10–1 és d. u. 3–6-ig.
A télikertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Jótékonycélu tárgysorsjáték!

A szatmári gör. kath. egyház uj templom épitésének javára rendezendő

tárgysorsjáték

ez év junius 9-én

minden körülmények között megtartatik.

Főnyeremény: 10.000 korona értékü ékszercsoport.

Azonkivül számos és igen értékes mellék-nyeremények is vannak!

Sorsjegyek még mindig kaphatók Szatmáron a gör. kath. egyháznál (Sorsjegy kezelőségi), azonkivül Budapesten, Garay Antónia virágüzletében, Kerepesi-ut 9b. sz. (Otthon kávéház mellett.) Nemkülönben az egész országban a megbizott elárusitóknál.

Huzás 1903. junius hó 9-én.

Főnyeremény 10000 kor. érték!

Egy darab sorsjegy ára 1 korona.

Semler F.

posztókereskedő cs. és kir. udv. szállitó

BUDAPEST,
V., Bécsi- és Deák Ferenc-utca sarkán.

Ajánlja a tavaszi idényre legelőkelőbb angol ujdonságát

„Colored Knicker Spots“

férfi- és női ruhákra, valamint a célszerü paletotszöveteket (Overcoat sans doublure) a legujabb divatszinekben. — Minták kivánatra ingyen.

MOND LAJOS gyaros Winningtonhall-ban 14501. számu és

„Eljárás gázmótorok égési gázainak kihasználására“

cimü magyar szabadalmának gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg eladja, vagy gyártási és használati engedélyeket ad.

Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágositással

Schön F. hites szabadalmi ügyvivő szabadalmi irodája
Budapest, VII. Erzsébet-körut 19.

Pohner Ferenc

férfi- és női-szabó

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 10. szám.
Deák-tér sarok.

Késziti férfi- és női lovagló-, sport-, utcai- és séta-öltözékeket.

Megérkeztek

a legujabb angol és francia tavaszi divatszövetek nagy választékban.

Husvéti utazások.

I. Budapestről Rómába és vissza.
II. Budapestről Róma—Nápolyba kirándulással Capri-szigetre—Sorrentoba. Castellamare—Pompeiibe, a Vezuvra,
III. Budapestről Velence—Milano—Genuán át a Rivierára (S.-Remo—Mentone—Monte-Carlo—Nizza—Cannesba).

Társas-utazás Indul f. évi április 5-én, virágvasárnap. Egyesek, kik külön utaznak s nem társaságban, bármely napon indulhatnak.

Rendkivül mérsékelt jegyekben legelőkelőbb szállodákban lakás, teljes és pedig fényes ellátás (reggeli, déli estebéd). Társaságoknak minden ponton szakértő vezetők. Utazás tulzsufoltság nélkül, egész vonalon kényelemben. Tervezeteket s bármely felvilágositást nyujt

PROPPER N. JÁNOS igazg.
„UTAZÁSI IRODÁJA“
Budapest, Főherceg Sándor-u. 30/B. I. em.

Raktártulhalmozottság miatt üveg-, porcellán-, majolika-dísztárgyak és használati cikkek, mélyen leszállitott áron adatnak el:

Wadlsteiner F.-nél

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 5.

Nagy választék:

Christofle ezüstnemüekben, evőeszközök stb. Üveg asztali készletek, porcellán és angol evőkészletek, szállodák, vendéglők és háztartási berendezések céljára. — Árak legjutányosabbak.

HA MÁR

semmiféle kisérlet nem használt, próbálja meg a Szapol csúz- és köszvény-kenőcsöt. Ára 5 korona utasitással. Kapható a „Magyar király“ gyógyszertárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N.

Országos Női Gyorsiróegyesület

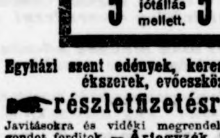

gyorsirási és gépirási szakiskolája

VII., Kazinczy-utca 3. szám, I. emelet.

Magyar és német levelező, vitagyorsirási és az összes rendszerü irógépeken tanfolyamok.

Jelentkezéseket naponta 2—7 óraközött. Kaiser Gizella az egyesület elnöke fogad el.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett. 5

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszerek, evőeszközök

részletfizetésre is.

Javitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot forditok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
műórás
Budapest, Erzsébet-körut 29. szám.

A 11392. számu

„Eljárás átnyomtató fölületek előállitására lithografiai uton“

cimü, 1897. decemb. 29-ről kelt magy. szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatokat „W. V. 1938“ jeligével al. Mosse Rudolf, Bécs, I. Seilerstätte 2. továbbit.

Zálogban

levő sorsjegyeket saját pénzünkkel váltjuk ki és azokra nagyobb és olcsóbb kölcsönt adunk v. megveszszük a sorsjegyeket a teljes napi áron és vissza eladjuk ugyanazokat csekély havi részletfizetésre, a különbözetet pedig készpénzben kifizetjük. Kérjük a zálogjegy beküldését

FLEISSIG SÁNDOR
BANKHÁZ
Budapest, Erzsébet-körut 2.

Az ATHENAEUM r.-t.

kiadásában megjelent

és úgy ott, mint minden könyvkereskedésben kapható:

Dura Máté: Szerelmesek könyve. Költemények, gondolatok, szerelmi nyelvek, levélminták, felköszöntők, népdalok stb. kincsesháza. Diszes boritékba kötve ára 2 K.

*

Fenyvesi Adolf: A magyar gyorsirás tankönyve. 5. kiad. Ára 1 K. 60 fill.

*

Gróf Festetich Andorné: A czélszerü háztartás és egy pár szó a cselédkérdésről. Ára .... 80 fillér.

*

Márki István: A sakkjáték tankönyve. Kezdők és haladók számára, 129 ábrával, feladványokkal, II. kiad. Vászonköt. Ára 4 K. 80 f.

*

A szépség művészete. Irta ***. Számtalan, a szépség és egészség ápolására és fentartására szükséges tudnivalóval. Ára diszes vászonkötésben 4 kor.

*

A szerelem szótára és kalauza. Szólamok, kifejezések és bókok. Általában a szerelemre vonatkozó ismeretek gyüjteménye, levelezések, a házasságra vonatkozó életelvek, tanácsadások. Olcsó kiadás. Ára .... 2 korona.

*

Szilágyi Aladár: A Gabelsberger-Markovits-féle Gyorsirás tankönyve. Iskolák és különösen magántanulók számára. Ára 1 kor. 20 fillér.

*

Szomaházy István: Kártya Codex. Jókai Mór, Rákosi Jenő, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferencz, Rákosi Viktor, Bródy Sándor és Ambrus Zoltán közreműködésével. Ára vászonkötésben...... 2 korona 40 fillér.

*

Baranyai István: A konyhakertészet. Ára 3 K. 40 fillér.

*

Eisenmayer Sándor: Törvényszéki állatorvostan. Állatorvosok és gazdák számára. Ára 2 K. 80 f.

*

Fónagy József: A vizsla idomitása. Beteg ebek gyógyitása. Képekkel, II. kiad. Vászonkötésben. Ára 6 korona.

*

Grubiczy Géza: Tyukok és egyéb szárnyasok tojásainak mesterséges kiköltéséről. Ára 60 fillér.

*

Grubiczy Géza: A baromfitenyésztés. IV. kiadás. 72 ábrával. Két csinos vászonkötésben. Ára 3 kor. 60 fillér.

Molnár István: A szőlőmüvelés és borászat kézikönyve. 192 ábrával. Ára .... 8 korona.

Mindezek a művek kaphatók az „Athenaeum“ kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54, és minden könyvkereskedésben.

Szinházak heti müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Csütörtök	Carmen	Lady Windermere legyezője	Mici hercegnő	Bob herceg	Mátyásdiák vagy a cinkotai nagyicce / Napoleon
Péntek	Troubadour	Simonyi óbester	Mici hercegnő	Bob herceg	Napoleon
Szombat	Tannhäuser	Annuska	Mici hercegnő	Bob herceg	Napoleon
Vasárnap d. u.		Kaméliás hölgy	Kéz kezet mos	Igmándi kispap	A Gotterhalte
Vasárnap este	Don Juan	A cigány	Mici hercegnő	Bob herceg	Napoleon

Férfiak ingyen kapnak

egy legujabb találmányu gyógyszert, melylyel az el gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki ezirányt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E célból elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert felvilágositó könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrel a baj odahaza gyógyitható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyithatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut"-nak alanti cimen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyitja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágositó könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanitja. A levelek következőleg cimzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesitendő.

5000 vég.

Tavaszi- és nyári szövet-ujdonság:

Legjobb 120 cm. széles Serge és Crépe méterje	45 kr.
120 cm. széles tiszta gyapju Blouse-ujdonság méterje	49 kr.
120 cm. széles tavaszi nagy kockás szövet méterje	63 kr.
120 cm. széles selyemfényü kelme mtrje	68 kr.
120 cm. széles angol Homespun méterje	98 kr.
120 cm. széles zebelin Flocke csomós szövet méterje	1 frt 45 kr.

Mosókelme-ujdonság

még soha nem létezett dus választékban 7 csoportban, minden csoport egy külön könyvben.

1. könyv	cretonok	19	krtól kezdve
2. „	vászon zefirek	19	„ „
3. „	szines batisztok	24	„ „
4. „	ruha vásznak	45	„ „
5. „	himzett svájci batisztok	20	„ „
6. „	bluz és Jupon-ujdonság	32	„ „
7. „	tiszta gyapju delen	38	„ „

és feljebb.

WEINER MÁTYÁS

női divatáruháza

Budapest, VI., Andrássy-ut 3.

Minták ingyen és bérmentve. Rendelésnél kérem a kivánt mintakönyv számát és a szövet minőségét megjelölni.

TÓTH KÁLMÁN

** Összes **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő diszes uj kiadása. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek diszkötésü kötet, nagy 8° alak, a költő domborművü arczképével.

Rendkivül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Lampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostóllegelőnyösebben beszerezhetők:

POLGÁR SÁNDOR-nál

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50

Részletes képes árjegyzék ingyen, zárt boritékban. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott: a „Budapesti Napló"-ból

Élőkerités

Gleditschia csemeték és magvak.

Ezer darab kétéves csemete ára 6 forint, elegendő kétszáz méter kerités örökitéséhez.

A csemeték 2 évesek, egy méter magas, botvastagságuak. Óriás tövisü, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerités nevelhető pár év alatt, rendkivül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Nagyobb és kisebb birtokok, hegy-községek, legelők, udvarok, majorok, kertek, temetők stb. stb. a legolcsóbban egyszersmindenkorra kulcscsal zárhatóan kerithetők körül. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménynyel ültethető. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik.**

Bővebb tájékozás végett szines fénynyomatu diszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kivül egy oly könyvet kap ezzel, ki cimét egy levelezőlapon tudatja, hogy nincsen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát haszonra ne fordithatnák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Igy még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemény foglaltatik, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Cim: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep" Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

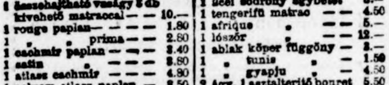

	frt		frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	6.—
1 rouge paplan	1.80	1 tengerifü matrac	4.50
1 „ „ prima	2.80	1 afrique „	5.—
1 cachmir paplan	3.40	1 lószőr „	12.—
1 satin „	3.80	1 ablak köper függöny	3.—
1 atlasz cachmir	4.80	1 „ tunis „	1.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 „ gyapju „	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.30	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ I.	5.30
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke I.	0.85
1 jó lópokróc	1.60	1 tapestry ágyelőke	1.50
1 téli pokróc	4.60	1 mtr. jó futószőnyeg	—.40
1 szép téli szőnyeg	7.50	1 „ „ mintázott	—.75

GICHNER JÁNOS

paplan-, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

Az Athenaeum irod. és nyomdai r.-t. kiadásában Budapest, VII., Kerepesi-út 54. megjelent:

Dr. HORVÁTH CYRILL

Magyar Irodalom Története.

Első kötet.

I. KÖTET: A régi magyar irodalom története.

Ára a 755 lapra terjedő, 8-rét alaku munkának fűzve 12, kötve 15 korona.

Számos szövegképpel és műmelléklettel.

Kapható a kiadótársulatnál és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyit **férfiaknál és nőknél** foglalkozási zavar nélkül mindennemü bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást**, hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist**, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat**, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia)

meglepő **biztos eredménynyel gyorsan** a legujabb módon.

Rendelő-intézet Bpest, VII. **Károly-körut 5.**

(Dob-utca sarkán.)

I. em., bejárat a lépcsőházból

Rendel: Naponta délelőtti 10—4 és este 6—8 óráig.

Külön várótermek. Mérsékelt tiszteletdij. Levelekre kimeritően válaszol. Kivánatra gyógyszerről is gondoskodik.

BUTOR!!

Kerepesi-ut 28. szám.

Nagybecsü vevőim bizalma által késztetve éreztem magamat, üzletemet *nagyobbitani, a jelenkornak megfelelőleg berendezni és ezért áthelyezni.*

20 év óta élvezett bizalomért ez uton mondok köszönetet és kérem azt részemre uj helyiségemben továbbra is fenntartani.

Állandó készlet ebédlő-, háló-, uri- és szalon-berendezésekből, Barokk, Secessio, Ó-német és Renaissance kivitelben, egyszerütől a legdiszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN

asztalos és kárpitos

Kerepesi-ut 28., ½ em.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Kerepesi-ut 28. sz.

POLOSKA

IRTÁS GŐZZEL JÓTÁLLÁSSAL

1 szoba 8 Kor. butorral 10 Kor.

DITRICHSTEIN VII. KERTÉSZ UTCZA 18

Az ANKER

élet- és járadékbiztositó-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapittatott 1858.

Összes vagyon	145 millió korona
Biztositási állomány	511 millió korona
Eddigi kifizetések	242 millió korona

A nyereményrészesüléssel biztositottak **vegyes és halálesetí biztositásoknál A** osztalékterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztositási dij **25%-át** kapták készpénzben kifizetve, mig a **vegyes és takarékpénztári biztositásoknál B** osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztositás kezdete óta befizetett összes dijak **3%-a**, ugymint a biztositási tartam

3 év,	4 év,	5 év,	6 év,	7 év,	8 év után
9%,	12%,	15%,	18%,	21%	24%

fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasitási és vegyes biztositások.

Prospektussal és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulására a legrégibb sebeknél is kilátása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi

centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyitásában rendkivül jó hatással van, a fájdalmak enyhitésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használtatik: a gyermekágyasok mellbajainál, a tejválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyilt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sóscsuz, dagadt lábaknál, sőt csontszúnál is; ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, daratövis stb.; mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, uj képződmények valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebesedett lábaknál. Égett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállitólevéllel együtt 3 kor. 60 fillér. **Számtalan elismerő bizonyitvány eredetiben megtekinthető.** Mindenkit óvok hamisitványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tégelyen a cég: **„Őrangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada"** beégetve legyen.

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőcse.

E két gyógyerejében felülmulhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, igy tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segitenek, legalább az orvos megérkeztéig, természetesen nem szabad hamisitványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbizható, amellett teljesen ártatlan, világhirü szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valódian kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cimezni:

Thierry (Adolf) Limited Őrangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körut 17. Zágrábban: Mittelbach J. gyógyszerész és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

The english clothing company

26 Károly-körut

„Invincible"

(Elérhetetlen)

egy különleges és legujabb felöltő, a mely azáltal válik célszerüvé, hogy kiviülről lehet az alsó zsebébe nyulni.

Az invincible felöltő

csakis nálunk kapható minden szin és kivitelben 10., 12., 14 forinttól feljebb a legfinomabb kivitelig. Mérték után készitünk felöltöt vagy öltönyt már 25 forinttól kezdve, kész öltöny 10 frt.-tól feljebb.

KOCH Testvérek

férfi-, fiu- és gyermekruhák minden alkalomra

IV., Károly-körut 26. földsz. I. és II. em.

Szabott árak!

„Invincible"

Nagyszerü bevásárlást

tesz igen tisztelt olvasó, ha cipőszükségletét nálam szerzi be. 20.000 pár cipő raktáron minden minőségben. Tartós, olcsó és szép formáju. Tessék egy próbát megkisérleni és igy meggyőződik annak valóságáról. Árak tetszés szerint. Árjegyzék bérmentve és ingyen.

Agulár Dávid

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 6. szám.

Borju, vix sima v. betétes 3. Füzös elegáns 3.20. Box, sevró füzös vagy cug 4. Szalon lakk-füzös vagy cug 4.50. Bakancs katona 3.50. Pincér-cipő fekete vagy sárga szeges 1.30. Lastjng cug 2.50, fél 2. Női cug vagy füzös 3. Lakk spangl vagy bőr 1.80. Színes cipők ugyanebben az árban.

Nem tetsző árut kicserélek, vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadom.

Titkos betegségek

gyógyitására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyit; hugycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psyhropnor által. Onfertőzést és annak utóbajait: ideg- és hátgerincz-bajt és minden **női bajokat.**

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Atjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Levél utján is biztos gyógysiker.

The Diamond Match Company cég Chicagóban

a 4692. számu

„Gép viaszgyujtók előállitására"

cimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődöknek szivesen szolgál bővebb felvilágositással:

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő-iroda

Budapesten, Royal-szálloda B).

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint hugycső és hólyagbajok, hugycsőszűkületek, vizelési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphilis) az önfertőzés utóbajaiként fellépő idegbajok, **korai férfierő elgyengülés,** bármily bőrkiütések stb. nőknél fehérfolyás, mely bajok **alapos, gyors és gyökeres gyógyitására, szigoruan tudományos és lelkismeretes gyógymódjánál fogva** legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos **országos hirü és legrégibb** 30 éve fennálló rendelő-intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,

Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hugycső és hólyagbajok vizsgálata villamos hugycsőtükör segélyével,

Vidékiek levelekre kimeriitő választ és szakszerü tanácsot nyernek, gyógyszerekről gondoskodva lesz. Titoktartás biztositva.

Nőknek külön váróterem.

A 11245. számu

„Sokszoros kapcsolási rendszer"

cimü, 1897. augusztus 6-ról, a 11341. számu

„Ujitás villamos blockbillentyükön"

cimü, 1897. november 19-ről és a 11547. számu

„Tekercselési elrendezés elektromos mérőmüszerek számára"

cimü, 1897. szept. 6-ról kelt magyar szabadalmakra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok **„W. Z. 1825"** alatt továbbitás végett **Mosse Rudolfhoz Bécs I.,** Seilerstätte 2. intézendők.

Magy. ktr. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége. 8097. szhoz III.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Budapest—Kelenföld állomásán levő pályavendéglő bérletére 1903. évi szeptember hó 15-től számitandó 5 (öt) évi időtartamra azaz 1908. évi szeptember hó 14-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az 1 korona bélyeggel és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak Bupapest—Kelenföld állomásán levő vendéglői üzletnek bérbevételére a 8097. számhoz" feliratával ellátott, boritékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal (erkölcsi, továbbá vendéglősi szakismeretét igazoló bizonyitvány és honossági igazolvány stb.) felszerelt ajánlatok 1903. évi április hó 25-ének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest, Külső kerepesi-ut 8 ház) posta utján tértivevény mellett nyujtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 600, azaz hatszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál 1903. április 24-én déli 12 óráig letenni.

Értékpapirok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régibb árfolyamszerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számitatni. Takarékbetétkönyv bánatpénzképen el nem fogadtatik.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi- és kereskedelmi-osztályában (Budapest, külső kerepesi-ut 8 ház, I. em. 33. ajtó) vagy a budapest-jobbparti (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul érkezett ajánlatok figyelembe vétetnl nem fognak.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a felajánlott bérre — szabadon választhassanak.

Tájékozásul megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásául szolgáló két szoba, konyha és melléknelyiségek fütésről és világitásáról bérlő tartozik gondoskodni, mig az I. II. és III. oszt. ét- és várcterem fütése és világitása felerészben bérbeadó vasut, felerészben pedig bérlő által fog eszközöltetni.

Budapest, 1903. március 11-én.

Utánnyomás nem dijaztatik. Az üzletvezetőség.

Részletfizetésre

arany, ezüst, ékszerek, zsebórák és ingaórák olcsón kaphatók

Grünberger Armin Béla IV. Váci-utca 30. I. em. 23.

Magy. kir. államvasutak. Üzletv. Aradon. 5440/903. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Gyulafehérvár állomáson létesitendő mély furatu kut furásával kapcsolatos munkákra,

A költségszámitás, a a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétfüzetek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában, továbbá a békés-csabai és h.-m.-vásárhelyi osztálymérnökségeknél, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi március hó 31-én déli 12 óráig kell benyujtani, alulirott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő feliratta kell benyujtani:

„Ajánlat a gyulafehérvári mély furatu kut furási munkáira,"

Ajánlatok csakis a mélyfuratu kut furásával kapcsolatos összes munkákra nyujthatók be.

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1903. évi március hó 30. déli 12 óráig 200, azaz kétszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyüjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául Táviratiuton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta utjáu beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértivevénynyel adandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számitott 2 hétben állapittatik meg, a bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számitott 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon, 1903. március hó 8-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Ideal

Irógép azonnal és állandóan látható irással. Beépitett tizedes tabulatorral roppantó munkákhoz, költségvetések, számlák irásához.

Legnagyobb átütő képesség!

Teljesen acélból. Drótalkatrészek és spiralrugók teljesen mellőzve.

Számoló gépek!

Prospektust, irásmintákat küldés a gépeket dijtalanul bemutatja a vezérképviselőség

SCHOTT H. és DONNATH

Budapest, VII., Erzsébet-körut 1.

3.95 frt egy finom metszett üvegkészlet, mely a következő 41 darabból áll és p.: 12 drb vizes-, 12 boros-, 6 likőrös-pohár, 1 vizes-, 1 borostüveg, 1 likőrpalack, 1 csemegetál, 6 csemegetányér és 1 gyümölcs-állvány. Legfinomabb kivitelben 1 frttal drágább. Meg nem felelő áru visszavétetik, a pénz visszafizettetik. Ládáért 30 kr. számitatik fel. Rendelésnél a vasuti állomás megjelölése kéretik. Böhm J., Budapest. VI., Hunyady-tér 1. szám.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

egmakacsabb heveny és idült folyásoknál befecskendezés nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a

„Sanid labdacsok"

bizonyultak. Egy doboz 100 labdacs tartalommal és pontos használati utasitással 6 korona. Vidékre utánvét mellett diskréten küld a

„Magyar Király" gyógyszertár

Budapest, V., Marokkói-utca 3/a sz. (Erzsébet-tér sarok.)

Röptében a világ körül

Diszes kiállitásu, értékes ajándékmü. Egyesiti a szépet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képben

bemutatja a világ szépségeit.

A képek magyarázó szövegét irta:

TIMÁR SZANISZLÓ.

Ára diszalbumkötésben 20 kor.

Megrendelhető a

LAMPEL RÓBERT-FÉLE

WODIANER F. ÉS FIAI

cs. és kir. udv. könyvkereskedésben

Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

HOLLANDI

élethiztositó részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Lebensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-ut 1,

(A nemzeti szinház bérházában.)

Igazgató: TOLNAY LAJOS.

Vezérfitk. STIGNITZ IMRE.

1902. év végéig

254 millió korona

biztositás köttetett

A társaság mindennemü biztositást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, n. m.: tőkebiztositást, tulélés és halálesetre szóló, valamint özvegyi nyugdijbiztositást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékokat, kiházasitási biztositásokat gyermekek részére stb. Bővebb felvilágositással szolgál a magyarországi vezérképviselőség Budapesten, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat a Magyar Általános hitelbank ad.

Kivonat a dijtáblázatokból

A tőke elhalálozás alkalmával fizetendő																A tőke 20 év után vagy időelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fizetendő	
Dijtétel 100 korona után																	
Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.			
25	1.80	34	2.30	43	3.16	52	4.66	25	4.11	34	4.22	43	4.56				
26	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.88	26	4.12	35	4.24	44	4.61				
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12	27	4.13	36	4.27	45	4.67				
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	28	4.14	37	4.30	46	4.76				
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	29	4.15	38	4.33	47	4.84				
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93	30	4.16	39	4.36	48	4.99				
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24	31	4.17	40	4.39	49	5.02				
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57	32	4.18	41	4.45	50	5.10				
33	2.23	42	3.04	51	4.45	60	6.97	33	4.20	42	4.50						

Nincs többé tyükszem.

Ha tyukszemeitől akar megszabadulni, elégséges egy kisérlet a törvényesen védett és biztosan ható Denzinger-Victoria tyukszem-kenőcscsel, mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolitja. Ára tégelyenkint kor. 1.30, kor. 1.50 előleges beküldése mellett bérmentve szállitja a feltaláló:

DENZINGER ÁDAM UJVIDÉK, DUNA-UTCA 14. SZÁM.

VÉDJEGY SCHUTZMARKE

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál **a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.**

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát hirdetési iroda V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór gyorssajtónyomda IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál könyvkereskedése IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D. hirdetési iroda IV. Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V. hirdetési iroda V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.

Grossman Jakó fűszer- és vegyeskereskedése MISKOLCZ és környéke részére hirdetések felvételi iroda.

Haasenstein és Vogler hirdetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits dohánytőzsdéje Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália dohánytőzsdéje VIII. ker., Muzeum-körut 18.

Leopold Gyula hirdetési iroda VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf hirdetési iroda Ferenciek-tere 3.

Toldi Lajos könyvkereskedése II. ker., Fő-utca 2. szám.

Mezei Antal hirdetési iroda IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Nemetsek A. J. ujság-árudája IV. ker. Petőfi-tér 3. szám.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu hirdetési iroda VI. ker., V. körut 33. szám.

Sopronyi V. dohánynagyárus VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór dohánytőzsdéje IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Schwarz József hirdetési iroda V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné dohánytőzsdéje Ferenc-körut 22. szám.

Schödl Gyula dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 8.

Tenczer Gyula hirdetési iroda IV. ker., Szervita-tér 8. szám.

Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.

Sváb Eliz dohánytőzsde Nagymező-u. 12.

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak,** már másnap **megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Anyuskám.
Rubintos virágom! Oh, menynyire vágyódom utánad, hogy huz a szivem hozzád! Csak ne tartana már oly sokáig! Mikor látlak én egyetlenem? Millió forró csók a te édes szájadra nagyon hü apuskádtól. Szeretlek kimondhatatlanul. 15008

Irodalom.
Lulu nagy bajba sodort. Vigaszodra oly szükségem van, sokáig nem, talán utoljára hivlak. Harminc és négy közül, melyik megfelelőbb neked. Válaszolj azonnal boldogtalanodnak. 15007

Voltam.
Láttam bár, mélységes hallgatása fájdalmas nélkülözést okoz. Hisz tudja: minden gondolatom, érzelmem közvetlenebbül, mint valaha Öné. Ne felejtsen egészen! 15014

Metropoli gyászosnő
főpostán ismert jelige alatt levele van. Gavallér. 15015

Would like
geta equainted with a fair english lady for practising the language in exchange of going in theatres and another amusement places. Answers kindly requested on Cypher „Belle of the Isle" to the Adm.

Segitségért
esedezik egy irodai alkalmazott, aki a szeme világát elveszttette. A legcsekélyebb adományt is hálásan fogadja Füredi Ernő, külső váci-uti hajléktalanok menházában.

KERESLET.

40 éves
gyermektelen özvegy, ki a házvezetés minden ágában jártas, házvezetőnői állást keres magános urnál vidéken. Nagy Józsefné, IX. Gróf Haller-utca 54 ajtó 5. 15012

Raktárt és képviselőséget vállal előkelő cégtől óvadékképes müvelt uriember. Cim a kiadóhivatalban. 4752

Nagyobb forgalmu
magánosan álló vasutállomás mellett fa- és deszkatelepen kereskedelmi iskolát végzett fiatalember **azonnal felvétetik** teljes ellátásra és 30 korona kezdő fizetésre havonta, detail eladásban jártasságának kell lenni, csakis tisztességes, főleg megbizható jó bizonyitványok vétetnek figyelembe. Austerlitz Viktor fatelepén Kis-Korpád. Somogymegye. 2702

Keresünk
Magyarország minden nagyobb városában ügyes ügynököket egy ujdonsági cikk terjesztésére, mely minden **nőiszabók és szabónőknek** okvetlen szükséges. Ajánlatokat kérünk Grád S. Garay-utca 21. III. em. 28. 6412

Klein Adolf
fűszer- és lisztüzletében Ipolyságon április 1-én egy fiatal izraelita segéd felvétetik. 2274

Május elsejére
lakást kereső ügynök jelentkezzék 8–11-ig. Baross-utca 48. II. em. 1. 15009

Izraelita
családnál keres 2 fiatal ember feltétlenül tiszta és izléses ebédellátást, lehetőleg a Kerepesi-ut táján. Levelek „Tanár" jeligével a kiadóba kéretnek. 6469

Élővirágszakmában
állását változtatni óhajtja egy inteligens fiatal urileány, igen szerény igényekkel. A szakmában 6 évi praxissal bir s kitünő kötőnő. Szives megkeresések „Virágüzlet" jeligével a kiadóba kéretnek. 6465

Kereskedelmit
végzett fiatal nő, irodai teendőkben, pénzitár- és irógépkezelésben jártas, elfogad bármely irodai, esetleg pénztárnoknői állást. Z. M. Mozsár-utca 10. földszint 1. 6462

Könyvelőnő.
aki már 5 és fél év óta egy gépgyárban működött, hasonló állást keres. Cim Eötvös-utca 23B. III. em. 20. 4749

Veszek
legmagasabb árért teljes lakberendezéseket, zongorát, fehér- és ágynemüt és egyes házieikkeket. Fleischmann, Dob-utca 63. szám. 14933

6 polgári osztályt
végzett 17 éves fiatalember aki a szakmában már némi jártassággal bir, izr. fakereskedőnél helyben vagy vidéken, igen szerény igényekkel állást keres. Szives ajánlatok „Fakereskedő" jeligével a kiadóba kéretnek. 6842

Takaritásért
lakást kap egy gyermektelen házaspár. Értekezés reggel fél 8 órakor. József-körut 22–24. II. 14. 6459

Irodaszolgai
állást keres szerény igényekkel, feltétlenül tisztességes fiatalember. Brüll József, Ujpest, Perc-utca 2. 6450

KINÁLAT.

Egy ebédlő
kredenc fehér márvánnyal fényezett és egy 12 személyre ebédlőasztal, használt, azonnal olcsón eladó. Cim: König Gyula Hunyady-u. 7.

Egy gyakorlott
masseurnő és hidegvizgyógykezelőnő ajánlja magát privát házakhoz. Gross Fanny, VII., Dob-utca 109. II. em. 20.

Hat polgári
iskolát végzett fiatal fiu alkalmazást keres irodába vagy más megfelelő foglalkozást is elfogad. Szives megkereséseket kér **„K. M."** jeligével e lap kiadóhivatalába.

Zongorajátszó
ajánlja magát estélyekre és házimulatságokra (tánczene). Cim: VII. Kerepesi-ut 60. I. em. 16. 6782

Gyógyszertár
magyar-német vidéken, előnyös feltételek mellett eladó. Cim: a kiadóban. 2272

Gyógymasszirozó
és fürdős ajánlkozik helyben és vidékre. Fehér, Konti-u. 8. 6462

Cimbalom
pedálos, 35 frtért eladó. Erzsébet-körut 2. Horváth. 2273

Eladó
olcsón a fővárostól félórányira fekvő, szép és forgalmas községben egy ujonnan épült ház, vendéglő és kávéházi berendezéssel. A községben nyolc kőbánya van, melyek több ezer embert foglalkoztatnak, akik szükségleteiket ott fedezik. A községben lakik körülbelül száz hivatalnok. A vonat naponta 20-szor közlekedik. Vevőnek átiratnak a vendéglő és kávéházi jogok. Vételhez néhány ezer korona szükséges. Részletes feltételek a kiadóban megtudhatók. 6448

Félstabil
magyar állami compound Robey-féle félstabil compound, Garett-féle félstabil compound gépek, kitünő állapotban kaphatók Reck és Gergelynél, Budapest, V. Váci-ut 12.

Partiban
vett vásznak, himzett ágybuzatok, ingek, finom azsur készletek, zsebkendők és más finom holmik olcsón eladatnak: Akácfa-utca 32. Menczer. 15003

Vendéglő,
igen jóforgalmu, főváros legélénkebb helyén, melyet ritka alkalmi vételként merek bárkinek is igen melegen megvételre ajánlani, sürgősen eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Sütőde
főváros legnépesebb pontján 3 földszinti kemencével napontai bevétele 150–160 korona évi bére 2800 korona, sürgősen 2000 koronáért eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában Rökk Szilárd-utca 22.

Hentesüzlet,
főváros legforgalmasabb pontján, igen jómenetelü és életképes üzlet, melyet én bárkinek tiszta lelkiismerettel megvételre merek ajánlani, sürgősen és igen jutányosan eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22. sz.

Budakeszen ház
a Diófa-utczában 120 □-öles területen, mely áll 3 szoba konyha, 1 présház, istálló, pince stbből 3500 forintért sürgősen eladó melyen teher nincsen. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adás-vételi irodájában Budapesten, Rökk Szilárd-u. 22.

Ujpesten ház
igen sürgősen eladó. A ház szolidan és csinosan van épitve, miért is bátran állithatom azt, hogy akinek tényleg szándékában van házat venni, az el ne mulassza azt megtekinteni, mert ily jó alkalmi vétel ritkán fordul elő. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodájában, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22. szám.

Pékfiók
kitünő jóforgalmu, melynek jövedelméből bárki is gondnélküli megélhetésre tehet szert, igen olcsón eladó. Bővebbet Niemetz Gyulánál Rökk Szilárd-utca 22.

Szatócsüzlet
Erzsébetfalván, napontai bevétele 25 forint, évi bére 200 frt., sürgősen 200 forintért eladó. Bővebbet Niemetz Gyulánál, Rökk Szilárd-utca 22.

Pénzkölcsönt
privát pénzt I., II., III. helyi betáblázásra 15 évi törlesztéssel, kaphatnak földbirtokosok, katonatisztek, hivatalnokok, nyugdijasok fizetési előjegyzésre vidékre is a leggyorsabban kieszközöl, Radó, Akácfa-utca 3. sz. Siker biztos. (Válaszbélyeg). 15010

Gyümölcsfa,
díszfa, répaárjegyzékkel ingyen szolgál Weber faiskolája Békásmegyeren (Budapest mellett). 14906

Kerékpárok
néhány darab becserélt, de jókarban levő használt kerékpár, — mig a készlet tart, — 30 frttól feljebb kapható. Láng kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Fodrásznő,
rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21. 4247

Hölgyek figyelmébe!
Jutányos árban és lelkiismeretesen készitek a legdivatosabb és legjobb füzőket. Javitások és tisztitások elfogadtatnak. Ellenbogen Józsa, Király-utca 15. II. 1.

Fehérvarrónő
szakmájában teljesen jártas, ajánlkozik házakhoz mérsékelt dijazásért. Papp Gizella, Nyár-utca 6. I. 6.

Szőlőkarók eladók.
500.000 drb $6^{1}/_{2}$ és 7 suk elsőrendü hasitott tölgyfa szőlőkarók a ternovai állomáson eladó. Bővebb felvilágositással szolgál Braun Ede Dúd. Arad megye. u. p. Ternova. 6854

Ha uraságod
nincs megelégedve szobájával, ugy ne sajnáljon elmenni Sándor-utca 30/B. I. emeletre, ahol minden igénynek megfelelő, elegáns, kényelmes és mégis olcsó szobát kaphat. Esetleg hölgyeknek is kiadó. Mintaszerü kiszolgálás.

Uri
lakások kiadók. **Eötvös-utca 44. szám.** 6458

Szabóné
ügyes, a legkomplikáltabb toiletteket is bámulatos olcsó árért elegánsan és izléssel készisaját lakásán vagy uriházhoz is eljár. Vidéki megrendeléseknez a pontos alj-mérték és egy derék beküldése után készitek mindennemü toiletteket. Átalakitásokat és gyermek ruhák készitését elvállalja. Lederer Lipótné, VI. Szabolcs-u 30. 29.II.

Izr. tanárjelölt
csak vidékre magántanulók mellé nevelőnek ajánlkozik. Kitünő bizonyitványok. Felelősséggel juniusra előkészit S. G. József-körut 2. Tőzsde. 6465

Angol, francia
vagy **németet** alaposan tanitja egy tapasztalt magyar nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte. Sikeres módszer. Kitünő ajánlatok. Lakás: **Gáspár Bernát, VI. Vörösmarty-u. 51/A., 21. ajtó.**

Kitünő szabásu
ruhákat készit szakmájában tökéletes szabónő. Vidéki megrendeléseket is elvállal. Legszebb toiletttek s háziruhák 5 frttól feljebb. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Kitünő
izletes ebédellátás olcsón kapható. Rökk Szilárd-u. 25. I. 13.

Egy pékség
2 modern kemencével, több gyárak közelében, azonnal kiadó. Bővebb Weisz Sándornál, Rottenbiller-utca 35. 6465

Sokszorositásokat,
leirásokat, forditásokat elvállal **Ronco vezérképviselete.** Budapest, Váci-utca 2.

Ügyes fodrásznő
házakhoz ajánlkozik. Rökk Szilárd-u. 25. I. 13.

Tavaszi
és bármely toillettet elegánsan és mérsékelt áron készit **Widder Gyuláné**, Budapest, VI., Lövöldetér 5. I. 5. 6460

Egy nagy asztali
tüzhely, vendéglőnek igen alkalmas, kitünő karban olcsón eladó. Bővebbet Barta Károly lakatos-műhelyébe Főherczeg-Sándor-u. 32. 6460

Üzletberendezés
rőfös- és divatüzlethez $13^{1}/_{2}$ méteres hátfalas állvány, 3 pult keményfalappal, üvő pénztártükörrel, csillárok és cimtáblák jutányosan eladók. Krausz, Ovoda-u. 32. II. 23. 6450

Kiadó.
Kényelmes, tiszta, tágas utcai szoba, lépcsőházi különbejárattal, gyermektelen családnál azonnal kiadó. Teljesen féregmentes. Kerepesi-ut 34. III. 27. 6459

Vérpiros
fajnarancs öt kilós postakosár frt 1.50., **Messinai** sárga szintén igen édes 1.10., **Mandarin** 2.—, **Citrom** 1 forint, **Imre és Sipper** Budapest, központi vásárcsarnok. 6394

Singer-varrógépeket mélyen leszállitott árban heti 1 frtos részletre szállitunk 6 évi jótállással. Láng kerékpárüzlet, József-körut 41. 4678

Élőkerités.
Május végén is **teljes sikerrel ültethető** örökös, kulcscsal zárható gleditschia sövénycsemete. **Ezre 6 forint,** kétéves erős, elegendő száz méter keritéshez. Árjegyzék, kezelési utasitás ingyen. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid

Egy magányos
fiatal házaspár, kertészetben jártas, villában vagy hasonló helyekre ajánlkozik. Ajánlatokat „Kertész" cim alatt özvegy Paksi Ferencné mükertésznél, H.-M.-Vásárhelyen, Bárd-ut 7.

Nyaraló
Ujszászon a Zagyva közelében, igen szép és csendes helyen, a volt uradalmi orvoslak eladó. A ház téglából épült. Áll egy előszoba, négy szoba, konyha-kamra, cselédszoba és pincéből. Van hozzá egy istálló és fáskamra. A bekeritett belső udvar és kert 434 négyszögöl, a szintén bekeritett jó konyha kert hozzá 965 négyszögöl. Nyugalomba vonult tisztviselőnek, ki szeret kertészettel foglalkozni, kiválóan alkalmas. Bővebb felvilágositással szolgál Póka Lajos uradalmi tiszttartó Ujszász, Pestmegye. 2267

Ajtók, ablakok,
vasredőnyök, vasajtók, kapuk stb. használtak és ujak olcsón kaphatók. Wiener A. utódánál Budapest, Üllői-ut 123.

Adler J.
Andrássy-ut 24., specialista a szépirástanitásban a legrosszabb irónál is meglepő eredményt biztosit. Értekezési órák 10–1 és 4–8-ig. 14995

Ügyes aljvarrónő
és tanulóleány felvétetik Szentkirályi-utca 22, II. em. 26.

Házgondnoki,
vagy magántitkári állást — szerény feltételek mellett — elfogad egyetemet végzett, volt katonatiszt, s jelenleg is közigazgatási tisztviselő. Megkeresések „Megbizható" cim alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Intelligens
fiatal urileány pénztárosnőnak vagy elárusitónőnak ajánlkozik szerény igényekkel. Óvadékkal is rendelkezik. Szives ajánlatok „Pénztárosné" jeligével a kiadóba kéretnek. 6466

Olcsó butor!
Átköltözés miatt az egész készlet asztalos és kárpitozott butorokból mélyen leszállitott árban adatik el.
Budapest, Erzsébet-tér 18. I. em.

Rózsa! Rózsa!
2 évesek, szabad földben szemelve, szép koronával, hiba nélkül, legszebbek uj fajokban zés dusan virágosak régebbi fajokban:
10 drb magastörzsü 14–16 K.
10 drb félmagastörzsü 12–14 „
10 db törpe bokorrózsa 6–7 „
utánvéttel, csomagolás és szállitás bérmentve minden állomásra. Kivánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld
Kraus T. faiskolája
Feketehalom
Brassómegye.

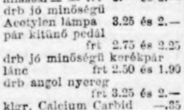

A már 29 éve a világot uraló eredeti angol „Helical-Premier" kerékpárokat mélyen leszállitva 125 frttól feljebb, havi 8 és 10 frtos részletekre első rendü „Cyclon" gépeket 90 frtért és és kerékpár-alkatrészekeket nagy bevásárlásaink folytán 30% árjeszállitással szállitunk vidékre is bárhová:
1 drb I.-rendü külső gummi jótállással — — frt 5.— és 3.50
1 drb I.-rendü belső gummi jótállással — — frt 3.— és 2.—
1 drb jó minőségü Acetylen lámpa 3.25 és 2.—
1 pár kitünő pedál frt 2.75 és 2.25
1 drb jó minőségü kerékpár lánc frt 2.50 és 1.90
1 drb angol nyereg frt 3.25 és 2.—
1 klgr. Calcium Carbid —.35
Nagy árjegyzék 300 képpel magyar vagy német nyelven ingyen és bérmentve,
Láng Jakab és fia
az ország legnagyobb és legmegbizhatóbb kerékpár raktára
Budapesten, József-körut 41.
Fiók-üzlet Rottenbiller-u. 1.
Az áruk kitünőségéért kezeskedünk és nem tetszőkért a pénzt visszaküldjük vagy kicseréljük

Gummi és halhólyag
valódi **francia** gyártmány **legbiztosabb** és **nem ártalmas óvszer** tucatja 1.20, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Megrendeléseket **titoktartás mellett** eszközöl
Radványi L.
keztyü- és kötszer-gyáros
Budapest, VI. Andrássy-ut 15.
Árjegyzék ingyen.

Felöltő --- --- --- 3.— frt
Jaquett --- --- --- 2.— „
Frakk --- --- --- 3.— „
Nadrág --- --- --- 2.— „
Mellény --- --- --- —.50 „
Rothberger Jakabnál
Kristóf-tér 2. I. em.

Ponnihintót
és jókarban lévő ponni-szerszámot (két lóra) megvételre keresek. Cim a kiadóban, vagy ajánlatokat ugyanoda „Ponni" cimen kérek 6469

Látszerészeknek, órásoknak
és egyéb **iparosoknak,** akik optikai iparcikkek, ismételárusitásával foglalkozni vagy ezeket tartani szándékoznak, ajánlom az én
gazdagon felszerelt optikai raktáramat
nagybani eladásra a legolcsóbb gyári árak mellett, valamint a **legujabb rendszer szerint berendezett**
üvegcsiszoló mühelyemet
továbbá minden **a látszerészi szakba vágó cikkeket** és **javitásokat,** valamint orvosi rendelés után készitett szemüvegek gyors és pontos szállitását. Árjegyzék ingyen.
KLEIN JÓZSEF
Budapest, VI. Váci-körut 7.
Nagybani raktár és mühely az udvarban.

Sok pénzt!
100 koronáig kereshetnek havonként, minden állásu egyének (mellékkeresetnek is). Közelebbit **„Reell 51"** alatt a **MERKUR hirdetési osztályánál Stuttgart,** Schickstrasse 6.

Mesés árak

Kerékpár és alkatrészek
legolcsóbb bevásárlási forrás.
I. rendü külső gummi jótállással frt 5 és 4.—
I. rendü belső gummi jótállással frt 3 és 2.—
1 kit. acetylenlámpa 3 és 2 frt
1 angol lánc frt 2.40 és 1.80
1 angol nyereg frt 3.— és 2.—
1 angol csengő frt —.90 és —.40
1 kilo Calcium Carbid. frt —.34
1 nick. kormányrud frt 3 és 2.25
Nagy képes árjegyzék kivánatra ingyen.
— **Csak** —
Bárdi Vilmosnál
— **kapható.** —
Budapest, VII., Dohány-u. 7,
Az áruk kitünőségéért kezeskedem és nemtetszőkért a pénzt visszaküldöm vagy kicserélem.
Kocsigummi-kerék raktár.

PÉNZT
SORSJEGYEKRE és ÉRTEKPAPIROKRA
(visszafizethető tetszes szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad
Kőváry Ármin
bank- és váltó-üzlete
osztálysorsjáték-főárusa
IV. k., Ferenciek-tere 9
Gróf Cziráky-palota

KOCH-féle vizhatlan esőköpenyeg, divatos szabásuak, minden szinben nagy választékban 12 forinttól feljebb.

KOCH-féle Invincible, szürke cheviott-felöltő. Világcikk. 10 frttól feljebb. **Honi ipar!**

KOCH Testvérek szabó c. g hazai munkásokat foglalkoztat és csakis izléssel, olcsó szabott árak mellett szállit. **Károly-körut 26.**

KOCH-féle gyermekruhák és felöltők izlésesek és oly nagy választékban vannak raktáron, hogy mindenki izlésesét talál. 4 frttól feljebb.

Butor
csak jó minőségü
Hálószoba, kredenc, szőnyeg-dívány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó** butoriparosnál.

Gummi
es halhólyag, v. francia, 2–12 kor.-ig. Capottes. 4–10 kor. tctja. Női óvszerek orvosi rendeletre. Kapható a
Magyar Orvosi Műszertárban
Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. Rókus-kórházzal szemben. Árjegyzék ingyen és bérmentve. A vörös keresztre ügyeljünk.

Angol tapéta raktárak.
Ajánlja nagy raktárát bel- és **külföldi kárpitokban:** kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és jutányosan elvégzi.
Minius Jakab Budapest,
Fő-üzlet: Kerepesi-út 6.
Fiók-üzlet: Irányi-u. 25.

Nagy Magyarország
A magyar történet jövő századai
Irta HOITSY PÁL
Ára I kor. 60 fillér.
A magyar imperializmus tudományos kifejtése. Szenzácziós történet-bölcseleti, politikai tanulmány.

FŐBB FEJEZETEI:
Magyarország régi lakóinak története és a történetből levezethető igazságok.
Az előadott történeti tények okai.
A megállapitott okok hatása a jövőben. A hóditás kényszere.
A hóditó politika akadályai és feltételei.
Miként segithető elő a természetes fejlődés.

LAPSZEMLE:
Lehetetlen egyszerübb, keresetlenebb, higgadtabb szavakban nagy, izgató, vérforraló dolgokról beszélni. — Hálásak vagyunk Hoitsy Pálnak a könyvéért, mert reményeinkben megerősit, munkánkra megedz, megaczéloz bennünket. *Budapesti Hirlap.*
Vajha olvasnák el sokan, nagyon sokan ezt az érdekes, okos, lelkesitő, bájos könyvet. És szivjuk magunkba azt a reálideált, amelyet ez a tudós elme egy sok ezeréves mult szemléletéből kiválott. Szeretettel és hódolattal üdvözlöm e könyv szerzőjét. *Budapesti Napló.*
Hoitsy könyve a magyar faj törekvései számára az irány megjelölése, tartalommal való ellátása — jövendő időkre. *Magyarság.*

Megrendelhető minden könyvkereskedésben.
Kiadta
Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrássy-ut 21.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.